Modus Vivendi Magazin

- holisztikus havilap -

2013. október, 12. szám

Portré: Kőrösi Csoma Sándor

A Skandináv mitológia ősi idegenjei

Interjú Erich von Dänikennel

A titokzatos dogonok

Pánikbetegség – segít a NES

Déjá vu - mintha átéltem volna

Tartalomjegyzék:

Göbekli Tepe és a civilizáció eredete: távoli múltunk újragondolása

2. oldal

Megrengeti az ember eredetét egy új elmélet

10. oldal

Interjú Erich von Dänikennel

12. oldal

Égi bárkák, tüzes szekerek

14. oldal

Négydimenziós csillag összeomlása miatt létezünk?

19. oldal

Egy érdekes megközelítés a Bibliával kapcsolatban

22. oldal

Mesél az égbolt

29. oldal

Portré: Kőrösi Csoma Sándor

32. oldal

Kvantum-összefonódás két gyémánt között

38. oldal

Földönkívüli törzs él Afrikában? - a titokzatos dogonok

40. oldal

Déjá vu - mintha átéltem volna

46. oldal

Szentmihályi Szabó Péter: Egy NASA-mérnök Ezékiel űrhajójáról

49. oldal

Tér és idő már nem akadály: a féregjáratok

62. oldal

A skandináv mitológia ősi idegenjei

64. oldal

Könyvajánló – Az emberi faj rejtélyes eredete

68. oldal

Ősi kapcsolatok

69. oldal

Mitikus lények, a sárkányok

75. oldal

Az örök fiatalság titka, egy kicsit máshogy

78. oldal

Pánikbetegség – segít a NES

88. oldal

A hónap idézete – Clifford D. Simak: A város

93. oldal

„A csoda nem a természetet érinti, csak a természetismeretünket.”

Szent Ágoston

Göbekli Tepe és a civilizáció eredete: távoli múltunk újragondolása

EdgeScience magazin, Robert M. Schoch

Göbekli Tepe egy hihetetlenül régi, bámulatos fejlettségről tanúskodó régészeti terület délkelet-Törökországban, kissé északra a szíriai határtól. Egy civilizáció nyomai láthatóak itt – és ebben az esetben a civilizáció kifejezést szándékosan, sőt, provokatívan használom -, amely 10000-12000 évvel ezelőttre, vagy korábbra nyúlik vissza, az utolsó jégkorszak végére. Ez ellentmond az általánosan elfogadott álláspontnak, amely azt állítja, hogy az első civilizáció 5000 vagy 6000 évvel ezelőtt jelent meg Mezopotámia keleti és déli területein (a mai Irak területén, délkeletre Göbekli Tepétől), vagy estleg a Szíriából, Iránból, Kuvaitból és Szaúd-Arábiából származó legújabb adatok szerint 7000 évvel ezelőtt.(1)

Mikor jött létre a civilizáció?

Több mint két évtizede azt az álláspontot támogatom, ami szerint a civilizáció több ezer évvel régebbre nyúlik vissza, mint korábban gondolták. Ez az álláspontom kezdetben az Egyiptomban, a Nagy Szfinxen végzett kutatásaimon alapult. Az 1990-es évek elején geológiai adatokkal bizonyítottam, hogy a szobor létrejötte évezredekkel korábbra tehető, mint az általánosan elfogadott i.e 2500.(2) Először „konzervatív" módon azt vetettem fel, hogy a Szfinx testének központi eleme i.e. 5000-re datálható, vagy kissé korábbra. Minderre a Szfinxen az erózió és az időjárás okozta változások és Egyiptom ősi klimatikus történetének összehasonlítása alapján jutottam. Röviden összefoglalva, a Szfinx a Szahara határán található, egy, az utóbbi 5000 évben extrém száraz, aszályos területen; mégis a szobron alapvető, eső okozta eróziók észlelhetők. A szobor eredeti szerkezetének több ezer évvel i.e. 3000 előtt kellett létrejönnie (a fejet a dinasztiák korában újrafaragták). A geofizikus Thomas Dobeczki által végzett szeizmatikai kutatások alátámasztották, hogy a szobor legrégebbi részei jóval a dinasztiák kora előttről származnak. (3)

Az évek során, ahogy tovább folytattam kutatásaimat és mind több adatot gyűjtöttem, lassacskán revideáltam a becslésemet, fokozatosan egyre korábbi lehetséges időpontra datálva a szobrot. Jelenlegi álláspontom szerint a Szfinx létrejöttének legkorábbi lehetséges ideje több mint 10000 évvel ezelőttre tehető, sőt i.e. 10000 és 9000 közé; ez az utolsó jégkorszak végének időszaka. Sok éven át a Nagy Szfinx keletkezésének újradatálása elleni legélesebb kritika az volt, hogy egy ilyen távoli időszakban nyilvánvalóan teljes izolációban állt. Az emberek, akik kifaragták, technológiailag és kulturálisan nagyon fejlettek kellett, hogy legyenek. Civilizáltak voltak. De hol van bizonyíték ennek a fejlettségnek, ennek a valós civilizációnak ilyen korai fennállására? 1992 februárjában az Amerikai Társaság a Tudomány Fejlődéséért (AAAS) Chicagoban, az éves összejövetelükön egy „vitát" szponzorált a Nagy Szfinx korát illetően. Jómagam ismertettem az újragondolt korbecsléseimet, míg Mark Lehner egyiptológus a status quo álláspontot védte. Arra gondolván mentem el a találkozóra, hogy tudományos adatokat fogunk békésen, civilizáltan megvitatni, de semmi ilyenre nem került sor. Valójában gyorsan rájöttem, hogy ez egy előre elrendezett esemény volt, egy tudományos lincselés, minden erőt ellenem fordítottak, hogy bebizonyítsák, hogy teljesen hibásak az elképzeléseim és hogy a jó híremet teljesen tönkretegyék. Ha megtehették volna, a helyszínen megégetnek, ahogy Giordano Brunot 1600-ban eretnek elképzeléseiért (minthogy például a nap egy csillag, és a csillagok, amiket az égen látunk, valójában mind napok, és bolygók keringenek körülöttük), ebben biztos vagyok. De miután ez a huszadik század végén nem volt kivitelezhető, a következő lehetséges lépés az volt, hogy bagatellizáljanak és megrágalmazzanak a tudományos közvélemény előtt. A vád fő képviselőjeként Lehner azzal támadott, hogy a kutatásaimat áltudománynak minősítette és azzal érvelt, hogy „ha a Szfinxet egy korábbi kultúra építette,

hol van ennek a civilizációnak a bizonyítéka? Hol vannak a cseréptöredékek? Ebben az időben az emberek vadászó és gyűjtögető életmódot éltek. Nem építettek városokat."(4) 1992-ben erre a kérdésre nem volt jó válaszom; csak arra tudtam rámutatni, hogy jómagam geológus vagyok, a cseréptöredékek utáni kutatás a régészek dolga. Mindezek ellenére biztos voltam az eredményeimben, és kitartottam mellette.

Most, évtizedekkel később, egy olyan terület jutott a birtokunkba, amely megerősíti a korábbi álláspontomat. Amikor 1992-ben az AAAS „vita" történt, Göbekli Tepe egyáltalán nem volt még ismert, csak egy 1963-as kutatás vetette fel, hogy ott esetleg lehet valami (talán egy temető a római vagy bizánci időkből). Nem is történt ott semmi 1994-ig, amikor a Német Régészeti Intézettől Klaus Schmidt újra felfedezte a területet. 1995-ben kezdte meg az ásatásokat, és csak az elmúlt pár évben keltették fel az eredmények a nyilvánosság figyelmét.(5)

Göbekli Tepe

Göbekli Tepénél hatalmas, finoman faragott T alakú mészkő oszlopok – soknak a magassága 2 és 5.5 méter között van, becsült tömegük 10 tonna vagy annál is több – Stonehenge-szerű köröket formálnak. De ezeket a kőköröket a híres angliai Stonehenge-hez hasonlítani méltánytalanság Göbekli Tepével szemben! A Stonehenge durván kifaragott megalitjeivel és más európai kőkörökkel összevetve, Göbekli Tepe oszlopai csodálatosan kifaragottak, finoman kidolgozott felületekkel, amelyeket sok esetben állatok domborművei díszítenek, úgymint vaddisznók, kígyók, bölények, madarak, ízeltlábúak (skorpió, hangyák és/vagy pókok) (6), és titokzatos szimbólumok, melyek között a leggyakoribb úgy néz ki, mint egy nagy „H" betű, vagy egy 90 fokkal az oldalára fordított nagy „H". Néhány oszlop antropomorf (emberszerű), karokkal, kezekkel, övekkel és ágyékkötőkkel. A körök belsejében szobrokat is találtak Göbekli Tepében, melyek különböző állatokat ábrázolnak, kis emberszobrokat, és valamit, ami egy kőből kifaragott totemoszlopra emlékeztet. A Göbekli Tepében látható mértékű kifinomultság véleményem szerint tisztán mutatja, hogy itt egy valódi civilizáció létezett. Ami valóban elképesztő, az Göbekli Tepe kora, ami radiocarbon technikával és geológiai módszerekkel meghatározva a döbbenetes 10000 – 12000 évre tehető. (7) Bár Klaus Schmidt álláspontja szerint a hely egy szentély, templom, vagy egy templom-sorozat, eddig semmiféle egyértelmű települést nem találtak Göbekli Tepében, vagy annak közvetlen közelében. Ezenkívül, a helyszínen talált növényi és állati maradványok alapján a Göbekli Tepében élt embereknek nem voltak háziállatai, és növényeket sem termesztettek. Vadászok és gyűjtögetők voltak – pontosan azok az emberek, akikről Mark Lehner az AAAS gyűlésen dogmatikusan kijelentette, hogy alkalmatlanok a civilizációra.

Városok 12000 évvel ezelőtt?

Lehner paradigmájának követői azt bizonygatják, hogy egy igazi civilizáció szükségszerűen városokat feltételez és von maga után (a civilizáció kifejezés rokonságban van a latin civitas – város, városállam szóval), és egy város, vagy legalább egy falu és a hozzá kapcsolódó civilizáció volt szükséges Göbekli Tepe megépítéséhez. Ennek a nézetnek adott hangot Constanzinos Ragazas, aki azt állítja, „Szükség van a falura ahhoz, hogy templomot építsen! Ez pedig letelepedést feltételez, mezőgazdaságot és polgári társadalmat… A kis vadászó-gyűjtögető nomád csoportoknak nincsenek meg ezek a jellegzetességei. Ők nem hozhatták létre!"(8) Ugyanúgy, mint két

évtizeddel korábbi kritikusaim, Ragazas képtelen elfogadni Göbekli Tepe rendkívül ősi voltát, ezt írva, „A tudomány nem ellenkezik, egyszerűen a régészek ebben az esetben tévedtek. Göbekli Tepe nem az emberiség első temploma, melyet 12000 évvel ezelőtt a vadászó-gyűjtögetők építettek, évezredekkel a letelepedés és a mezőgazdaság előtt. Ilyen egyedülállóan kidolgozott építészeti teljesítmény nem spontán ugrott elő a vadászok szemöldöke mögül. A rossz datálástól függetlenül, ez soha nem volt kérdéses.”(9) Ha nem 12000 éves, akkor milyen idős Göbekli Tepe? Ragazas kb. i.e. 600-ra teszi a keletkezés idejét. Anélkül, hogy a részletekbe belemennénk, számomra a bizonyítékok, miszerint Göbekli Tepe valójában nagyjából 12000 évvel ezelőttre datálható, abszolút meggyőzőek.(10) Göbekli Tepének ez a rendkívül ősi mivolta nyilvánvalóan kínos azok számára, akik szeretnék a jelenlegi paradigmát fenntartani, amint ezt Ragazas következő kijelentése is példázza. „A régészek számára a nagy dilemma a dátum [12000 évvel ezelőtt] összeegyeztetése az emberekkel, akik Göbekli Tepét építették. Vagy a dátum hibás, vagy az elgondolásaink hibásak és az emberek 12000 évvel ezelőtt sokkal tehetségesebbek voltak [mint korábban gondoltuk]. A régészek inkább a dátumaikban bíznak, szemben azzal, amit eddig az emberekről megértettek. Én úgy vélem, hogy a dátum rossz és az emberek emberek maradnak. Olyanok, amilyennek mindig is ismertük őket.”(11)

Az emberek sokkal tehetségesebbek, értelmesebbek, sokkal civilizáltabbak voltak 12000 évvel ezelőtt, mint eddig feltételezték. Mégis, a kritikusoknak egy ponton igazuk lehet. Göbekli Tepe építői és pártfogói éltek valahol, de hol? Hol vannak a lakóhelyeik, faluik, városaik? Számításba kell vegyük, hogy ez idáig Göbekli Tepének – ami egy hatalmas terület - csak egy kis része lett feltárva. Geofizikai tanulmányok alapján további tizenöt vagy még több kőkör nem került még feltárásra, és az ott fekvő eltemetett építmények teljes kiterjedése nem ismert.(12) Továbbá, mi fekhet a közeli, szomszédos hegyek alatt? A keresett város esetleg ott található - avagy az is lehetséges, hogy az ehhez a helyhez kapcsolódó ősi város már ismert. Göbekli Tepe körülbelül 15 kilométerre keletre és kissé északra fekszik Urfától (újabban mint S,anliurfa ismert, ez a klasszikus Edessa). A Próféták Városa elnevezés jogosan ráillik Urfára, nem csak azért, mert Ábrahám itt élt, hanem vannak legendák, melyek ezt a félmilliós metropoliszt összekapcsolják Lóttal, Jákobbal, Jóbbal, Elizeussal, Jethroval, Mózessel, és a korai keresztény tanítvánnyal, Thaddeussal (St. Addai), hogy csak néhányat említsünk. Sok szerző Ábrahám születését az i.e. 2000-es évek elejére teszi, ezáltal Urfa ősiségét hitelesítve.

Mindemellett a bizonyítékok arra utalnak, hogy a város eredete időben sokkal messzebbre nyúlik vissza, egészen i.e. 10000-re vagy még korábbra. Az 1980-as években Urfa óvárosi részében, egy mélygarázs építési munkálatai során egy varázslatos, körülbelül életnagyságú férfi szobor került elő. Szokásos módon a helyi múzeum pincéjében elhelyezve, a szoborról tudomást sem vettek és nem is osztályozták évekig, mivel a megfelelő körülmények ismeretlenek voltak abban az időben.(13) 1993-ra azonban az Urfát körülvevő régióból származó más leletek kezdték kirajzolni az összefüggéseket és segíteni ebben elhelyezni az „Urfa Man”-t. Végül felismerték,

hogy mi a szobor valójában: egy felbecsülhetetlen értékű tárgyi lelet, melynek eredete legalább az i.e. tizedik évezredre tehető. Az Urfa Man elemzése során a német régész, Klaus Schmidt azt a következtetést vonta le, hogy „nyilvánvalóan, már a kőkorszakban egy szent hely volt [Urfa]… Az urfai szobor nehezen elképzelhető, hogy más lett volna, mint valami szentséggel kapcsolódó dolog, legalábbis a legáltalánosabb felfogás szerint. Mindemellett nehezen hihető, hogy a kőkorszaki szentély Urfában régészetileg felkutatható. Ezt megakadályozza… az óváros sűrű beépítettsége, emellett – és ez sokkal jelentősebb – Ábrahám szülőbarlangja iszlám zarándokközpontjának építményei és a szomszédos szent forrás."(14) Az Urfa Man a mai napig virágzó Próféták Városának szívéből került elő. A Göbekli Tepe népével összefüggő nagyváros maradványai a jelenlegi Urfa alatt fekhetnek mélyen eltemetve, és Göbekli Tepe volt a szentélyük, távol a város nyüzsgésétől. Ezt az elméletet támasztja alá, hogy Urfa régi részén egy utca felújítása során előkerült egy korai településrészlet, amely körülbelül Göbekli Tepével egyidős lehet.(15) Sajnos, csak gyors vizsgálatokra volt lehetőség, mielőtt ismét betemették.

Vadállatok és fallocentrizmus

Miként értelmezzük Göbekli Tepét? Pontosan mi is ez? Klaus Schmidt mint egy nagy templomkomplexumot azonosította – templomok, szentélyek és rituális helyek soraként. Ez az értelmezés a faragványok nagyszerűségén, méretén és monumentalitásán alapul, és az oszlopok képein, melyeket Schmidt vallási szimbólumoknak és jelképeknek tart. Mind a közmédia, mind sok mainstream régész és történész 'rámozdult' erre a „világ legrégebbi temploma" koncepcióra. Megerősíti ezt az értelmezést az az érv, hogy ezidáig semmiféle lakó- vagy tartózkodási helyet, úgymint házakat, nem sikerült egyértelműen azonosítani Göbekli Tepében. De ez vitatható; végül is csak a terület nagyon kis hányada került feltárásra, és csak találgatni lehet, hogy mi fekszik a por alatt eltemetve. A templom-teóriára építve, és a helyet későbbi vallásokkal összekapcsolva néhányan felvetették, hogy Göbekli Tepe jelölheti az Édenkertet (azon a területen fekszik, amelyen – legalábbis néhány értelmezés szerint – Ádám és Éva földje elhelyezkedhetett).

Ian Hodder és Lynn Meskell érvelése a Stanford Egyetem Régészeti Tanszékéről kiegészíti és megerősíti azt a koncepciót, hogy Göbekli Tepe rituális vallási központ, miszerint a két fő nyilvánvaló szimbolikus téma Göbekli Tepében 1) a fallocentrizmus (a péniszekre helyezett hangsúly), és 2) a vad, veszélyes és rémítő állatokra történő vonatkozások.(16) A Göbekli Tepében ábrázolt állatok többsége könnyen értelmezhető veszélyesként, mint nagy szemfogú vadkanok, oroszlánok és egyéb macskafélék, rókák, valamint kígyók, skorpiók, és húsevő madarak, mint pl. keselyűk. Továbbá ezen állatok némelyikének szembetűnő, és láthatóan erektált pénisze van. Véleményem szerint Hodder és Meskell túlhangsúlyozza a fallikus aspektust, és a rémisztő állatok motívuma messze van a megalapozottól. Az az érzésem a Göbekli Tepében látható állatok jó részéről a csupasz fogaikkal, hogy vidámak, vagy örömükben, csínytevés közben mosolyognak, inkább úgy, mint Vigyori Úr (Chesire Cat, Alice in Wonderland – szerk.). Az állatok túláradó minősége jelenik meg. A Hodder és Meskell által felvetett rémítő állat témára válaszul Douglas Baird, a Liverpooli Egyetem Régészeti, Klasszikus és Egyiptológiai Tanszékének vezetője rámutatott, hogy a legnagyobb „alakok", melyeket Göbekli Tepében találtak, a központot körbevevő antropomorf T-oszlopok, és egy állat (róka?) fészkelődött be az egyik karja alá.(17) Ez messze van attól, hogy „rémisztő" lenne, az emberek uralkodnak az állatok felett és megszelídítik őket.

Templomok, házak, vagy egy obszervatórium?

Eltekintve a Göbekli Tepében ábrázolt témáktól és motívumoktól, és természetesen nyitottan az értelmezésekre, a legtöbb régész a helyet vallási

helyszínnek tekinti, alapvetően templomok sorának. A templomértelmezéssel szemben a Toronto Egyetem régésze, E.B. (Ted) Banning azt vetette fel, hogy a kimunkált díszítés és kifinomult művészi munkák ellenére a Göbekli Tepében található építmények valójában házak is lehettek.(18) Azt feltételezi, hogy az itt található épületek speciálisan közösségi házak voltak. Azt állítja, hogy ezek „hasonlóak némely módon azokhoz az Észak-Amerika Északnyugati Part [őslakói] nagy palánk házaihoz, a lenyűgöző gerendáikkal és totemoszlopaikkal… Ez… olyan, mintha ezeknek az épületeknek [Göbekli Tepében] egy része különböző rituálék helyszíne lett volna, feltehetően lakomák, halotti szertartások, mágikus és beavató szertartások… általánosságban nincs okunk előre feltételezni, különösen, amikor ezek az épületek olyan lenyűgözőek, mint Göbekli Tepében, hogy ezek nem voltak egyben lakóházak is.”(19) Csakugyan, egy totemoszlophoz hasonló kőszobrot találtak Göbekli Tepében. Nem vagyok meggyőződve arról, hogy a fekete-fehér megkülönböztetése a templomnak és háznak szükségszerűen ugyanúgy ráilleszthető Göbekli Tepe népére, mint a mai modern társadalom pár tagjára. Az a gyanúm, hogy a Göbekli Tepében eddig feltárt szerkezetek nem voltak se házak, se nem templomok, legalábbis kezdetben (mivel átalakításon és újrahasznosításon estek át, mielőtt 10000 évvel ezelőtt el lettek volna temetve). Véleményem szerint jobb analógia lenne egy egyetem és egy asztronómiai obszervatórium; oktató- és kutatóközpont a tudományok, orvostudomány, és a művészetek számára; társadalmi gyűlések helyszíne, amely magában foglalja a vallási rituálékat, de emellett sok mást is.

Göbekli Tepe hanyatlása

Göbekli Tepét becslésem szerint pár ezer évig építették, használták, bővítették.(20) Három fő korszaka volt. Először a gyönyörű T alakú kőoszlopokat kifaragták és felállították. Jellegzetesen egy tucat ilyen oszlopot állítottak fel egy körben vagy ellipszisben, és két további állt a középpontban. Az oszlopok tetején lévő durva felszínek valamiféle tetőt vagy felépítményt hordozhattak történetük során, de nem feltétlenül az építésnek ebben az első szakaszában. Másodszorra viszonylag megmunkálatlan kőfalakat építettek a külső oszlopok közé, körkörös zárt területeket létrehozva. Ezek a falak az oszlopok faragott domborművein támaszkodtak, néhány esetben azokat el is takarták vagy rejtették. Úgyszintén látható, hogy a T alakú oszlopok közül néhányat kidöntöttek, majd ismét felállítottak, amikor a másodlagos kőfalak épültek. Az az érzésem, hogy a helyet valamiféle védelmi építménnyé alakították át. Feltehetően ez az az időszak, amikor tetőt építettek és a kőkörök valóban „házakká” lettek alakítva. Végül, körülbelül 10000 évvel ezelőtt, a teljes komplexumot szándékosan sziklák és törmelék tonnáival temették be. Ez a szándékos betemetés szokatlan lehet egy régészeti helyszínen, de Göbekli Tepe esetében a feltöltés szisztematikus rétegei és az anyagok, amiket a feltöltés tartalmaz (kovaeszközök és hulladékok, állati és növényi maradványok) jelzik, hogy a betemetés szándékos volt.(21) Miért használták különbözőképpen a helyet? Miért hagyták el végül és temették be? A templom, a megszentelt föld eljutott életciklusa végére? Vajon rituálisan deszakralizálták, leszerelték? Vagy Göbekli Tepe népe a vadászattól és gyűjtögetéstől a mezőgazdaság felé fordult, és ebben a folyamatban elfordultak régi útjaikról, régi isteneiktől? Vagy természeti katasztrófáktól szenvedtek? Azt hiszem, valójában ez utóbbi lehetőség volt az ok. Az utolsó jégkorszak véget ért 12000-10000 évvel ezelőtt, amikor is a tengerek vízszintje megemelkedett, a klíma ingadozott, és bolygónk egy sor jelentős napkitörésnek volt kitéve rövid időn belül.(22) Az elemi csapásokra ráébredve, Göbekli Tepe népe először megpróbálta megerősíteni az építményeket, és aztán, felismerve, hogy eredménytelen volt az erőfeszítés, betemették és elmenekültek? Remélték, hogy visszatérhetnek, hogy kiássák a művüket? Mi lett Göbekli Tepe lakosságával?

Göbekli Tepe lakóinak lehetséges leszármazottai

Göbekli Tepe népe magas szintű, kifinomult kultúrát ért el, amely viszonylag rövid ideig virágzott (még ha pár ezer évig is), azután hirtelen eltűnt. Mint Klaus Schmidt kijelentette, „Ezer évvel utána [Göbekli Tepe szándékos eltemetése és az emberek eltűnése], semmi sem maradt ebből a világból."(23) De talán Göbekli Tepe népe továbbadta öröksége egy részét. Esetleg eltemették műveiket, elhagyták szülőföldjüket, Anatóliát, és a világ más részeire vándoroltak. Szívfájdító bizonyítékok kerültek elő különböző területekről, melyek ezt a forgatókönyvet támasztják alá. Ludwig D. Morenz egyiptológus rámutatott, hogy az égi keselyű koncepciója, ahogy az Göbekli Tepében egy oszlopon megjelenik, megtalálható évezredekkel később az ősi Egyiptomban.(24)

Hasonlóképpen, Hodder és Meskell megjegyezte, hogy a Göbekli Tepénél és a kapcsolódó területeken talált ithyfallikus szobrok azonosak az ithyfallikus egyiptomi Min istennel, bár gyorsan leszögezték, hogy „nem áll szándékukban direkt kulturális kapocs mellett érvelni".(25) Akárhogy is, a nyugalmazott számítógép- és hobbiból archaeoastronomia (paleo-asztronautika) szakértő Joe Plegge világosan azt feltételezi, hogy direkt kapcsolat áll fenn Göbekli Tepe népe és az Angliában, Wiltshireben, Salisbury Plainban található Stonehenge építői között. „Azt hiszem, hogy Göbekli Tepe építői egy megalitikus építményt alkottak, melyet csillagászati megfigyelésekre használtak, és leszármazottaik hozták ezt a tudást magukkal, amikor Angliába vándoroltak, és segítettek megépíteni Stonehenge-t", írja Plegge.(26) A hagyományos kormeghatározás szerint Stonehenge legkorábbi fázisai visszanyúlnak i.e. 3100 tájékára, olyan ötezer évvel Göbekli Tepe hanyatlása utánra. Ezen kívül a két helyet közel 4000 kilométer választja el, és az Angol Csatorna. Ezek után komolyan felmerülhet, hogy Göbekli Tepe népe volt az elődje Stonehenge építőinek? Plegge idéz egy tanulmányt, melyet a Leicesteri Egyetem genetikusa, Patricia Balaresque és munkatársai publikáltak, amely arra a következtetésre jut Y kromoszómák adatai alapján, hogy Anatóliából (itt található Göbekli Tepe) eredő migráció, mozgás, terjeszkedés volt Nyugat-Európába az elmúlt 10000 év során.(27) Tovább erősíti ezt a hipotézist egy újkeletű lingvisztikai tanulmány. 103 különböző (ősi és kortárs) indo-európai nyelv szókészletének elemzése után Remo Bouckaert, az Aucklandi Egyetem számítógép-tudósa és munkatársai arra a következtetésre jutottak, hogy az indo-európai nyelvek Anatóliából erednek, olyan 8000-10000 évvel ezelőttről.(28) Így mind a genetikai adatok, mind a nyelvészeti kutatások támogatják azt a hipotézist, miszerint a Göbekli Tepe népe és leszármazottaik kivándorolhattak Anatóliából, végső soron új társadalmakat, új kultúrákat, új civilizációkat újra-alapítani máshol, évezredekkel később.

Ebben a felfogásban Göbekli Tepét tekinthetjük az eredetnek, az Édenkertnek, ahol a civilizáció létrejött az utolsó jégkorszak végén, úgy 12000 évvel ezelőtt?

Referenciák

1. Lawler, Andrew. "Uncovering Civilization's Roots," Science, vol. 335, no. 6070: 790–793, 17 February 2012. Available through www.sciencemag.org.ezproxy.bu.edu/content/335/6070/790.full, accessed 5 July 2013.

2. Schoch, Robert M., and John Anthony West. "Redating the Great Sphinx of Giza, Egypt," Geological Society of America, abstracts with programs, vol. 23, no. 5: A253 (1991).; Schoch, Robert

M. "How Old Is the Sphinx?" Abstracts for the 1992 Annual Meeting of the American Association for the Advancement of Science, Chicago, February 1992, 202.; Schoch, Robert M. "Redating the Great Sphinx of Giza," KMT, A Modern Journal of Ancient Egypt, vol. 3, no. 2: 52–59, 66–70 (1992).; Schoch, Robert M. "Geological Evidence Pertaining to the Age of the Great Sphinx," In New Scenarios on the Evolution of the Solar System and
Consequences on History of Earth and Man, edited by Emilio Spedicato and Adalberto Notarpietro, 171–203. Proceedings of the Conference, Milano and Bergamo, Italy, June 7–9, 1999, Universita degli Studi di Bergamo, Quaderni del Dipartmento di Matematica, Statistica, Informatica ed Applicazion, Serie Miscellanea, Anno 2002, no. 3. Available from www.robertschoch.com/geodatasphinx.html, article dated 1999–2000; revised 2002–2003; accessed July 7, 2011.; see also Schoch 2012 [see endnote 7, below].

3. Dobecki, Thomas L., and Robert M. Schoch. "Seismic Investigations in the Vicinity of the Great Sphinx of Giza, Egypt," Geoarchaeology, vol. 7, no. 6: 527–544 (1992). Available from www.robertschoch.com/seismicdata.html,accessed 30 August 2011.

4. New York Times. "Scholars Dispute Claim that Sphinx Is Much Older." Article dated February 9, 1992. Available from www.nytimes.com/1992/02/09/us/scholars-disputeclaim-that-sphinx-is-much-older.html, accessed 14 June 2010.

5. Schmidt, Klaus. 2006/2008. Sie bauten die ersten Tempel: Das rätselhafte Heiligtum der Steinzeitjäger, Die archäologische Entdeckung am Göbekli Tepe. Munich, Germany: Deutscher Taschenbuch Verlag.; Schmidt, Klaus. 2012. Göbekli Tepe: A Stone Age Sanctuary in South-Eastern Anatolia. S¸anliurfa,
Turkey: ArchaeNova / ex oriente e.V. Berlin (special edition produced by ArchaeNova and printed in Turkey by Kurtulus¸ Matbaasi, S¸anliurfa, 2012; copy purchased on site at Göbekli Tepe, June 2013).

6. Peters, Joris, and Klaus Schmidt. "Animals in the Symbolic World of Pre-Pottery Neolithic Göbekli Tepe, South-Eastern Turkey: A Preliminary Assessment." Anthropozoologica, vol. 39, no. 1: 179–218 (2004).

7. For discussion of the dating of Göbekli Tepe, see Schmidt references [endnote 5 above] and: Schoch, Robert M. 2012. Forgotten Civilization: The Role of Solar Outbursts in Our Past and Future. Rochester, Vermont: Inner Traditions.; Dietrich, Oliver. "Göbekli Tepe Radiocarbon Dates: A Short Comment." Undated article [circa 2012/2013], available from www.academia.edu/1177902/Gobekli_Tepe_Radiocarbon_Dates_-_A_Short_Comment, accessed 7 June 2013.

8. Ragazas, Constantinos. "The 'Hanging Gardens' of Göbekli Tepe." Paper dated 1 May 2013, 12 pages; quotation from page 2, italics in the original. Available from http://vixra.org/pdf/1305.0076v4.pdf, accessed 20 July 2013.

9. Ragazas 2013 [see endnote 8], p. 2; italics in the original.

10. See references in endnote 7.

11. Ragazas 2013[see endnote 8], p. 8; italics in the original, material in brackets added by R. Schoch.

12. Schmidt 2012 [see endnote 5], p. 212.

13. Schmidt 2012 [see endnote 5], p. 189: Çelik 2000 [see endnote 15, below], p. 4, states that Urfa Man was found in
1993.

14. Schmidt 2012[see endnote 5], p. 189; material in brackets added by R. Schoch.

15. Çelik, Bahattin. "An Early Neolithic Settlement in the Center of S¸anliurfa, Turkey," Neo-Lithics 2-3/00, pp. 4–6 (2000).

16. Hodder, Ian, and Lynn Meskell. "A 'Curious and Sometimes a Trifle Macabre Artistry': Some Aspects of Symbolism in Neolithic Turkey," Current Anthropology, vol. 52, no. 2: 235–263 [including comments by outside readers, 251-258] (April 2011).

17. Baird, Douglas. "[Comment on Hodder and Meskell]," Current Anthropology, vol. 52, no. 2: 251 (April 2011).

18. Banning, E. B. "So Fair a House: Göbekli Tepe and the Identification of Temples in the Pre-Pottery Neolithic of the Near East," Current Anthropology, vol. 52, no. 5: 619–660 [including comments by outside readers, 641-654] (October 2011).

19. Stacey, Kevin. "Archaeologist Argues World's Oldest Temples Were Not Temples at All." Press release dated 6 October 2011. Available from www.eurekalert.org/pub_releases/2011-10/uocp-aaw100611.php, accessed December 22, 2011.

20. Schoch 2012 [see endnote 7], pp. 53–57.

21. For a discussion of the soils and sediments at Göbekli Tepe, see: Pustovoytov, Konstantin. "Soils and Sediments at Göbekli Tepe, Southeastern Turkey: A Preliminary Report," Geoarchaeology, vol. 21, no. 7: 699–719 (2006).

22. Schoch 2012 [see endnote 7], pp. 87-103.

23. Batuman, Elif. "The Sanctuary: The World's Oldest Temple and the Dawn of Civilization," New Yorker, 19 December 2011, pp. 72, 74, 76, 78, 80–83; Schmidt quotation from p. 80.

24. Morenz, Ludwig D. "Vom Himmel hoch ...-Zu Bild-Zeichen geronnene Himmelsmetaphorik", GM, vol. 232: 97–101 (2012).

25. Hodder and Lynn Meskell 2011 [see endnote 16], p. 238.

26. Plegge, Joe. 2012. Turkish Stonehenge: Göbekli Tepe. Dickinson, North Dakota: Plegge Enterprises; quotation from p. 69.

27. Balaresque, Patricia, Georgina R. Bowden, Susan M. Adams, Ho-Yee Leung, Turi E. King, Zoë H. Rosser, Jane Goodwin, Jean-Paul Moisan, Christelle Richard, Ann Millward, Andrew G. Demaine, Guido Barbujani, Carlo Previdere, Ian J. Wilson, Chris Tyler-Smith, and Mark A. Jobling. "A Predominantly Neolithic Origin for European Paternal Lineages," PLoS Biology, vol. 8, no. 1, 9 pages (January 2010).

28. Bouckaert, Remco, Philippe Lemey, Michael Dunn, Simon J. Greenhill, Alexander V. Alekseyenko, Alexei J. Drummond, Russell D. Gray, Marc A. Suchard, and Quentin D. Atkinson. "Mapping the Origins and Expansion of the Indo-European Language Family," Science, vol. 337, no. 6097: 957–960 (24 August 2012).
For a corroborative linguistic study, see: Pagela, Mark, Quentin D. Atkinson, Andreea S. Calude, and Andrew Meade. "Ultraconserved words point to deep language ancestry across Eurasia," PNAS (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America), 6 May 2013. Available from http://www.pnas.org/content/early/2013/05/01/1218726110, accessed 21 July 2013.

Megrengeti az ember eredetét egy új elmélet

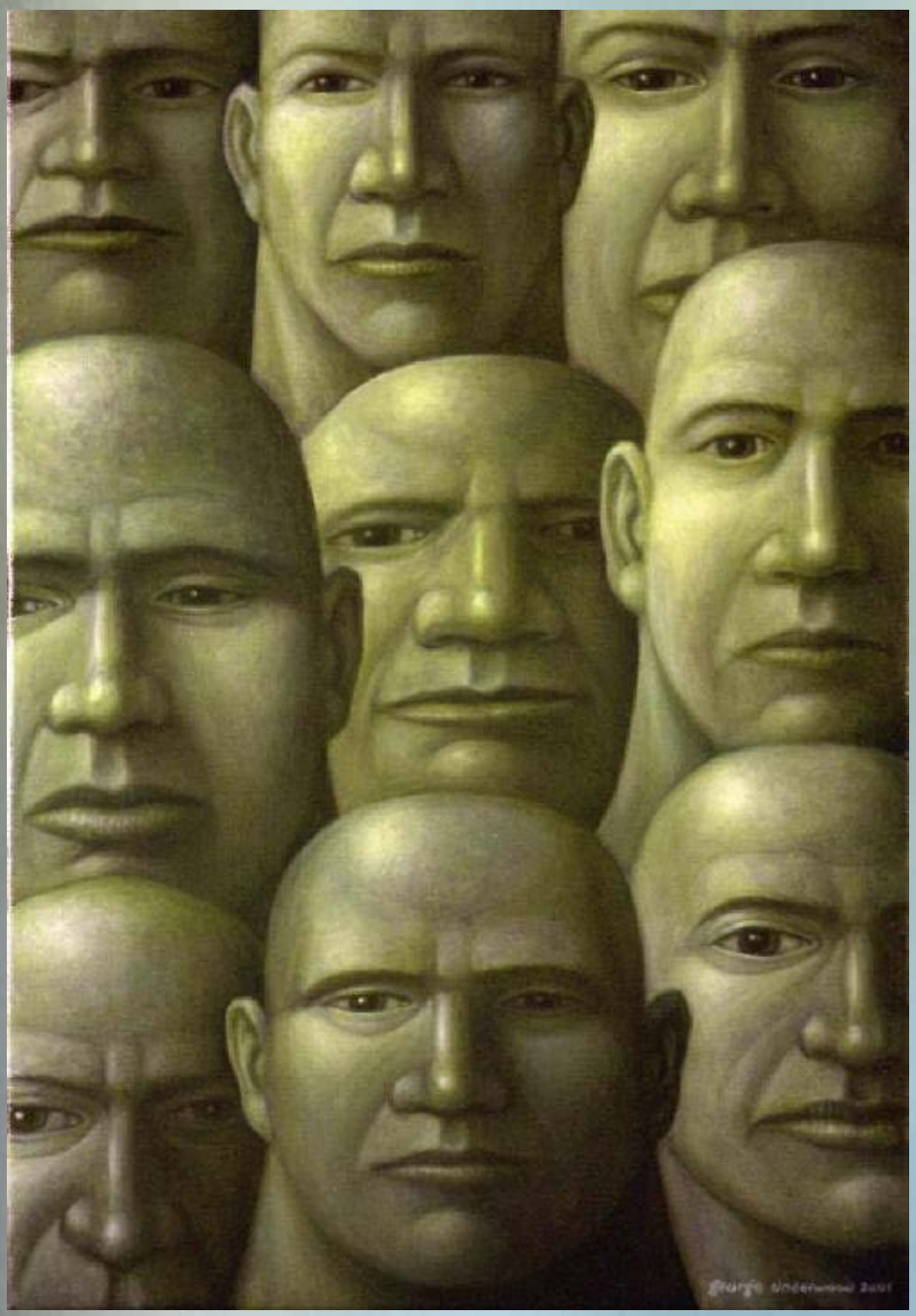

Sokáig szentségtörésnek számított, ha valaki azt állította, hogy a Homo nemzetség nem Afrikában, hanem Eurázsiában alakult ki. Mára azonban több lelet is elképzelhetővé teszi ezt az új felfogást, írja a New Scientist.

Napjainkban általánosan elfogadott, hogy az emberiség bölcsője Afrikában volt. Számos korábbi faj után itt jelent meg a modern ember, a Homo sapiens is, mintegy 200 ezer évvel ezelőtt, majd 60-70 ezer éve kezdte meg kivándorlását, benépesítve az egész Földet.

Pedig alig 80 éve a kutatók többsége még az eurázsiai eredet mellett kardoskodott. 1924-ben aztán előkerült egy fontos lelet Afrikában, az úgynevezett taungi gyermek. A felfedezője, Raymond Dart, a dél-afrikai Witwatersrand Egyetem antropológusa által Australopithecusnak ("déli majom") elnevezett faj megosztotta az antropológusokat. Több évtizednyi vita (és néhány újabb lelet) kellett ahhoz, hogy mindenki belássa, tarthatatlan az eurázsiai eredet elmélete.

Hogyan kerül most mégis újra elő az eurázsiai eredet elmélete? Rögtön le kell szögezni, hogy az új elmélet képviselői nem a Homo sapiens afrikai eredetét kérdőjelezik meg, hanem csak azt állítják, hogy a Homo nemzetség (köztük a mai ember közvetlen elődjének tekintett Homo erectus) nem Afrikában, hanem Eurázsiában fejlődött ki. Szerintük a Homo erectus Ázsiából vándorolt aztán Afrikába, ahol kifejlődött belőle a Homo sapiens. Ezt elsősorban két leletre alapozzák: a máig nagy vitát kavaró indonéziai hobbit, azaz floresi ember (Homo floresiensis) és a grúziai dmanisii ember maradványaira.

Az Australopithecus a hobbit közvetlen őse?

A hobbit - a taungi gyermekhez hasonlóan - felfedezése óta viták kereszttüzében áll. Ezen nem lehet csodálkozni, hiszen a 18 000 éves maradványok egyetlen mai emberi evolúciós elméletbe sem illeszthetők bele. Többen - köztük Robert Martin a chicagói Field Múzeum kutatója - azt vallják, hogy az alig 1 méter magas emberkék valamilyen betegségben szenvedhettek. Ez megmagyarázná többek közt, hogy miért volt olyan kicsi az agytérfogatuk (420 köbcentiméter, nagyjából egyharmada a mai emberekének). A törpenövést ugyan még lehet az úgynevezett szigeti törpeség elméletével magyarázni (azonos nemzetséghez tartozó emlősfajok szigeti változatai általában kisebbek, mint a kontinenseken élő rokonaik), mondja Martin, de a koponya összezsugorodását nem (a szigeti emlősök agykoponyája

hasonló méretű a szárazföldi társaikéhoz).

Itt jön azonban a történetben a csavar. Noha a hobbitok koponyájának mérete meg sem közelíti a mai emberekét, viszont többékevésbé azonos az Australopithecusokéval (a Homo erectus ősei), amelyek viszont 1,2 millió éve kihaltak. Ezért több kutató - köztük Dean Falk, a Floridai Állami Egyetem munkatársa - úgy véli, hogy a floresi emberek nem valamilyen elkorcsosult vagy betegségtől eltorzult csoport képviselői, hanem a Homo erectus közvetlen rokonai. Természetesen maga is tisztában van azzal, hogy ezt az „eretnek" gondolatot sokan támadják majd - akárcsak annak idején a taungi gyermek esetében –, hiszen szembemegy az általánosan elfogadott evolúciós nézetekkel.

A Homo erectusról tudjuk, hogy úgy 1,7 millió évvel ezelőttől 550 ezer évvel ezelőttig Indonéziában is élt. Mivel Flores szigetén találtak 840 000 éves kőszerszámokat, elképzelhető, hogy a H. erectus egy populációja elérte a szigetet, és ott szó szerint elszigetelődött. Más vizsgálatok azonban még ősibb származásra utalnak. Bár koponyát eddig csak egyet találtak tőlük, de legalább négy egyedhez tartozó csontmaradványok is előkerültek. Ezek mind olyan ősi jellegeket mutatnak, amelyek arra utalnak, hogy a Homo floresiensis még a Homo erectusnál is primitívebb lényből fejlődhetett ki, mondta William Jungers, a Stony Brook Egyetem antropológusa. A hobbitokat felfedező csoport vezetője, Peter Brown, az ausztrál New England Egyetem kutatója szerint ezek az ősi lények valamilyen Australopithecusból fejlődhettek ki. Ez az elképzelés azonban már tényleg alapjaiban rengetné meg az emberi evolúcióról alkotott eddigi képet, így gyors elfogadására nem lehet számítani (bár Dart Australopithecusa is csak több évtizedes vita után foglalta el az őt megillető helyet az emberi törzsfán).

Afrikából való kivándorlás, majd visszatérés?

Az eurázsiai fejlődést megkérdőjelezők legfőbb ütőkártyája, hogy szerintük semmilyen lelet nem támasztja alá ezt az elképzelést. Ez azonban nem teljesen igaz. 1991-ben egy középkori grúz városban, Dmanisiben folytatott ásatások során előkerült néhány ősi Hominina-maradvány. Ezek eddig a legidősebb, 1,77 millió éves emberős-maradványok, amelyeket Afrikán kívül találtak. Máig tart a vita, hova illeszthetők ezek a Homininák az ember evolúciós törzsfáján, de a kutatók többsége a Homo erectushoz sorolja őket.

Koruk és ősi jellegeik arra utalnak, hogy a Homo erectus faj legkorábbi tagjai közé tartoztak. Ez azt sejteti, hogy a Homo erectusok nem sokat vártak az Afrikából való kirajzásra, hiszen első ottani megjelenésüket 1,87 millió évvel ezelőttre teszik. 2011-ben azonban váratlan fordulat következett be. A grúziai lelőhelyen folytatott további ásatások folyamán olyan bizonyítékra bukkantak, amely azt támasztja alá, hogy a helyszínt először legalább 1,85 millió éve foglalták el a Homininák, azaz lényegében ugyanakkor, amikor a Homo erectus megjelent Kelet-Afrikában.

A felfedezés nyomán David Lordkipanidze, a tbiliszii Grúz Nemzeti Múzeum kutatója új elmélettel állt elő. Szerinte elképzelhető, hogy a Homo erectus Eurázsiában fejlődött ki, egy olyan, Afrikát elhagyó Australopithecusból, amely nagyjából 2 millió éve vándorolt ki Eurázsiába.

A vita valószínűleg még évtizedekig nem fog eldőlni - akárcsak a taungi gyerek esetében -, hacsak nem kerül elő valamilyen perdöntő bizonyíték. Ennek azonban sajnos kevés az esélye. Egyrészt az eurázsiai klíma sokkal kevésbé felelt meg az ősmaradványok konzerválódásához, mint a kelet-afrikai. Másrészt az eurázsiai antropológiai feltárások még gyerekcipőben járnak az afrikaiakhoz képest. Az viszont szinte biztos, hogy egyre több érdekes, esetleg az emberi törzsfejlődést részben átíró leletre számíthatunk erről a kontinensről is, lásd például a gyenyiszovai embert.

Pesthy Gábor

Illusztráció: George Underwood

„Hogyan beszélt a Nap?"

– interjú Erich von Dänikennel –

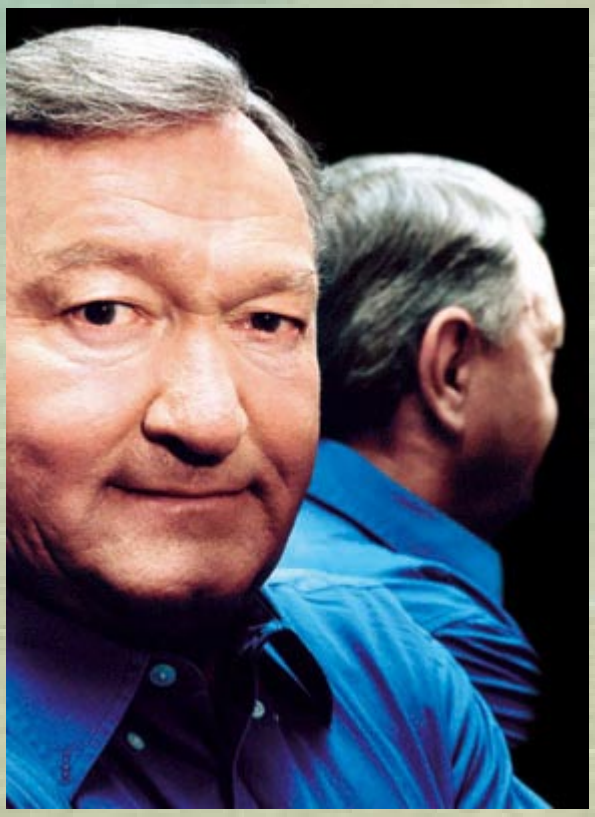

Erich von Däniken több mint negyven éve terjeszti fantasztikus tanait a földönkívüliekről, akik szerinte az ókori magas kultúrák valódi létrehozói voltak. Bár a tudósok vagy megvetik, vagy kinevetik, sőt, előfordult az is, hogy az általa bizonyítékként bemutatott tárgyról kiderült, hogy egyszerű hamisítvány, könyveit mégis 32 nyelvre fordították le, és összesen több mint 65 millió példányban keltek el. Ezen felül több tévéműsora van, CD-ket ad ki, élményparkot csinált, szóval igazi sztár. Az új könyvének népszerűsítésére Budapestre érkező 70 éves, köpcös, csupa energia von Däniken rikító kék zakóját leszámítva kellemes meglepetés. Nem akar semmiről feltétlenül meggyőzni, nyugodtan érvel, és készségesen elismeri, hogy másnak is igaza lehet, nemcsak neki.

Emlékszik a legelső alkalomra, mikor szöget ütött a fejébe, hogy valami nem biztos, hogy pont úgy van, mint amit a könyvek írnak?

ED: Ó, az nagyon-nagyon rég volt. Én katolikusként nőttem fel, katolikus líceumban, és az iskolában rengeteget kellett fordítanunk, ógörögről latinra, latinról németre és oda vissza. És ahogy az Ószövetséget sokadszorra fordítottam, egyre jobban elgondolkodtam bizonyos részek jelentésén. Én istenhívő vagyok, és mint ilyen, tudom, hogy Isten metafizikai jelenség. Ám ahogy itt leírták a megjelenését, a dübörgést, a vakító fényeket, Ezékiel könyvében a fémes csattogást, tudtam, hogy ez nem lehet Isten. Sokkal inkább tűntek valamiféle gépeknek, közlekedési eszközöknek, vagy hasonlónak. Aztán ahogy más vallásokról és más civilizációkról is többet tudtam meg - a különböző állatformájú istenalakokról és repülő lényekről, mint a főnixmadár, a szfinx, a nagák vagy a vimanák Dél-Amerikában, - világossá vált számomra, hogy nem lehet véletlen, hogy ezek a jelenségek egy időben, egyszerre léteztek. A dologban az a vicces, hogy csak évekkel később olvastam el az első sci-fit, amiben földönkívüliek szerepeltek, tehát nem befolyásolhatott semmi ilyesmi.

Mi az ideális kombináció: hány százalék kézzelfogható adat és hány százalék hipotézis kell egy működő elmélethez?

ED: Én először mindig egy ötletből indulok ki, ahhoz keresek megfelelő tényeket, és a használhatatlan részeket kiszórva azokat gyúrom össze egy új elméletté. De azt én is tudom, hogy ezekre az elméletekre nincsen sehol egyértelmű, megdönthetetlen bizonyíték - bár ellenük sincsen. Az ember ilyenkor a megérzéseire, a tudományos tapasztalataira támaszkodik, igyekszik minél többet utánajárni, de ugyanakkor minél intuitívabbnak is lenni.

Amióta elkezdett publikálni, Önt rengeteg vád éri. Milyen típusú vádakat vesz komolyan, és miket vesz semmibe?

ED: Valóban, néha olyan, mintha csakis vádak érnének, de szerencsére folyamatosan kapom a tisztelőim leveleit, a kollégáim dicséreteit is. Én csak az olyan vádakra reagálok, amelyek valamilyen érvelésen alapszanak, és sokszor előfordult, hogy komoly párbeszéd és barátság alakult ki köztem és valamelyik kritikusom között, noha egyikünknek sem sikerült meggyőznie a másikat az igazáról.

Az Ön elméletei abból indulnak ki, hogy az ide érkező földönkívüliek barátságosak voltak, és

segítették a földlakókat. Mi van, ha ellenségesek voltak?

ED: Természetesen ezt a lehetőséget sem lehet elvetni. Gondoljon csak Szodoma és Gomorra városának elpusztítására, amely Isten büntetése volt, de valójában inkább képzelhető el a földönkívüliek büntetőakciójának valamiféle engedetlenségért. Az is lehetséges, hogy a földönkívüliek azért tanítottak meg termelési eljárásokat, különböző fémfeldolgozási eljárásokat az embereknek, hogy dolgoztassák őket, hogy minél többet kiszipolyozhassanak belőlük. Minden vallásban találunk utalást arra, hogy az isten vagy istenek áldozatokat követelnek: aranyat, mirhát, leölt állatokat, szűz lányokat és egyebeket. Miért lenne egy igazi istennek hasonlóra szüksége? Ha például a maják a Napnak áldoztak fel embereket, a Nap hogyan tudatta velük, hogy mire van szüksége, akkor hogyan kommunikált velük? Hogyan beszélt a Nap? Nyilván sehogy, hanem egy fejlettebb földönkívüli civilizáció tagjai követelték meg mindezt, és minél fejlettebbek voltak, annál jobban tisztában voltak a saját önös érdekeikkel. De azért még nem kell kizárni azt a lehetőséget, hogy valóban kultúrmissziót teljesítettek, és a szívükön viselték a sorsunkat.

Ön rengeteget utazik. Mennyi ebből a kutatás és kik segítik?

ED: Én nem vagyok régész, és nem is jutna időm hasonlóan aprólékos munkára. Mindig valamilyen új hírből indulok ki, amelyek persze szinte soha nem publikusak. Megvannak a magam forrásai, amire persze elég sok pénzt kell költenem, de így időben megtudok mindent. Most karácsonykor például a fülembe jutott, hogy Kheopsz piramisa alatt találtak egy új tárnát, ami olyan mélyre vezet, ahol már talajvíz van, ami a Szaharában nagyon mélyen található. Azonnal odautaztam, hogy a saját szememmel győződjek meg róla, és fantasztikus élmény volt. Az eddig feltárt szintektől számítva még ötven méter mélyen jártunk, és találtunk egy szarkofágot is (elővesz egy homályos fényképet a vízben álló kőládáról, amiből persze semmi nem derül ki - a szerző), tehát megint van miről gondolkodni, mihez új elméletet gyártani. De az utazás nem csak információszerzés, hanem az inspiráció forrása is. Imádom Mexikót, Perut, egész Latin-Amerikát, Indiát, csak azt sajnálom, hogy az ősi civilizációk kialakulásakor az otthonom, Svájc helyén mindössze gleccserek voltak, mert itt még tartott a jégkorszak. De mindezt egyedül csinálom, az irodában mindössze két ember dolgozik nekem, az egyik fotográfus, a másik pedig a kutatásaimat archiválja.

Meséljen az interlockeni Mystery Parkról!

ED: A Mystery Parkra roppant büszke vagyok! Képzeljen el egy hatalmas kört, ami tulajdonképpen egy üveggyűrű, amelyből hét fantasztikus pavilon nyílik, és mindegyik a világ egy-egy csodáját mutatja be, a Nazca fennsíktól kezdve az egyiptomi piramisokig. Mindegyik pavilonban egy olyan előadótermet rendeztünk be, ahol kezdéskor az emberek lába alatt megnyílik a föld, vagyis a padló üvegből van, és a falon folyó vetítés a lábak alatt is folytatódik - a filmeket helikopterről vettük fel, így az emberek úgy érezhetik magukat, mintha egy varázsszőnyegen ülnének. A vetítések közben komoly előadásokat hallgathatnak egy fülhallgatón keresztül.

Vannak olyan földönkívüliekről szóló elméletek, amelyeket Ön tart túlzásnak?

ED: Az UFO kutatók szeretik azt hangoztatni, hogy a földönkívüliek folyamatosan figyelnek és tanulmányoznak minket. Ez mindig feldühít, mert ezekkel az elméletekkel azt akarják éreztetni, hogy nem érdemes semmit sem csinálnunk, hiszen tőlünk független erők uralkodnak felettünk. Ez ostobaság.

Szokta nézni az X-aktákat?

ED: Amikor nem dolgozom, akkor mindig azt nézem.

– Vízer –

ÉGI BÁRKÁK, TÜZES SZEKEREK

Ahogy megszokhattuk, a legszokatlanabb, legérdekesebb és „legészszerűbb” történelmi technológiákat a mítoszok és legendák ködébe burkolva találhatjuk meg. Egyre ismertebb és kedveltebb a Vimana nevű szerkezet, amit a Védák regélnek el. Vimana feltételezett jelentése a német félrefordításnak köszönhetően palota. Az eredeti szövegben viszont a szereplők repülő lakhelyeiről volt szó. A szent szövegeknek köszönhetően pontos leírást kaphatunk ezekről a csodálatraméltó szerkezetekről. Tudjuk, hogy nagyon kényelmes, háromszintes, több szobás, teljes mentőfelszereléssel felszerelt repülő volt, amihez három személy volt szükséges, hogy a levegőbe emelkedjen. Akármilyen magasra szállhattak, sőt a világűrben is remekeltek. A Védák még az üzemanyagokat is megemlítették, csak ezt eddig még nem sikerült lefordítani a szanszkrit nyelvről. Egyes vélekedések szerint több Vimana is van, szám szerint négy: Tripura, Sundara, Shakuna, Rukma.

A repülés történetét feloszthatjuk két ágazatra. Az első a hivatalos, a második a feltételezett. Nagyképű lennék, ha a feltételezett helyett igazságot írtam volna, mindenki döntse el, melyik tetszik neki jobban. A hivatalos verzió szerint az első repülő szerkezetek az 1700-as években kezdték meg útjukat, hőlégballon személyében. Montgolfier-fivérek kezdtek kísérletezni először vízgőzzel, ők alapozták meg ennek a szerkezetnek a jövőjét. Az első hivatalos hőlégballonos repülést 1783. október 19-én hajtották végre.

Ez után jöttek a Wright fivérek, sok kísérletezés után 1903-ban megépítették az első működőképes repülőgépet. Ezt követően egymás után törtek a nyilvánosságra a modernebbnél modernebb repülőszerkezetek... De kanyarodjunk el a formaságtól és vegyük szemügyre a tudomány által el nem fogadott tényeket.

A következő leírás elrugaszkodottnak tűnhet, de ezt sem szabad kifelejteni a számvetésnél. Az Ezeregyéjszaka meséi (aminek egyébként az igazi címe s szó szerinti fordítás alapján „Ezeregy éjszaka és egy éjszaka könyve”) is említést tesznek egy fura szerkezetről, amit fekete varázsparipának hívtak. A történetek egyébként a kora középkori Arábiába és Perzsiába nyúlik erednek, tehát nem elvetendő a feltételezés, hogy van némi valóságalapjuk.

A történet úgy szól, hogy Perzsia uralkodóját, Sabur sahot egy bölcs megajándékoz egy fekete ébenfából készült lóval. Az átadáskor a bölcs ezt mondja:

„Ez a faló messzebb visz egy nap alatt, mint egy igazi ló egy év alatt, mert a levegőben repül, mint a sas. Nincs számára túl nagy és viharos tenger, túl magas és járhatatlan hegy. Át tudod repülni ezen a paripán..."

Sah megrökönyödve figyelte, miként az ismeretlen bemutatja neki a fekete ló repülő képességét. Miután nyeregbe szállt, elfordított az állat nyakán egy csigolyát, és máris hihetetlen sebességgel emelkedett a ló a levegőbe. Ehhez hasonló szerkezet megtalálható a kínai mitológiában is.

A tojás-repülő szerkezet értelmezés elég kényes terület, hiszen a tojást vélhetjük sztázis kamrának, vagy ténylegesen a születendő életforma védőburka. A „tojás" mítosz is igen elterjedt volt a múltbeli Földön. A legenda szerint Ré, a napisten tojásból született, csakúgy, mint a sumér mondabeli Omoroca. De legfőképp a tojás a világ születését jelképezte. Nézzünk pár példát.

A magyar mitológiában is megtalálható a világtojás, ami a húsvét tiszteletében fenn is maradt. A japán mitológiában azt olvashatjuk, hogy kezdetben volt egy tojás amiben In és Jo feküdtek. A tojás egy napon kettévált és így keletkezett az ég és a föld. Kínában is megvolt ez a tojás, ami a széthasadáskor ugyancsak két részre oszlott: a sötét, tisztátalan a föld, a fényes és tiszta az ég.

A finn teremtéstörténet a következőképpen írja le a történteket:

Tört tojásnak alsó fele
Válik alsó földfenékké.
Tört tojásnak felső fele
A felettünk való éggé.
Sárgájának felső fele
Fényes Nappá fenn az égen
Fehérjének felső fele
A halovány Holddá lészen.

Még számos nép történetében megtalálhatjuk ezt a szimbólumot, de ezek főleg a már említett teremtéstörténetet célozzák.

További ősi repülő mítoszokat találhatunk a Bibliában „tüzes szekér" néven, de aki elolvassa a „János apostolnak mennyei jelenésekről való könyvét", az is érdekes dolgokra akadhat. Főleg a 4. résztől kezd érdekes lenni a dolog, de aki meg akarja érteni, az az elejétől olvassa el János könyvét (Jelenések könyvét). Szándékosan nem idézek. Sok ember olvasatában itt az elkövetkezendő apokalipszis olvasható, de az én olvasatomban egészen másról van szó. Aki olvassa, az legyen nyitott, fogadjon be minden momentumot és vizualizálja magában a történetet. Lehet, hogy megbotránkoztató, de ne hitből olvasson, hanem tudományosan, akár egy sci-fit. Én úgy gondolom, hogy a múlt egyik nagy háborújából olvashatunk egy momentumot. Lehet, hogy ugyanaz a harc, amit a Mahábhárata is említ?

A következő Bibliai szerkezet Ezékiel próféta leírása:

„Ezt láttam: észak felől forgószél támadt és nagy felhő. Fényesség vette körül, tűz, amelyből villámok törtek elő. A belsejében, a tűz közepében valami fénylett, mint az érc. Középütt kivettem valamit, amely négy élőlényhez hasonlított. Emberi formájuk volt. Mindegyiknek négy arca és mindegyiknek négy szárnya volt. A lábuk egyenes volt, a talpuk meg olyan, mint a borjú talpa, s úgy szikráztak, akár a fényes érc. Szárnyaik alatt emberi kezek voltak. Arcuk - mind a négyüké - négy irányba nézett. Az egyiknek a szárnya összeért a másikéval. Amikor mentek, nem fordultak meg, hanem mindegyik egyenesen haladt. Arcuk emberi archoz hasonlított, és jobb felől mind a négynek oroszlánarca volt, bal felől meg mind a négynek bikaarca volt, s mind a négynek sasarca volt. Szárnyaik felül ki voltak terjesztve. Két szárnya mindegyiknek összeért, kettő meg a testüket födte. Mindegyik egyenesen ment maga előtt, oda mentek, ahova a lélek irányította őket, nem fordultak meg, amikor mentek. Az élőlények között olyasmit láttam, mint az égő szénfáklya, amely imbolygott az élőlények

között. A tűz lobogott, és villámok törtek elő a tűzből. Az élőlények meg jöttek-mentek, akár a villámok. Figyeltem az élőlényeket, s lám, egy-egy kerék volt a földön az élőlények mellett, mind a négy mellett. Ezek a kerekek úgy ragyogtak, mint a krizolit, s mind a négynek ugyanolyan volt az alakja. Úgy látszott, mintha az egyik a másikban lett volna. Négy irányban haladtak, s nem kellett megfordulniuk, amikor mentek. Vizsgálgattam őket: igen nagy volt a kerületük, s körös-körül mind a négynek a kerülete tele volt szemekkel. Amikor az élőlények mentek, a kerekek forogtak mellettük, és amikor az élőlények fölemelkedtek a földről, a kerekek is fölemelkedtek. Ahova a lélek irányította őket, odamentek a kerekek, s egyszersmind fölemelkedtek, mert az élőlények lelke volt a kerekekben. Ha az élőlények mentek, a kerekek is mentek, ha álltak, azok is álltak, és amikor fölemelkedtek a földről, velük együtt a kerekek is fölemelkedtek, mert az élőlények lelke volt a kerekekben. Ami az élőlények feje fölött volt, az égbolthoz hasonlított, ragyogott, mint a kristály, s szétterült a fejük fölött. Az égboltozat alatt ki voltak terjesztve a szárnyaik, az egyiké a másik felé, s kettő mindegyiknek a testét födte. Amikor mentek, hallottam szárnyuk suhogását. Olyan volt, mint a nagy vizek zúgása, mint a Mindenható hangja, a vihar moraja, mint egy tábornak a zaja. Amikor megálltak, leeresztették szárnyukat, és ezzel zajt csaptak. Az égboltozat fölött pedig, amely a fejük fölött volt, mintha zafírkő lett volna, olyan, mint egy trón, ezen a trónfélén meg fenn, a magasban egy emberhez hasonló lény. Láttam: fénylett, mint az érc, s mintha tűz vette volna körül. Attól fölfelé, ami a derekának látszott, s attól lefelé, ami a derekának látszott, olyasmit láttam, mint a tűz, és körülötte fényességet. Olyan volt, mint a szivárvány, amely esős napokon feltűnik a felhőben - ilyen volt a ragyogás körülötte. Ilyennek látszott az Úr dicsőségének jelenése. Láttam, s arccal a földre borultam, és valakinek a hangját is hallottam, aki beszélt..."

Dimenzió átjárók, csillagkapuk

A piramisoknál már felmerült az átjárók lehetősége is, ezért gondoltam, hogy most ezekről az isteni „szerkezetekről" fogok említést tenni.

Újra Egyiptom nyitja a sort. A fáraók temetkezési templomában bevett szokás volt egy álajtó beépítése a keleti oldalon lévő falba. A fáraó holttestének bebalzsamozása után a Sém-pap énekében kéri az isteneket, hogy nyissák meg a kaput a fáraónak. Ekkor az isteni hírnök megérkezett az álajtón át és átsegítette a királyt a kőfalon. Amikor a fáraó átlépett a kapun, elindult a Duathoz vezető hosszú és kalandos útra. Duatra az istenek zárt köreként tekintettek melynek végpontján rés nyílt az egekre. Itt juthatott el az istenek országához is.

Hasonlatosan az egyiptomi temetési templomokban lévő álajtókhoz díszeleg Peruban is egy gigantikus kapu. Ez a hely pontosan a Titicaca-tó melletti Puna városától 35 kilométerre található. Nem messze fekszik a Copacabana- La Paz felé vezető úttól. A kelet felé néző Puerta de Hayu Marca nevezetű kapu körül rengeteg misztikum és kérdés forog. 6.5 méter magas és 16 méter hosszú. A nagy kapu központjában el van helyezve egy másik 2 méter magas ajtó a közepében egy korong alakú bemélyedéssel. A kaput állítólag egy idegenvezető, Jose Luis Delgado Mamanira találta meg aki a következőket nyilatkozta: „Amikor először pillantottam meg az objektumot, nem tudtam elhinni. Hosszú évek óta álmodtam egy hasonló dologról,

álmaimban azonban a kapuhoz vezető út vörös márvánnyal volt kirakva, a két szélén szobrok sorakoztak, s a kis nyílás középen volt. Világoskék fény áradt ki belőle és egy alagútszerű bejáratra lehetett rálátni. Újra és újra szóba került az álomkép a családomban, így amikor rátaláltam a kapura, isteni kinyilatkoztatásként éltem azt meg."

Mamani álma talán nem csak egy egyszerű álom lehetett. Sok helyi legenda említi ezt a helyet. Az egyik azt meséli el, amikor a spanyol konkvisztádorok megszállták Perut és elrabolták az indiánok aranyát. Az elbeszélések szerint a mondabeli Mu kontinensen lévő „Hét fénysugár templom" inka papjának sikerült a menekülés. A kapu előtt elővett egy korongot, amely azonnal megnyitotta a kaput. A korongot társai kezébe nyomta és örökre eltűnt a kapun keresztül. Egy jövendölés szerint pedig a kapu az a hely, melyen át az istenek egy napon visszatérnek.

A piramisok leírásban már említettem azt a teotihuacani helyet, amit 1971-ben fedeztek fel a Nap-piramisa alatt. Azt a barlangot, amit az ősök anyaméhként tiszteltek, mert a távoli múltban a Nap, a Hold és az emberi faj hírnökei innen jöttek a világra," léptek ki a világunkba."

Talán a következő téma nem igazán tartozik ide, de úgy érzem, hogy erről a helyről is említést kel tennem. Ez a hely nem más, mint a legendás Shambala. A régi bölcsek szerint van egy hely, ahol ég és föld találkozik. Ősi tibeti szövegek említenek egy helyet, amit halandó nem láthat, sőt arra méltatlanok be sem léphetnek ide. A város és lakosaik hasonlítanak Atlantiszra, bár míg Atlantiszt a technológiai fejlettségükről ismerjük, addig Shambalában élő embereknek a spirituális szintjük és agyi tevékenységük volt nagyon magas. Erre lehet következtetni azokból a legendákból, miszerint az ott lakók tudtak olvasni mások gondolatában, maguk gyógyították a betegségeket, a jövőbe láttak és nagyon hosszú életük volt.

Na de térjünk rá arra, hogyan jutottak el Shambalába. Egyesek szerint volt egy hely, ha úgy tetszik, ajtó, amin ha a beavatottak átléptek, akkor a másik oldalon már Shambalában tudhatták magukat. Mások szerint az égi városba repülő szerkezetekkel jutottak el...

De abban majdnem mindenki egyetért, hogy a város nem csak hogy a levegőben, de másik dimenzióban is volt....

A húrelmélet szerint a térnek, amiben élünk, több dimenziója is létezik. Tehát itt is csak a jó öreg megérzésünkre hagyatkozhatunk, amikor azt állítjuk, hogy az őseink más dimenziókba vagy éppenséggel a tér egy másik pontjára utaztak. Bár a tibeti szerzetesek állítólag még most is el tudnak látogatni Shambalába. Vagy ez csak meditáció útján érhető el?

Végül egy személy, aki a rómaiaknál nagy tiszteletnek örvendett: Janus, a kapuk őre. Eredetileg természetesen a legfőbb kapu [mennyország] őre, és mindig kulccsal a kezében volt ábrázolva, ez az ábrázolás később átruházódott Péterre. Mikor az antik római polgárság körében Janus kultusza népszerű lett, villák, paloták kapujánál szobor, dombormű formában őrizte a bejáratokat; két arccal ábrázolva. A két arc két irányba nézett, figyelt, őrzött. (Másik értelemben Janus isten előre és hátra néző arca a múltba és jövőbe egyszerre történő látását jelentette.)

A frigyláda története

A Frigyláda valamikor Kr.e. 1250 és 1240 között, az egyiptomi kivonulás utáni második év első hónapjában készült a Sínai-hegy lábánál az Úr útmutatásai alapján. A 40 éves vándorlás alatt mindvégig az izraeliek táborában volt, egy szentélynek nevezett sátorban.

Kr.e. 1210 tájékán, Mózes halálát követően az izraeliek a frigyláda erejének segítségével átkeltek a Jordánon, majd elfoglalták Jerikót.

Kr.e. 1210 és 1060 között az ereklyét egy Silónak nevezett szent helyre vitték. Kr.e. 1060 táján az Ében-Ézeri csata során az izraeliek vereséget szenvedtek, és a Frigyláda a filiszteusokhoz került, akik Asdódba szállították, de itt a Frigyláda ereje lerombolta szentélyük szobrait, és súlyos betegségeket idézett elő. A láda innen Gáthba került, ahol majd 7 hónappal később a Frigyláda okozta veszteségek miatt a filiszteusok visszaküldték a szent ereklyét az izraelieknek Béth-Semesbe, ahonnét a zsidó főpapok a megfelelő óvintézkedésekkel elszállították Kiliáth Jeárimba, egy Abinádáb nevű férfi házába. Kr.e. 1000 körül Dávid király ünnepélyes külsőségek között átszállíttatta a Frigyládát Jeruzsálembe, ahol egy újabb szent sátorban helyezték el – egészen addig, amíg Dávid fia, Salamon király egy hatalmas templomot nem építtetett, amelybe Kr.e. 995-ben helyezték el a szövetség ládáját.

Itt állt a láda több mint háromszáz éven keresztül – sértetlenül.

Kr.e. 687-től egy olyan uralkodó került hatalomra Izraelben a 12 éves Manasszesz személyében, aki 55 évig tartó uralkodása alatt bálványokat állítatott fel Salamon templomának külső szentélyébe, míg a belső szentélybe, a Frigyláda helyére Aser képmását helyezte.

A Frigyládát ekkor a főpapok kimenekítették a templomból, és Kr.e. 680 tájékán elhagyták vele az országot, és a Sínai-félszigeten keresztül visszatértek a csodás tulajdonságú ládával abba az országba, ahonnét annak ereje származott – vagyis Egyiptomba. A zsidó közösség, papjaik vezetésével az Asszuánnal szemben, a Nílus közepén található Elephantine szigetén telepedett le, ahol Kr.e. 650-re megépítették Salamon templomának mását, egy 30x9 méteres újabb templomot, ahol a Frigyláda 70 évig háborítatlanul lehetett.

Kr.e. 625-ben II. Kambüszész perzsa király betört Egyiptomba. Leromboltatta az egyiptomi templomokat, ám az elephantinei zsidó templomot nem rombolta le. Amikor az VI. század végén, Kr.e. 595-589-ben a perzsák uralma megszűnt, Pszamménitosz fáraó utasítására az egyiptomiak bosszúból elűzték a zsidókat és lerombolták a templomukat. A Frigyládát szállító zsidók és velük együtt közel 2400 fellázadt egyiptomi Meroé város érintésével mintegy 4 hónapnyi vándorlás után megérkezett Szudánba, ahonnét egy újabb háború kivetette őket. Ekkor kétfelé váltak. Az egyik a Takasze folyón, a másik a Níluson haladt, és az etiópiai Kvarában, a Tana-tó közelében telepedtek le. Innen a Frigyláda a Tana-tó egyik szigetére, Tana Kirkosz szigetére került Kr.e. 470 körül, ahol egy sátor (tabernákulum) belsejében őrizték 800 éven keresztül, mígnem tovább vitték Axumba, ahol jelenleg is a Sioni Szűz Mária templomban található, mai napig szigorúan elzárva a külvilágtól.

Illusztráció: trulses pedal

Négydimenziós csillag összeomlása miatt létezünk?

Egy kanadai asztrofizikus teljesen új elmélettel állt elő a világegyetem keletkezéséről, amely megmagyarázná, hogy az univerzum miért olyan egyforma minden irányban. Niayesh Afshordi szerint egy négydimenziós csillag fekete lyukká omlott össze.

A tudósok többsége elfogadja az ősrobbanást, mint a világegyetem keletkezését megmagyarázó elméletet. Nagyon röviden, az elmélet szerint az ősrobbanás pillanatában a világegyetem egy olyan állapotból kezdett el tágulni, amely egy rendkívüli sűrűségű és hőmérsékletű pontban zsúfolódott össze. Az ősrobbanás kifejezést arra a pillanatra értik, amikor a világegyetem hirtelen tágulni kezdett.

Az ősrobbanás megmagyarázhatatlan kérdései

Az elméletet távoli galaxisok színképvonalainak vöröseltolásából vezették le. Elsőként Alexander Friedman állt elő a táguló és összehúzódó világegyetemekkel, később Edwin Powell Hubble csillagász figyelte meg, hogy minél távolabb van tőlünk egy galaxis, annál nagyobb a vöröseltolása (és annál nagyobb sebességgel távolodik). A csillagok emissziós színképe alapján következtetni lehet arra, hogy az adott égitest közeledik vagy távolodik a Földünktől. Ha az égitest közeledik felénk, a színtérkép a kék felé mozdul el, ha távolodik, a vörös szín felé. Ha a világegyetem egészét vizsgáljuk, vöröseltolódást figyelhetünk meg, ebből következtetnek arra a tudósok, hogy a világegyetem folyamatosan tágul.

Az ősrobbanás után az anyag óriási sebességgel kezdett el távolodni és persze hűlni. Fontos megjegyezni, hogy az ősrobbanás nem egy valódi robbanás volt, inkább úgy kell elképzelni, hogy a maga tér kezdett el hihetetlen sebességgel tágulni. A folyamatot egy lufival szokták szemléltetni a könnyebb megértés miatt, mintha a felületére pontokat rajzolnánk, és a léggömb felfújásával a pontok egyre távolabb kerülnek egymástól.

Vannak azonban problémák is az ősrobbanás elméletével, de a tudósoknak nem sikerült jobb ötlettel előállniuk a világegyetem keletkezésére. Az egyik probléma a szingularitás kérdése, az elmélet szerint a világegyetem születésekor a sűrűség és a téridő görbülete végtelen volt egy végtelen kis pontba összesűrűsödve. De ezt lehetetlen matematikai úton leírni, a számítások értelmetlenné válnak.

Egy másik felvetés, amit nem tudnak megmagyarázni, hogy a

világegyetem hőmérséklete nagyjából egységes. Az ősrobbanás után folyamatosan csökkent a hőmérséklet, de nem telt el azóta annyi idő, amely megmagyarázná ezt az egységességet. A legtöbb csillagász elfogadja azt az elméletet, hogy a fiatal univerzumban valamilyen ismeretlen energia a fénynél is gyorsabbá tette a tágulást. Niayesh Afshordi azonban megjegyzi, hogy az ősrobbanás annyira kaotikus volt, hogy nem világos, volt-e egyáltalán bármilyen homogén darabka.

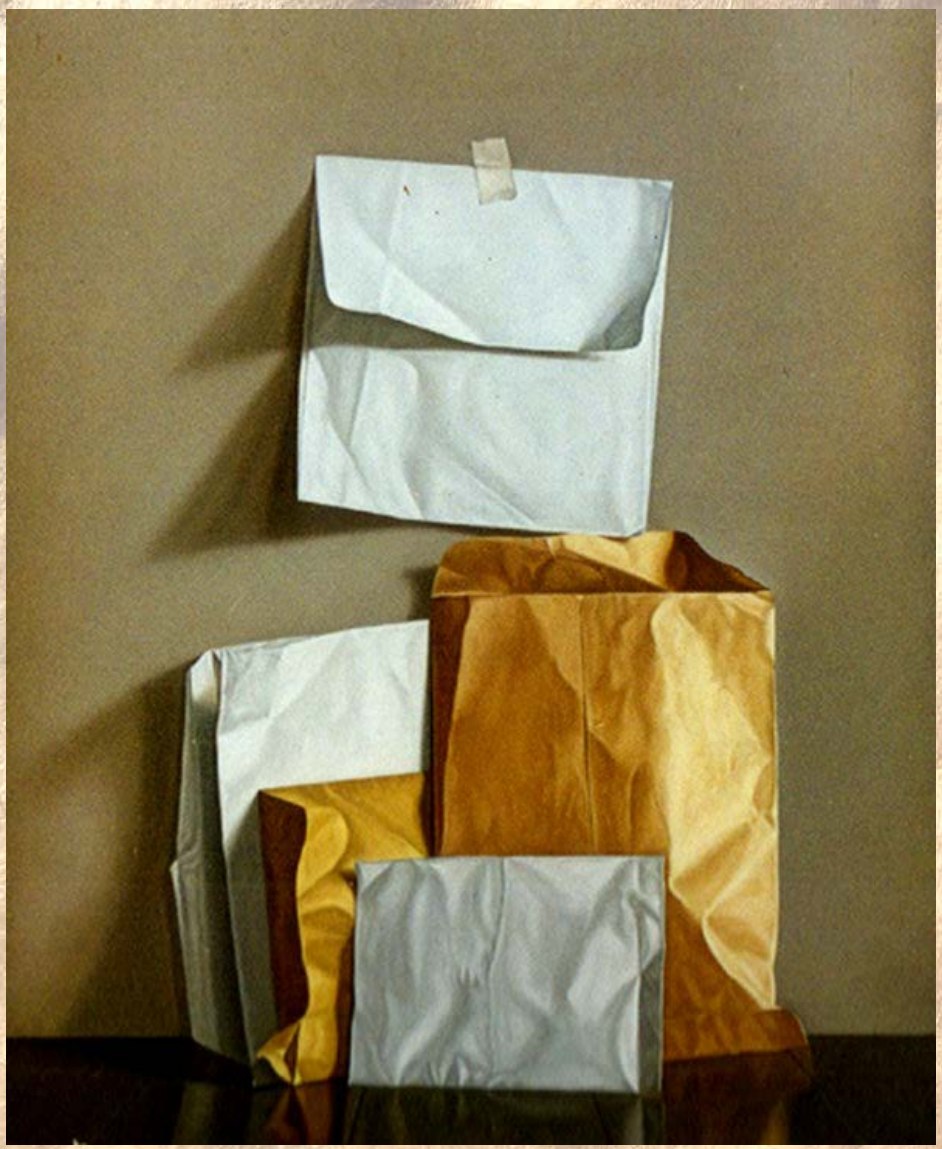

Egy táguló bránban élünk

Niayesh Afshordi és kollégái tehát új elmélettel álltak elő, amit az arXiv-on tettek közzé. Maga az elmélet nem teljesen új, még 2000-ben vetette fel egy kutatócsoport, amelynek tagja volt Gia Dvali, a németországi Ludwig Maximilians Egyetem fizikusa is. Ebben a modellben a háromdimenziós világegyetem a membrán (vagy brán), amely a négy dimenzióval rendelkező univerzumban türemkedik ki.

Ennek a négy dimenzióval rendelkező univerzumnak vannak négydimenziós csillagai. Ha közülük egy-egy néha összeomlik, akkor négydimenziós fekete lyukakat hoz létre, hasonlóan, ahogy a mi háromdimenziós világegyetemünkben tapasztaltakhoz. Az elmélet folytatásában is a hasonlóságra helyezik a hangsúlyt.

A mi világegyetemünkben ha összeroskad egy csillag és fekete lyuk lesz belőle, akkor a fekete lyukat úgynevezett eseményhorizont veszi körül, amely gömb alakú. Ugyanakkor a háromdimenziós térben az eseményhorizont kétdimenziós. Ebből következik, hogy a négydimenziós buborékuniverzumban a négydimenziós fekete lyukak eseményhorizontja háromdimenziós.

Afshordi és csapata lemodellezte egy négydimenziós csillag halálát. Kiderült, hogy a kilökődő anyag háromdimenziós bránt hoz létre a háromdimenziós eseményhorizonton és lassan tágulni kezd. És itt el is érkeztünk az új elmélethez, a kutatók szerint ugyanis háromdimenziós univerzumunk egy ilyen bránban van. Ennek növekedése magyarázza a világegyetem tágulását. A tágulás miatt gondolják azt a csillagászok, hogy az ősrobbanással keletkezett a világegyetem – de Afshordi szerint ez csak a látszat.

Még finomítani kell

A világegyetem keletkezéséről szóló elméleteknek nagyon sok kritériumnak kell megfelelniük. Meg kell magyarázniuk számos megfigyelést és az sem árt, ha olyan problémákra is választ adnak, amelyeket az eddigi elméletekkel nem tudtak megmagyarázni a kutatók. Ez a modell választ ad például a korábban felvetett kérdésre, az univerzum egységességére és egységes hőmérsékletére. Mivel a négydimenziós univerzum már jóval régebb óta létezik, így különböző részeinek volt idejük egymáshoz igazodni, a háromdimenziós univerzum egyszerűen örökölte ezeket a tulajdonságokat.

Az ősrobbanás elmélete szerint a világegyetem kezdetben hihetetle-

nül sűrű volt. Az idő múlásával a tér tágul, és a csillagászati objektumok (például galaxisok) egyre távolabb kerülnek egymástól.

Van persze néhány probléma, amelyre ez sem ad választ. Az Európai Űrügynökség néhány hónapja közzétett néhány érdekes adatot arról, hogy kicsiny fluktuációkat találtak a háttérsugárzás 2,7 K körüli hőmérsékletében. A kozmikus mikrohullámú háttérsugárzás akkor jött létre, amikor a világegyetem hőmérséklete eléggé lecsökkent az ősrobbanás után ahhoz, hogy anyaga átlátszóvá váljék. A kozmikus mikrohullámú háttérsugárzást az ősrobbanás komoly bizonyítékának szokták tekinteni.

Az űrügynökség térképe alapján tesztelhetők az univerzum inflációjára vonatkozó állítások is. Az elmélet szerint az ősrobbanás után közvetlenül az éppen megszületett világegyetem mérete elképzelhetetlenül rövid idő alatt 1026-szorosára tágult. A Planck űrszonda mérései megegyeztek az ősrobbanás elméleténél feltételezett számításokkal, de négy százalékkal eltérnek az új elmélet által feltételezettől. Afshordi reméli, hogy fel tudja oldani az ellentmondást és jelenleg is elmélete finomításán dolgozik. Természetesen ennyi alapján még nem kell elvetni az ősrobbanás elméletét, csak arról van szó, hogy a kutatók keresik a választ és egyre újabb és újabb elméletekkel állnak elő.

Forrás: Index
Illusztráció: renato54

Merjünk kérdezni!

– egy érdekes megközelítés a Bibliával kapcsolatban –

A mai ember már tudni véli, hogy hova tart a technika és milyen ezzel kapcsolatos vívmányok jelennek meg holnap, vagy akár évtizedek múlva. De ez nem volt mindig így, kb. 5000-5500 éve történt valami érthetetlen. Hirtelen véget ért az őskor és kezdetét vette az ókor az írásbeliség megjelenésével, szintén magyarázatlanul maradt kérdéseket hagyva maga után.

Valószínű a legrégibb írásformával, az ékírással kezdte az ember megörökíteni tetteit, emlékeit, tudományos megfigyeléseit - csillagászat, orvostudomány -, és leírni vélt „isteneit". Kialakultak a civilizáció bölcsői különféle helyeken, érthetetlen és különös módon szinte egy időben. Itt fontos megjegyezni, hogy a kialakult civilizációk időbeli elhelyezésében sincs a tudóstársadalomban megegyezés, ezért javarészt feltevésekre alapulnak az évszámok, és ez az elfogadott.

Ha a Bibliában megörökített történetek valóban megtörténtek, márpedig egyre több bizonyíték kerül elő e korból, amik igazolják a leírt eseményeket, akkor csakis tudományos és egy magasabb szintű technika jelenlétével lehet megmagyarázni ezen eseményeket. A bibliai időszakról amit ma fontos tudni az az, hogy a rengeteg kutatás, régészeti ásatás, felfedezés felrázta a bibliakutatókat és a hívőket, mert számos bizonyíték került elő e korból, ami azt támasztja alá, hogy a bibliában megemlített helyek egy része biztosan létezett.

Sok hívő szerint ez már azt bizonyítja, hogy a szentírásban leírtak szóról-szóra igazak és ezt végre mindenkinek el kellene fogadnia. Szerintem azonban a hit nem más, mint valaminek az elfogadása bizonyítékok nélkül. Vannak bizonyítékok, amik valami másra utalnak, hol kisebbek, hol nagyobbak. Szerencsénkre már nem a középkorban élünk és mindenki abban hisz, amiben akar. Ha úgy nézzük, semmi olyan esemény nem történt a bibliában leírtakban, amit ne lehetne megmagyarázni a ma használt technikai, műszaki vívmányainkkal.

Egy kérdés még az elején. Teremtés könyve: Istennek miért volt szüksége arra, hogy mély álomba ejtse Ádámot ahhoz, hogy ki tudja venni oldalbordáját Éva megteremtéséhez? Hol van az Isteni erő? Az isteni hatalom nem képes kivarázsolni egy oldalbordát, de egy egész Univerzumot képes teremteni?

Mai tudásunk határai miatt, már csak egy valami „hiányzik a kezünkből" a múltban felfedezhető technikák közül, az időben utazás képessége. A tudomány nagy léptékű előrelépései miatt ez már nem sokáig marad így. Már a Teremtés könyvében, a Genesis-ben leírtak közt is találunk pár ellentmondásos, érdekes dolgot.

Nem szó szerint írom le a történeteket, a lényeges dolgokat emelem ki a tények és a történet elferdítése nélkül. Ádám, kit „isten" saját képére teremtett. Tehát „isten" biztosan ember volt, ha szó szerint kell értelmezzük a Bibliában leírtakat.

Káin és Ábel történetét mindenki ismeri. Ádám és Éva fiai, kik áldozatot mutattak be „istennek". Ám ez az isten különbséget téve „saját teremtményei" között, csak Ábel áldozatát fogadta el és az ebből eredő irigységből és haragból gyilkolta meg „nem szándékosan" Káin Ábelt. Isten nagyon dühös lett és azt mondta Káinnak: „A te atyádfiainak vérei kiáltanak én hozzám a földről, mostan azért átkozott légy e földön, mely megnyitotta az ő száját, hogy befogadja a te atyádfiainak vérét a te kezedből. Mikor a földet míveled, ne adja az többé néked az ő termő erejét, bujdosó és vándorló légy a földön. Akkor monda Káin az Úrnak: Nagyobb az én büntetésem, hogysem elhordozhatnám. Ímé elűzöl engem ma e földnek színéről, és a te színed elől el kell rejtőznöm, bujdosó

és vándorló leszek a földön és akkor akárki emberfia talál reám, megöl engemet. És monda néki az Úr: Sőt inkább, aki megöléndi Káint, hétszerte megbüntettetik. És megbélyegzé az Úr Káint, hogy senki emberfia meg ne ölje, aki rátalál."

Milyen többi ember? A teremtés szerint már csak három ember él a földön; hogyan került a „többi ember" a földre? Káin hogyhogy tudott más, számukra ismeretlen idegen emberekről? Őket ki és mikor teremtette és nekik ki az istenük? Miért vannak ilyen ellentmondások a szentírásban? A legegyszerűbb magyarázat: a több „teremtés" miatt.

A maják hite szerint a negyedik teremtésben élünk, mert az előző három nem úgy sikerült, ahogy azt az „istenük, ki egyben a mi teremtőnk is" tervezte. A több teremtés véleményem szerint abból ered, hogy a Föld benépesítésére betelepített emberek hatalmas viszályok, különböző okokból kitört háborúk miatt kihaltak. Mivel „teremtőink" ezt látták azon képességük miatt, hogy tudnak az időben utazni, többször is neki tudtak kezdeni kisebb nagyobb időbeli eltérésekkel „teremtéseknek" úgy, hogy megmentsenek minket saját kezünk általi kihalásunktól. Az utolsó teremtéskor „isteneket" adtak nekünk, és a hitet, hogy a halál után is van valami. Útmutatást az élethez, a természethez és más emberekhez való jó viszony kialakításához. Parancsokat, törvényeket, amiket ha keletkezésük óta betartott volna az emberiség, már rég nem „itt" tartana.

Mint tudjuk, a szentírásban van több teremtésről szóló történet, Noé története a második teremtésről szól. Igaz volt-e? 1300-ban Marco Polo említette naplójában, hogy látta az Ararát hegyen lévő Noé bárkáját. 1840. július 2-án nagy földrengés rázta meg a hegy környékét, és akkor többen állították, hogy láttak egy gleccserből kiálló nagy hajóorrt.

Török kutatók indultak a hajó nyomába, meg is találták és állítólag be is tudtak menni három helyiségbe. 1955-ben egy francia felfedező, Fernand Navarra talált rá a hegyen lévő hajómaradványra, melyről le is szedett egy darab fát, amit aztán több laboratórium is vizsgált. De több mint valószínű, hogy CIA és a Vatikán nyomására arra a következtetésre jutottak, hogy nem abból a korból származik, melyből származik. Állítólag több kutatás is folyt már azóta a bárkával kapcsolatban és olyan leletek kerültek napvilágra, amik azt bizonyítják, hogy Noé nem „isteni" segítséget kapott. Vagy ha igen, akkor isten vas és titán ötvözetét használja saját eszközei elkészítésére is, mert ilyen anyagú csapokat találtak a bárkánál.

A különböző evangéliumok és más vallások dokumentumai kisebb-nagyobb eltérésekkel írják meg Noé történetét, de a lényege ugyanaz mindegyiknek. Aki ismeri Noé történetet az tudja, hogy „isten" megadott neki egy időpontot amire el kellett készülnie a bárka építésével, ám „istenünk", aki elviekben mindenható és tud mindent, valamiért előre hozta az időpontot és így Noé és családja már nem készült volna el az építéssel. Ezért „isten" saját maga fejezte be egy éjszaka alatt az építést. Egy mindenható isten miért nem tudja, miként fog cselekedni a későbbiekben?

Számomra csak az derül ki ebből a történetből is, hogy valamit nagyon elnézhettek „teremtőink” és csak így tudták korrigálni a hibájukat, feltéve, ha igazak a bibliában leírtak… Ha igazak, akkor csak az időutazás tud magyarázattal szolgálni, mert „teremtőink” pontosan tudták, hogy be fog következni a csapás.

Természetesen mindenki, még a tudósok is tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy nem pusztított özönvíz az egész földön, erre semmilyen lelet nem utal. Azt, hogy a Bibliai özönvizet valóban a Boszporusz átszakadása idézte e elő, nem lehet tudni, mint ahogy azt sem, hogy valóban megtörtént.

A holt-tengeri tekercsek másként említik Noé történetét.

A paleoasztronautikával foglalkozók szerint Noé szűzen fogantatással született, mint Jézus. A bárka valójában egy DNS- bank lehetett. Az özönvíz után „isten” megáldotta Noét, feleségét, fiait és feleségeiket, a természet feletti uralomra és szaporodásra rendelve a négy párt.

Hét törvény szerint kellet élniük, melyek a következők voltak:

1. Szaporodás, sokasodás, a Föld betöltése,

2. Féljen és rettegjen az embertől a föld minden állata, madara,

3. Minden mozgó állat legyen az embernek eledelül,

4. Ne egyen az ember vért,

5. Számon kéri az Úr vérünket embertől és állattól,

6. Aki ember-vért ont, annak vére ember által ontassék ki,

7. Szaporodás és sokasodás a földön.

Az első és a hetedik törvény közt nagyon nagy a hasonlóság, de még is van rejtett mondanivalója a hetediknek. Máshol nem lehet, csak a földön? Volt vagy van másik hely, ahol szaporodhatunk? Talán csak nyomatékosítva van? Noé nemkülönben a zsidó vallás és a Korán, az Iszlám szentírás szereplője is, mely az öt legnagyobb próféta közé sorolja.

A Biblia két történetben is említi az időutazást, az egyikben Józsué öt király serege ellen harcolt népével, mikor isten „visszafordította, megállította” az időt, hogy Józsué és népe győztesre fordíthassa a vesztes csatát.

A másik történet Ezékiás királyról szól, aki halálos beteg: A király prófétája, Ézsaiás szózatot hallott az Úrtól, mely szerint a király három nap múlva meg fog gyógyulni és még tizenöt évig fog élni. A király nem hitt neki, és megkérdezte tőle: Mi lesz a jele, hogy meggyógyít az Úr és három nap múlva fölmehetek az Út házába? Ézsaiás így felelt: Kapsz jelet az Úrtól arra, hogy az Úr teljesíti azt az igét, amelyet kijelentett: Előre menjen az árnyék tíz fokkal, vagy visszafelé menjen tíz fokkal? Ezékiás ezt mondta: Könnyű az árnyéknak tíz fokkal megnyúlnia. Ne úgy legyen, hanem menjen az árnyék visszafelé tíz fokkal. Ekkor Ézsaiás próféta az Úrhoz kiáltott, ő pedig visszatérítette az árnyékot tíz fokkal Áház napóráján, azokon a fokokon, amelyeken már áthaladt.”(2Kir 20, 8-11)”

Nem lehet, hogy a Biblia egy szimbólum-mese abban a formában, amiben le van írva? Fordulatos történet, ami sokszor meglepő és különös figurákkal van fűszerezve, mint például Mózes, aki kivezette népét Egyiptomból.

A National Geographics is foglalkozott bibliai történetekkel, köztük Mózeséval is, melyben különböző szakterületeken dolgozó tudósok magyarázták el, hogyan következhetett be sorban természeti katasztrófák által a Bibliai tíz csapás. Ha valóban megtörtént a kivonulás, „amiről az egyiptomiak írásaikban valamiért elfelejtettek szót ejteni, talán szégyenük miatt", akkor megint csak a tudomány és az időutazás adhat magyarázatot a kivonulás körülményeire. Mivel az időutazás képességének birtokában „teremtőink" tudták mikor mi fog történni, ezért könnyű volt tanácsokkal ellátni Mózest. Az Exodus-ban leírtak alapján, kutatók elkészítették az úgynevezett manna gép technikai leírását és látványterveit, melynek segítségével a zsidók 40 évig tudtak kitartóan bolyongani a sivatagban. Itt már szeretném megemlíteni az égő csipkebokor miatt a ma már igen csak valósághű hologram technikát, amivel lassan bármit képesek leszünk nappal is kivetíteni, akár „angyalokat" is.

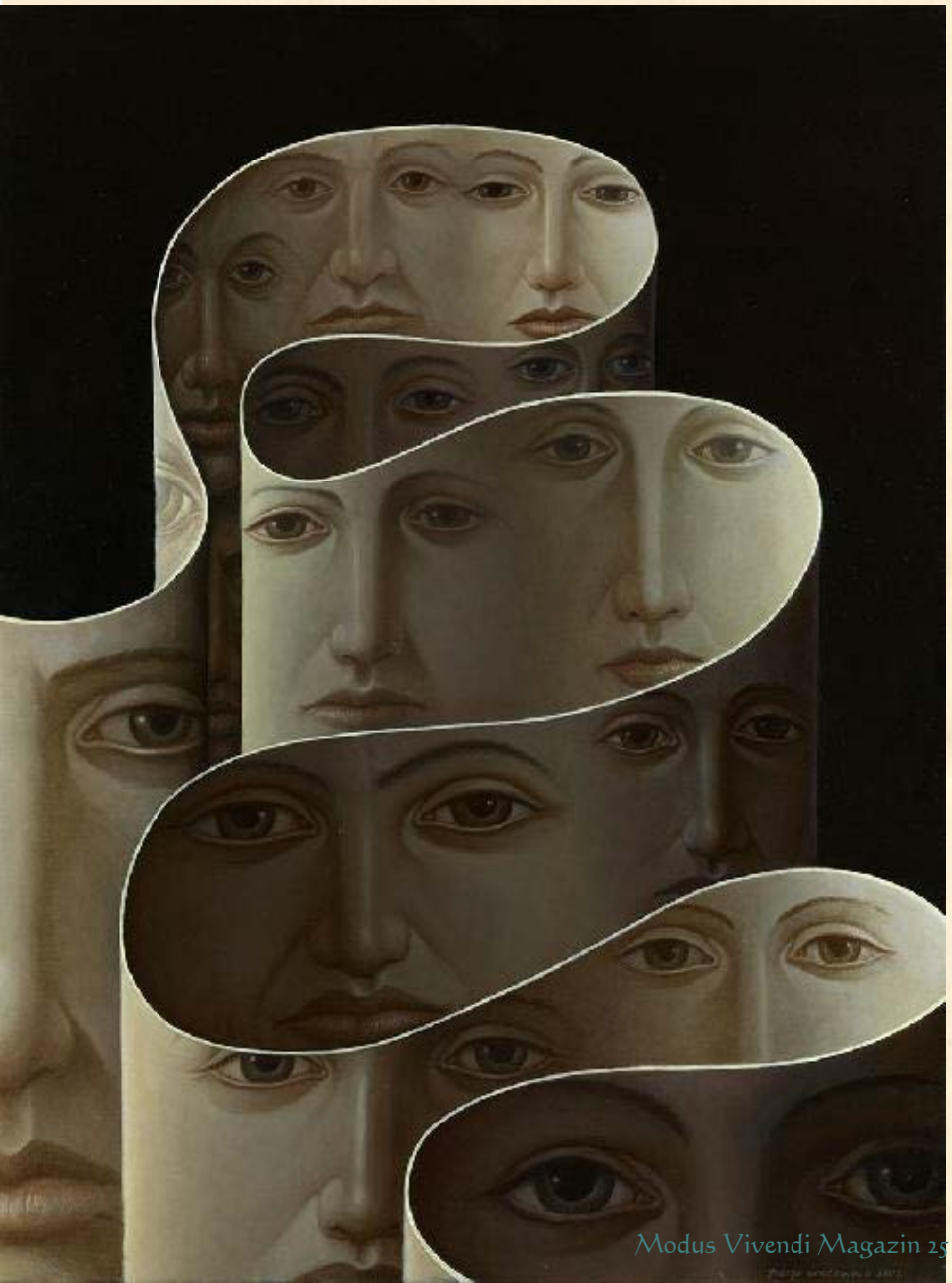

Technikai vívmányaink közé tartozik még az az ultrahanggal működő hangszóró, mellyel akár egy nagy tömegben célzottan tudunk egy emberhez szólni több száz méterről is. Így már érthető lehet, hogy miért csak az az ember hallotta „isten" hangját, akihez szólt. A frigyláda egy természetfeletti erővel rendelkező „isteni" eredetű tárgy is lehetne, ha nem lehetne földi anyagokból elkészíteni. Kutatók szerint, i.e. 620 és i.e. 570 között tűnhetett el a láda. Jerikó falainak ledöntését a láda erejének tulalják. Az időutazással megmagyarázható ez a történet is. Utasításokat adnak „teremtőink" a ládavivőknek, hogy mikor mit csináljanak, mivel ők tudják a bekövetkező földrengések idejét.

Napjainkban folynak kísérletek természetes anyagokkal, pl. spenót, melyeket különféle növényi rostokból nyernek ki, és két fémlapka közé helyezve napfény hatására elektromosságot termelnek. Az ember még csak most kezdi felfedezni a természetben megtalálható energiák felszabadításának módjait, ami úgy tűnik, nehezebben megy, mint tömegpusztító fegyvereket előállítani.

Van még sok Bibliai történet, amik megmagyarázhatóak a „teremtőink ránk irányuló, vigyázó felügyeletével", és az időutazás tényével is akár.

A legnagyobb Bibliai rejtély Ezékiel próféta nevéhez fűződik, aki közel sem egyszerű dolgot írt le. Az Úr dicsőségének nevezte azt a hatalmas zajjal érkező és minden irányba forogni tudó kerékkel ellátott tárgyat, amivel eljött érte az Úr és maga mellé ültetve, elvitte őt egy nagyon magas hegyre. A hegyről úgy írt, hogy valószínűleg fogalma sem volt róla, hogy az a hegy földrajzilag merre volt.

Ezen a hegyen volt egy város, közepében egy templom, azon belül egy nagy udvar, ahová leszállt a jármű. Leírása szerint többen várták őket. A homályból előlépett egy csillogó-villogó vas ruhás ember, „ember", aki ezt mondta neki: Nektek embereknek van szemetek, de nem láttok semmit, van fületek, de nem hallotok semmit. Ezután adott neki egy mércét és megméretett vele mindent. Az épületet, a hozzá tartozó kertet, a járművet, melynek például egyenes fém lábai voltak. Sokan úgy vélik, hogy csupán vízióként élte meg a történteket Ezékiel, de a Bibliában szereplő

méreteknek a leírása alapján egy német mérnök és a NASA egy szakembere egymástól függetlenül készített egy háromdimenziós makettet, ami nagyon modern és pontos ahhoz, hogy vízióként élje meg egy jeruzsálemi főpap i.e. kb. 590-ben.

Ebben a történetben rengeteg tény van. Például az, hogy az akkor és még régebben élt emberek, ha szembetalálták magukat a korra „nem igazán jellemző" technikai fölénnyel, gondolkodás nélkül „isteni eredetet" tulajdonítottak neki, még akkor is, ha emberek szóltak hozzájuk vas ruhában. Vagy az, hogy egy mindenhatónak vajon miért van szüksége kerékkel ellátott repülő tárgyra? Egyáltalán miért van szüksége bármire, mércére, tárgyakra? A szentírásban felfedezhetünk ide-oda repülő dolgokat az égen, amiket ha úgy értelmezünk, ahogy le vannak írva, akkor semmit sem tudunk meg róluk soha, mert a történetek mondanivalóját figyelembe véve lényegtelenek, és a leírók nem tudták máshoz, csak istenhez eredeztetni.

Megemlíteném még Szodoma és Gomora történetét, mert nemrég régészek találtak két régi városromot, amik a Bibliai leírások alapján ráillenek a fent említett városokra, ahova emberi testet öltött angyalok látogattak el „isten" parancsára. Az egész történetet most sem írnám le. A lényeg itt is az időutazás, mert ha teremtőink járnak-kelnek az időben a mi biztonságunk érdekében, vagy valami másért, akkor természetesen tudják mikor mi fog történni.

Lót történetét azok is ismerik, akik nem olvasták a szentírást. A két várost, Szodomát és Gomorát természetesen „isten" elpusztította. A két talált város, a régészek és kutatók szerint egy persze akkor még nem ismeretes gázmezőre épült. Egy földrengés következtében gázkitörés keletkezett, és a városokban használt lámpák, tűzhelyek miatt berobbant a rettenetesen nagy robajjal kitörő gáz.

Ejtsünk egy pár szót Jézusról is.

„Istennek" miért volt szüksége egy nőre ahhoz, hogy „fiát" kihordja, mikor egy „csettintéssel" akár meg is teremthette volna, mint annak idején Ádámot? Majd lenyújthatta volna az égből a legnagyobb pogány ünnep közepette. Mert tudjuk, „véletlenül" pont akkor született Jézus. A szentlélek miként adja át a géneket, miért így történt Jézus születése?

A válasz a hívők szerint nagyon egyszerű: mert isten így akarta, és mert bármit megtehet. Lehet, de néha nem árt józan ésszel is elgondolkodni a dolgokon. A „szüzen-fogantatásra" a tudomány napjainkban bármikor képes lenne.

Tegyük fel, némi információgyűjtés után, az utcán elkábítva egy érett, de még érintetlen nőt elhurcolnak egy laboratóriumba, és mesterségesen megtermékenyítik a tudta nélkül. Majd otthonában ébred és hetek múltán érzi, hogy valami nem stimmel. Persze ha ez egy civilizált nővel történik, neki már megfordulhat a fejében, hogy mi is történhetett vele valójában. De mi lenne a helyzet a mai civilizációtól elzárt törzsek bármely női tagjával, ő mire gondolna?

És most gondolkodjunk el egy kicsit a vallásokon!

Teremtőink, lehet, képességeik miatt tudták, mi vár ránk. S azt is tudták, ha nem tesznek valamit megint, ismét elpusztulunk, ezért létre kellett hozniuk az egyházakat, melyek évszázadokon át képesek voltak megvédeni minket saját magunktól. Egy „istenben" való hit révén ugyanis képesek voltunk fennmaradni, mert e nélkül talán kihalásunk már be is következett volna. Mivel tudták, a hit megint csak kevésnek bizonyult, mint Noé idejében, ezért adtak nekünk csodákat. Jézus által „isteni" tanítást, a halálból való feltámadás kézzel fogható tényét, amik nélkül nem változott volna mag az emberiség gondolkodása önmagáról és a jövőjéről. A hit, ami hatalmas összefogásokhoz vezetett, de sajnos háborúkhoz és szétszakadáshoz is.

Jézus életét, halálát és csodáit szintén hatalmas titkok övezik. Amit ma biztosan tudunk: Arimátiai József Jézus halála előtt 4 hónappal vásárolta meg a sírhelyet, melybe Jézus testét zárták. Ami fontos: hogy e célból vásárolta meg, ám elméletileg még nem is tudhatott senki a bekövetkező kereszthalálról. József, mint a neve is jelzi, Arimátia városából való, mely városban rendelkezett már saját maga és családja részére szolgáló sírhellyel, ezért több mint valószínű, hogy nem magának vásárolta. Még egy érdekesség: ha darabokra törték volna Jézus lábszárát a kereszten, ahogy tették azt a keresztre feszítettekkel akkoriban, minden másként történt volna. Talán itt nyer értelmet Ézsaiás próféta rejtélyes szavainak jelentése a messiással kapcsolatban: „Az ő csontja meg ne törettessék". S itt van még a kegyelemdöfés, amit egy római centúrió, bizonyos Gaius Cassius, később Lándzsás Longinusként nevezett katona szúrt be a jobb oldalán lévő negyedik és ötödik borda közé, mely szúrást a csatamezőkön használták a római katonák a megsebesített ellenség vizsgálatára, hogy életben van e még, mivel a halott test nem vérzik. Csakhogy a leírások szerint Jézus testéből vér és víz folyt ki. A tény, miszerint Quintus Pontius Pilatusnál kijárta Arimátiai József, hogy három és fél óra eltelte után levehessék a keresztről a testet is hozzájárult a csodálatos feltámadáshoz.

Az időutazás egyben térugrás is, mely véleményem szerint pontosan kalibrált műszerekkel történik és ezáltal bárhová, bármely időben megjelenhetnek „teremtőink" és az időutazók.

A torinó lepel a történelem egyik legvitatottabb ereklyéje.

A rengeteg vizsgálat és vita után kiderült, hogy az 1988-as vizsgálatkor egy tűzvész pusztítása miatt keletkezett sérülés pótlólagos darabjából vettek mintát a kormeghatározáshoz, ami a 13. századra becsülte keletkezését. Azonban lehet, tévesen, ugyanis a magyar Pray-kódex, melynek keletkezése 1192 és 1195 körül történt, már ábrázolja a leplet. Ami számomra meglepő e vitákban az az, hogy látszólag nem is törődnek a kutatók és tudósok azzal sem, hogy ebben az időben sem tudott volna senki sem ilyen képet készíteni. A lepelről készített kép negatívja ugyanis „életre kel", egy háromdimenziós képet látunk feketefehérben az egykor benne lévő sérülésektől vérző testről. De találtak rajta egy 2002-es restaurálaskor, a hátoldalról lefejtett textilrétegen valami mást is. Egy másik arcot, a Fourier-transzformációs képelemző eljárással. A felfedezést 2004-ben jelentették be. A Journal of Optics-ban a Londoni Fizikai Intézet

kimutatta, hogy a két mintázat a vászon rostjainak külső felületén találhatók, ezért semmi esetre sem lehet festmény. Hogy valódi-e, ahhoz kétség sem férhet.

Hogyan keletkezhet ilyen titokzatosan valami, mint más semmi a földön? Nos, az időutazásról mi még látszólag semmit nem tudunk, de az biztos, hogy olyan energiák szabadulnak fel a bekövetkezésekor, amik képesek átalakítani, vagy más típusú rezgésre kényszeríteni az atomokat. Vagy zárt térben, mint egy sziklasír, a kövekben lévő fémtartalomból visszaverődő nagy energiájú elektromágneses rezgések is létrehozhatták a lepel képeit? Lehet, hogy teremtőink, miután bejutottak a sírba, magukkal vitték a még élő testet, és akár hónapokon keresztül gyógyították, mielőtt visszavitték állítólagos halála után három nappal későbbre?

A „teremtőink" időutazásainak tényével számolva, ez egy tökéletes forgatókönyv a „teremtményeik" megmentésére; mindenesetre elgondolkodtató.

Amit még fontos megemlíteni, az az evangéliumok száma, ami 35 darabra tehető. De ennél jóval több lehet még elrejtve a világ szeme elől. Miért rejtegeti az egyház ezeket a kódexeket? A korai egyház néhány, vagy egy vezetője négy evangéliumot tartott meg, a többit Júdás evangéliumával együtt kidobták. Hogy kik és mi alapján döntötték el, melyek azok az evangéliumok, amiket meg lehet tartani, az nyílvánvaló. A lényeg az volt, hogy mindenképp „isteni eredetről" meséljen.

Az azonban biztos, hogy semmi nem történt hiába. Mindennek van célja és értelme, és a miértek megválaszolása a legfontosabb. S azt mindenképp vegyük számításba a bibliai történésekkel kapcsolatban, hogy nincs történet, amit nem lehet megmagyarázni fejlettebb technikát használó „teremtőkkel". Aztán, ha valaki máshogy magyarázza, az is teljesen helyénvaló. Egyelőre ugyanis csak találgatni tudunk mindannyian.

Végezetül engedtessék meg pár Einstein idézet, bölcsesség cikkem zárásául:

„A képzelőerő mindennek az alapja. Ez az, ami bepillantást enged a jövőbe.

A képzelet sokkal fontosabb, mint a tudás. A tudás véges. A képzelet felöleli az egész világot.

A történelem arra tanít meg bennünket, hogy az emberiség semmit sem tanul a történelemből.

Meglehet, Jézusnál nagyobb dolgokat is véghez tudunk vinni, mert a Bibliában róla írottak költőien kiszínezettek.

A világ, amit teremtettünk a gondolkodásunk eredménye, nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül."

Krys001
Illusztráció: George Underwood

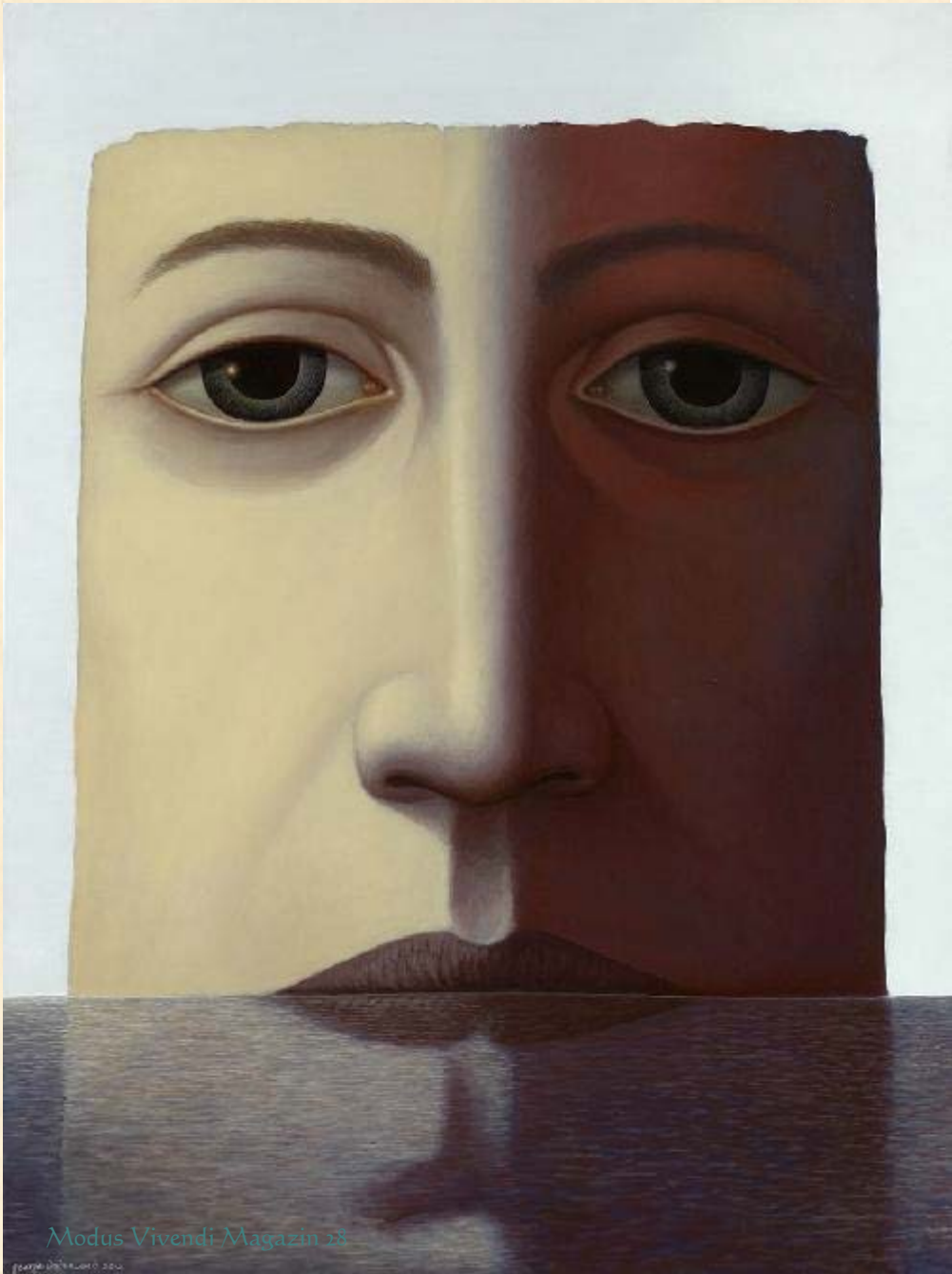

Mesél az égbolt

Tavaszi este van, s a nappali napsütés után jólesik kiülni egy vékonyka kabátban a teraszra. Lágyan fújdogál a szellő, s egy pohár vörösbort kortyolgatva nézi az ember a csillagos égboltot. Talán a bor teszi, de a hosszú merengés következtében egyszer csak a sok csillag elkezd beszélgetni a merengővel. S foszlányokban előtör az ember emlékezetébe az a pár történet, amit valaha olvasott vagy tanult az égbolt meséiről.

Először a legközelebbi ismerős, a Göncölszekér szól, aki elmeséli, hogy az ő másik neve Nagy Medve. A görög monda szerint Lykaon, Árkádia királya, az országba jövő minden idegent megöletett. E kegyetlenségéért Júnó istenasszony Lykaon leányát és fiát medvévé változtatta. Ők a Nagy Medve és a Kis Medve. Az istenek e büntetést azzal súlyosbították, hogy soha ne fürödhessenek meg az óceánban, ami azt jelképezi, hogy mindkét csillagkép cirkumpoláris, azaz soha nem buknak a látóhatár alá.

A magyar monda szerint Göncöl híres táltos volt, aki az emberek közt járva gyógyította a betegeket, beszélni tudott a fákkal és a madarakkal. Egyszer eltört szekerének rúdja, de senki nem segített neki. Haragjában a lovak közé csapott s felrepült az égbe. Azóta ott kocsizik görbe rudas szekerén.

A Göncölszekérnek vannak a kereszténységgel kapcsolatos meséi is. Ez az a szekér, amelyik Illést az égbe ragadta, más változat szerint Jób ül rajta és vigyázza a csillagokat. A Göncölszekérnek Jézus, Szent Péter, Szent Dávid, Illés és angyalok az utasai, a Tejúton halad. Arra is van magyarázat, hogy miért ferde a rúdja: nekiütközött a Mennyország kapujának.

S ha már szóba került a Tejút, elmerengünk azon, vajon miért is ez a neve... Sok népcsoportnál hasonló képzet fordul elő a Tejútról ösvényként. Számos monda fűződik hozzá: A Kisbéres lisztet lopott, de észrevették, összeverekedett egy másik csillaggal és a kiömlött liszt azóta is meglátszik. Sánta Kata véletlen kiborította az aludttejet. Létezik olyan változat is, miszerint a Kisjézus öklendezte fel az anyatejet az égre.

A székely eredetű monda szerint Hadi út a Tejút neve. Ez összefüggésben van a Hadak útjával, amin Csaba vitéz jön vissza, ha a csatában segítség kell. Attila nevéhez is fűződik egy történet: mikor a napkeleti és napnyugati császárral is harcban állt, a győztes sereg végül ezen az úton ment tovább. Szent László pedig szintén itt ment a pogányok ellen. Olyan monda is fűződik hozzá, miszerint angyalok veszekedtek és felverték a port.
Az út-felfogásnak nem háborús felfogása is van: Mihály arkangyal jött itt az angyali üdvözlet estéjén. Jézus születésekor az angyalok vonultak rajta. Arra is van eredetmagyarázat, miért válik kétfelé: Jézus menet közben találkozott egy részeg emberrel és kitért előle. A két ág közül az egyik Betlehembe, a másik Názáretbe vezet.

Egyébként a népi képzelet gyakran kapcsolja össze a Tejutat a tündérek útjával, amelyen éjszakánként a földre ereszkednek. Erre utaló elnevezések: Tündérek Útja, Tündérek Járása, Tündérek Fordulója, Tündérút.

S ki is az Sánta Kata, aki kiöntötte az aludttejet? A Szíriusz nevű csillag, ami kapcsolódik a Kaszáscsillag képéhez. A Kaszáscsillag az Orion csillagkép népi neve, s ami a régebbi képzet szerint kaszát ábrázol, amit Illés hagyott el, amikor Isten a déli pihenőben felszólította, hogy menjen téríteni a pogányokat. Az újabb változatban uralkodó az a nézet, hogy az Orion övének három csillaga három kaszás. Ezek mennek az égen és aratnak, körülöttük négy ember (az Orion váll- és lábcsillagai) kévéket rak. Utánuk siet Sánta Kata, aki

az ételt viszi, de nem éri őket utol soha, mert belelépett egy kaszába és megsántult. Sánta Katához kapcsolódik még egy monda, miszerint fel szeretne ülni a Göncölszekérre, de a kaszások nem hagyják, mindig a lába elé kapnak a kaszával.

A görög monda szerint Orion a vadász Neptunusz és Berylle fia volt. Orion beleszeretett a Pleiadokba (hét szép nővér), akik szerelmét nem viszonozták. Homérosz szerint Orion szép ifjú volt, akire Aurora szerelme miatt irigykedtek az istenek, és Diana nyilával megölte Ortygia szigetén. Az istenek kutyájával együtt az égre helyezték.

S ekkor beugrik a Fiastyúk elnevezés is, ami a Bika csillagkép közismert csillagcsoportja, előfordul még Kotlós, Csibéstyúk, Fészkestik, Hetes, Hetevény néven is. Szitás tik elnevezése a török és finnugor nyelvekben is előfordul. A monda szerint Sánta Kata vitte a kotlóst az égi búzamezőkre, hogy az elszórt búzaszemekből megéljenek. Másik változatban azért, hogy az égi lakók, üdvözültek és szentek paprikáscsirkét ehessenek. Egy csángó monda szerint egy asszony vasárnap szőtt, ami tilos volt. Isten ezért úgy büntette, hogy kotlósát kővé változtatta és feltette az égre.

Kasztor és Pollux, Zeusz két fia. Pollux halhatatlan, Kasztor halandó, és elesik a csatában. Pollux Jupitertől halhatatlanságot kér Kasztor számára, amit Jupiter megtagad, de választást enged Polluxnak: állandóan az Olümposz lakója lehet, vagy felváltva egyik nap az Olümposzon lakhat, másik nap a testvére társaságában, az alvilágban lehet. Pollux ez utóbbit választja, ezért a testvéri szeretet örök jelképeként mindkettőjüket az égre helyezték. Ez az Ikrek csillagkép.

Másik monda szerint ez a Két árva csillag, melynek meséje a következő: két testvér elmaradt az apjától meg az anyjától. Rengeteget bolyongtak, míg végre Isten magához vette őket. A mondának bővítése is van: két árva gyerek élt a faluban, de senki sem adott nekik ételt-italt. Bementek az erdőbe, eltévedtek. Isten magához vette őket, s csillag képében felrakta az égre, hogy mindig figyelmeztessék az embereket, nehogy elmaradjanak a jócselekedetek.

S ha már a csillagjegyeknél tartunk, itt van a Rák csillagkép is. Jupiter egy szép nimfát követett, akit menekülésében egy rák ollójával megfogott. Ezért Jupiter azzal jutalmazta a rákot, hogy az égre helyezte.

A Leo, más néven Oroszlán, a némeai oroszlán, melynek bőrét semmilyen dárda nem tudta átjárni. Herkules a barlangba szorította az oroszlánt, és ott megfojtotta. Júnó irigyelte Herkules dicső tettét, és Herkules bosszantására az oroszlánt is az égre helyezte.

A Virgo (Szűz) Aurora, a hajnalhasadás istennője, aki állandóan lent járt az emberek között, de később az emberek gonoszsága miatt az égbe költözött. Nyári éjjeleken csak azok pillanthatják meg, akiknek érzékük van a szép csillagok iránt.

A Libra (Mérleg) az igazság istennőjének, Iustitiának a mérlege.

A Sagittarius (Nyilas, a görög monda szerint az íj feltalálóját ábrázolja, akit a múzsák az égre helyeztek hálából, mert oly lelkesedéssel és áhítattal hallgatta éneküket.
Nálunk Koldusszekér, Sántakoldus, Törökszekér a neve. „A sántakoldus elöl jár a talyiga rúdjánál. Felesége a szépasszony (Antares a Skorpióban) hűtlen lőn, s a koldus nem akarván talyigáját elhagyni, messze az asszony mögött marad."

A Capricornus (Bak) az erdők istenét, Pánt ábrázolja, aki, hogy az őt üldöző Tüphón óriástól

megmeneküljön, haltestű kecskebakká változott. Az isteneknek annyira tetszett ez az ötlet, hogy mint különös állatformát, a csillagok között megörökítették.

S végül itt az Aquarius, a görög mitológiai Vízöntő, a görögök ősatyja, aki feleségével, Pürrhával megmenekült az özönvízből. Az istenek megígérték, hogy teljesítik egy jobb emberi nemzetség iránti óhajukat. Deukalionnak és Pürrhának közös anyjuk csontjait kellett hátuk mögé vetni. Ezalatt Gaeát, a Föld anyját kellett érteniük, akinek csontjait jelképezik a kövek. Ezeket maguk mögé dobálva, a kövekből egy új, jobb nemzetség származott.

S ha már Földnél tartunk, nézzük meg egy pillanatra a bolygókat is, honnan is ered ma is használatos elnevezésük?

Merkúr a római mitológiában a kereskedelem istene. A rómaiak Herméssel azonosították, aki a görög mitológiában az istenek követe, az utasok oltalmazója, a holt lelkek vezetője.

Vénusz a római mitológiában a kertek istennője. Aphroditéval azonosították, aki görög mitológiában a szépség és a szerelem istennője.

Mars Itália és Róma egyik legrégebbi istene. A római mitológiában Mars (görögöknél Arész) hadisten, akinek a városfalakon kívül, a Mars-mezőn emeltek templomot, mivel fegyveres hadak nem vonulhattak be a város területére. Neki szentelték a március hónapot, azaz a régi kalendárium első hónapját, amikor a télűző szertartásokat végezték.

Jupiter a római mitológiában az ég, a nappali világosság, a vihar istene, az istenek királya, akit a görög Zeusszal azonosítottak. Zeusz a görög mitológiában a legfelsőbb istenség, az istenek és emberek ura, az olümposzi isteni család feje; nevének jelentése „fényes égbolt”.

Szaturnusz az egyik legősibb római isten. A vetés, a vetőmag istene, a könyörtelen idő jelképének tekintették. A görög mitológiabeli titánnal, Kronosszal azonosították; aki apját Uránoszt megcsonkítva, feleségül véve saját leánytestvérét, Rheiát került az égi trónra; és akinek azt jósolták, hogy egyik fia fogja megfosztani a trónjától. Ezért valamennyi gyermekét alighogy megszülettek sorjában lenyelte, így akarván elkerülni a jóslat beteljesülését. Rheia azonban kijátszotta Kronoszt: megszülte legkisebb fiát, Zeuszt, de egy bepólyázott követ adott át férjének. Zeuszt egy Kréta szigeti barlangban felnevelték, majd felnőve legyőzte apját, megmentette testvéreit.

Uránusz a görög mitológiában az eget megszemélyesítő isten, Gaia-Földanya férje, az első, legősibb istennemzedék képviselője. Kronosz (Szaturnusz), a titánok és a küklopszok apja.

Neptunusz az egyik legősibb római isten. A provinciákban a helyi víz- és tengeristenekkel tartották azonosnak. A görög Poszeidónnal azonosították, aki a görög mitológiában az egyik olümposzi főisten, a tenger királya, Kronosz és Rheia egyik fia, Zeusz fivére.

Plútó a görög mitológiában Hadész istennek, az alvilág urának egyik elnevezése.

S egyre hűvösebbre fordul az idő, elfogyott a vörösbor is, s az ember még egy pillanatig elmereng, régen mennyi monda, mennyi mese tartozott ezekhez a csodálatos csillagokhoz, s valahol milyen szomorú, hogy a mai ember már csak a tudomány szemüvegén keresztül néz fel az égre. Mert bizony jó lenne, ha néhanapján, a modern ember levenné ezt a szemüveget egy pillanatra és megtapasztalná, hogy ha figyelünk rá, valóban mesél az égbolt...

L.D.

Portré: Kőrösi Csoma Sándor

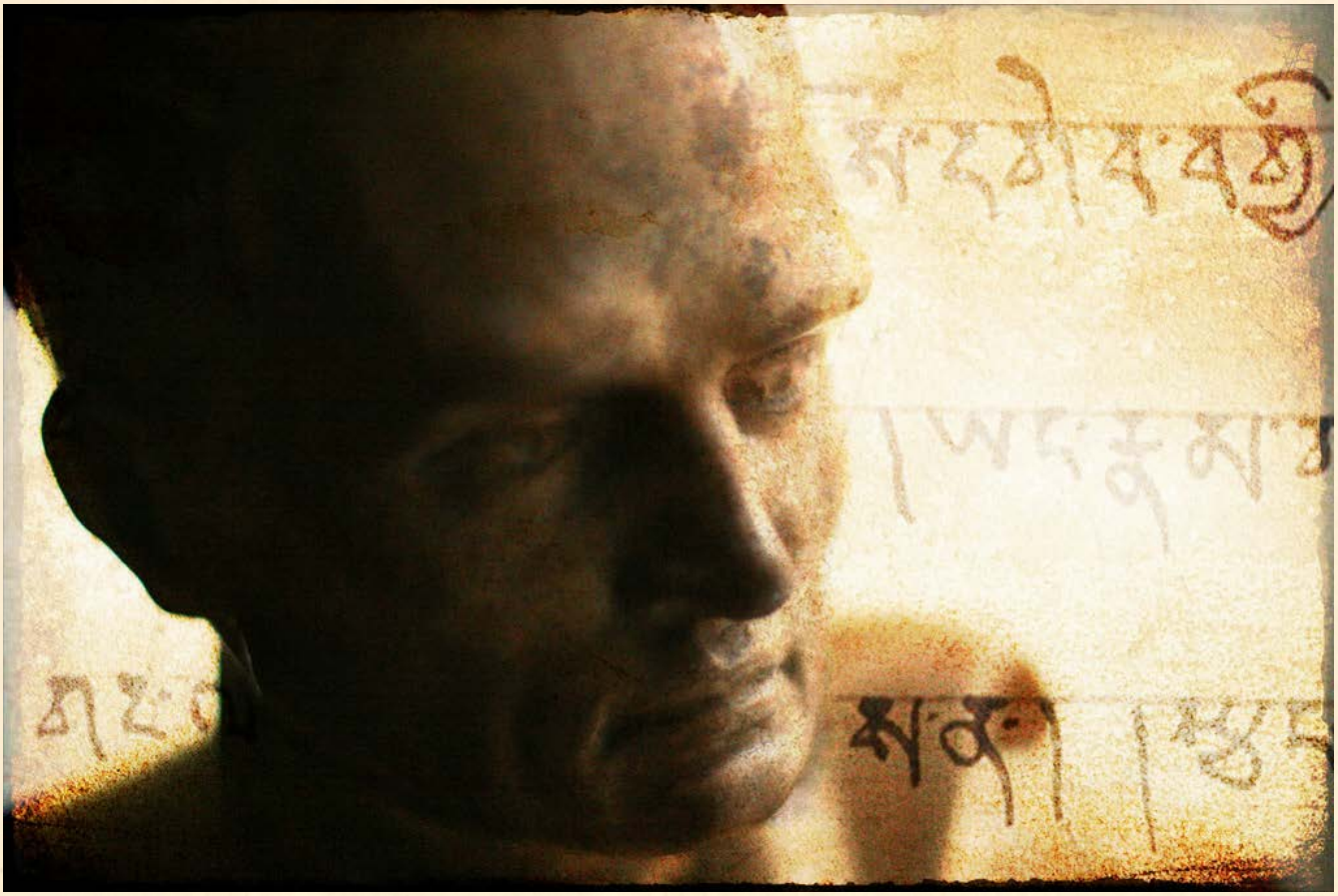

Kőrösi Csoma Sándor a magyar történelem legkevésbé szokványos hőse, aki úgy vált kutatók és világjárók példaképévé, hogy közben a közelébe sem került annak, amire egész életét feltette. A magyarok őshazáját kereste ugyanis, hogy tisztázza történelmünk egyik vitatott kérdését. Be akarta bizonyítani, hogy népünk nem finnugor gyökerekkel bír, hanem a hunokkal rokon, és a mai Nyugat-Kínában élő ujguroktól ered.

Ehhez képest a tibeti nyelv és kultúra megismerésében alkotott nagyot, amivel a világ kultúrája lett gazdagabb, rövidtávon pedig az angol gyarmatbirodalom profitált belőle. Összeállította a világ első tibeti-angol szótárát, és a tibeti irodalom és vallási iratok tanulmányozásával lerakta egy új tudományág, a tibetisztika alapjait.

Kőrösi Csoma mégsem egy Forrest Gump-féle hős, akit véletlenek sorozata és saját naivitása tett kiemelkedővé. A XIX. századi magyar utazó éppen azzal tűnt ki, hogy ösztönösen ráérzett, hol használhatja ki rendkívüli képességeit, majd a célt, még ha részmunkának tekintette is azt, tudatosságával, állhatatosságával elérte.

Az utókor rajongásához hozzájárult, hogy kiemelkedő szellemi képességei mellett legendásak voltak fizikai adottságai is. Húsz nyelven beszélt, tanárként és kutatóként is elismert volt, miközben gyalog bejárta a Himaláját, ahol a legzordabb körülmények közt élt és dolgozott.

Így élt Kőrösi Csoma Sándor

1784. március 27-én szegény sorsú székely kisnemesi család hatodik gyermekeként megszületett Csoma Sándor. (Egyes források (Szilágyi Ferenc kutatásai) szerint 1787-ben született.) Édesapja Csoma András határőr katona, édesanyja Getse Krisztina. Hat testvéréből három érte meg a felnőttkort: Júlia, Krisztina és Gábor (1788-1850). Április 4-én

megkeresztelték. 1790-ben megkezdte tanulmányait az elemi iskolában. 1799-ben édesapjával felgyalogolt Nagyenyedre és beiratkozott a Bethlen Kollégiumba, ahol „szolgadiákként" kezdte meg tanulmányait: kisebb munkákkal pénzt keresett, abból fizette tandíját, alsóbb osztályosok tanításából tartotta fenn magát, 15 évig tartó tanulmányai vége felé pedig az iskola hivatalos tanítója lett, aki beszélte a görög, a latin, héber, francia, román és német nyelvet. Már enyedi diákként érlelődött benne a gondolat, hogy fel kell keresnie ősei hazáját. 1807-ben befejezte gimnáziumi tanulmányait. 1815-ben befejezte főiskolai tanulmányait. Elindult Németföldre, Bécsben konzultált Ujfalvy Sándorral, majd – valószínűleg – egy heidelbergi tartózkodás után ment Göttingenbe. 1816 és 1818 között a Göttingeni Egyetem angol ösztöndíjas hallgatója volt, Johann Gottfried Eichhorn tanítványaként orientalisztikával foglalkozott. Ekkor már 13 nyelven írt, olvasott. Tanulmányai után hazatért Erdélybe és felvette a kapcsolatot a kolozsvári tudóskörrel, Döbrentei Gáborral, Gyarmathi Sámuellel, Kenderesi Mihállyal. 1819. november 24-én Csoma Sándor Nagyenyedről indult útjára. November 28-án a Vöröstoronyi-szorosnál lépte át szülőföldje határait. Így írt egyik levelében: „Elhatároztam, hogy elhagyom hazámat, s Keletre jövök, s ahogy csak lehet, biztosítván mindennapi kenyeremet, egész életemet oly tudományoknak szentelem, melyek a jövőben hasznára lehetnek az európai tudós világnak általában, és különös világot vethetnek bizonyos, még homályban lévő adatokra nemzetem történetében."

A Bethlenianumban ismerkedett meg az ujgur őstörténeti elmélettel. Amikor 1816-ban ösztöndíjat kap Göttingenbe, tanára, Johann Gotfried Eichhorn megerősítette hitét abban, hogy az elmélet igaz, csak tényekkel kell bizonyítani.

1818-ban keleti utazásának tervével tért haza Erdélybe. Megtanult még néhány szláv nyelvet, majd egy évvel később útnak indult. Csoma 1820-as éve egy nagy, balkáni és közel-keleti körutazás volt. Szófiába ment, onnan Isztambulba, majd Alexandriába. Különböző hajókon végigjárta Ciprust, Bejrútot és Tripolit. Egy karaván hoz csatlakozva, ázsiai öltözetben jutott el Bagdadba, aztán Teheránba.

Bagdadban a szlovák Anton Swoboda adott neki szállást, akivel hosszú idő után magyarul is társaloghatott. Másfél hónapot töltött Bagdadban. Swoboda ruhát és pénzt adott neki, hogy folytathassa útját. Teheránban négy hónapot töltött és tökéletesítette angol és perzsa nyelvtudását. Megszakadt Magyarországgal való kapcsolata, eltűntnek hitték. Iratait biztonsági okokból Teheránban hagyta és felvette a Szkander bég nevet. 1821. április 18-án érkezett Meshedbe, ahol az időközben zajló török-perzsa háború miatt hat hónapig vesztegelt egy karaván-szálláson. Október 20-án indult Buharába. Újévkor átvergődött a Hindukus hegyláncain, eljutott Kabulba, ahonnan India felé vándorolt. A Haibár-hágónál francia tisztekkel találkozott, akikkel Pesavar érintésével eljutott Lahorba, majd Amritszár és Dzsammu érintésével Szrinagarba érkezett. Ezt követően Belső-Ázsia felé indult, áthaladt a 3446 m magas Zodzsi-hágón. Május 23-án Ladakhba érkezett. Júniusban megérkezett a fővárosba, Lehbe. Innen a további út európai ember számára veszélyes lett volna, így visszaindult Szrinagarba. Kasmír határánál találkozott William Moorcroft angol kormánymegbízottal. Az ő ösztönzésére kezdett el a tibeti nyelvvel és irodalommal foglalkozni annak reményében, hogy az ősi iratok között a magyarok eredetére is talál bizonyítékokat. Visszatért Lehbe, majd Szrinagarba.

Csoma kalandjai Tibetben

Moorcroft anyagi és diplomáciai támogatásával, és Zangla falu vezetőjéhez írt támogatólevéllel indult el Tibet déli részén, a mai India területén fekvő Ladak tartományba.

1823 júniusában, kilencnapos gyaloglás után érkezett meg a 3600 méter magasan fekvő Zanglába, ahol a király erődjében lakott. Ottléte alatt több ezer tibeti nyelvű könyvet olvasott át. Zanglában találkozott mesterével, Szangje Püncog lámával. Kőrösi Csoma

elhivatottságát jelzi, hogy egyáltalán nem találta viccesnek a láma nevét, sőt, a segítségével rögtön megkezdte a tibeti nyelv tanulmányozását. Több ezer kötetet olvasott el, megismerkedett a tibeti irodalommal, a történelemmel, és összeállított egy harmincezer szóból álló szójegyzéket.

Kőrösi későbbi beszámolóiból tudható, hogy munkakörülményei rosszabbak voltak, mint egy online újságírónak. Szobája csupán háromszor három méteres volt. A fűtésről pedig még a téli hónapokban is lemondott. A tibeti házakat ugyanis egyszerűen a földön rakott tűzzel fűtötték, a füst pedig a tető kis nyílásán távozott, de persze csak részben. Mivel a maró füstben nem lehetett olvasni, a kutató inkább a téli hideget választotta.

Csoma vélhetően a szikek délről érkező támadása miatt hagyta el Zanglát, és 1824. október 22-én Szultánpurba vándorolt, de itt hiába várta mesterét. Ekkor kereste fel a szábátui angol helyőrséget, ahol a nehézségei folytatódtak. Kémnek nézték, és csak abban az esetben voltak hajlandóak tárgyalni vele, ha beszámolót ír küldetéséről. A szerencsétlen közjáték mégis fontos volt, legalábbis az utókor számára, mert ennek révén ismerhetjük a tudós utazásának és munkájának részleteit. Az angolok féléves várakoztatás után hagyták jóvá további utazásait, és szerény anyagi támogatást is biztosítottak számára.

A sors azonban nem volt kegyes. Sikertelenül próbálkozott újabb, kutatásai szempontjából értékes helyet találni. Máig tisztázatlan súrlódások is voltak Csoma és tanítója közt, akivel végül a környék egyébként egyik legszebb kolostorában, az óriási barlangban épült Pugtalban találkozott 1826-ban. „A láma igen hanyag volt a tanításban, s csak rövid ideig maradt velem" – írta akkori együttműködésükről Csoma.

Végül 1827. augusztusában, Kanam falucskában sikerült elsimítani az ellentéteket, és mostoha körülmények közt ugyan, de három évig dolgoztak a tibeti szótáron és a nyelvtan rendszerbe foglalásán.

Csoma főműve

1830-ban Csoma visszatért az angol fennhatóságú területekre.

1831. április 22-én Delhi, Agra és Benáresz érintésével Kalkuttába érkezett és beköltözött az Asiatic Society (1832-ig Ázsiai Társaság, 1832-től Bengáli Ázsiai Társaság) székházába, hogy átvegye a Társaság könyvtárának rendezését, és ahol tibeti-angol szótára és nyelvtana nyomdai előkészítésének szentelte idejét. Egy kis cellában élt, amelyet ritkán hagyott el. 1832-től a Journal of the Asiatic Society of Bengal című folyóiratban publikált. 1833. november 15-én a Magyar Tudós Társaság levelező tagjává választotta. 1834. január 5-én megjelent az első, tudományos

alapossággal megírt és hiteles tibeti-angol szótár, valamint tibeti nyelvtan Csomától, melyet Kalkuttában adtak ki, 500-500 példányban. Ezekből Csoma 50-50 példányt hazaküldött. Február 6-án a Bengáli Ázsiai Társaság tiszteletbeli tagjává választotta. 1835 és 1837 között Észak-Bengália különböző vidékein nyelvészeti tanulmányokat folytatott. Megfordult Maldában, Titaljában (Titaliah) és Dzsalpaiguriban. Ott ismerkedett meg a szanszkrit, a bengáli és a mahrutta nyelvekkel. 1835 decemberében Molla Eszkander Csoma néven két évig az észak-bengáli Titaljában tartózkodott, ahol eredeti céljának megfelelően az őshazát kereste a nyelvrokonítás (összehasonlító nyelvtudomány) módszerével.

"Így ér véget majd küldetésem, ha egyszer be tudom majd bizonyítani, hogy ellentétben a finn–magyar elmélet mellett kardoskodók megnyilatkozásaival, a magyar nép igenis Attila népe."

1837 decemberében visszatért Kalkuttába, ahol csaknem öt évet töltött könyvtárosként, remetei magányban, tudományos munkát végezve. Csoma ekkor már csaknem 20 nyelven írt vagy olvasott: latin, görög, német, francia, angol, orosz, szláv, héber, arab, török, perzsa, szanszkrit, tibeti, hindusztáni, bengáli, pushtu, muhratta, és valószínűleg románul is tudott. Ezekben az években látogatta meg Csomát Schöfft Ágoston, és készítette el egyetlen hitelesnek mondható portréját a legnagyobb magyar utazóról.

1842 februárjában megkísérelte a Lhászába való eljutást. A Mahananda folyón vízi úton haladt, ahol a mocsaras, egészségtelen éghajlatú vidéken gyalogosan kelt át és maláriát kapott. Március 24-én megérkezett Dardzsilingbe. Április 4-én súlyos rohamok kínozták, egészségi állapota a láz következtében nagyon leromlott. Április 11-én, reggel 5 órakor Kőrösi Csoma Sándor földi élete véget ért. Másnap a dardzsilingi európai temetőben helyezték végső nyugalomra, a Himalája harmadik legnagyobb csúcsa, a Kancsendzönga (KangchenDzö-nga) árnyékában.

Alakja már korában legendássá vált. 1845-ben az Ázsiai társaság emlékoszlopot emelt sírja fölé. Széchenyi példaképének tekintette a kutatót, és festményt készíttetett a síremlékről. Jókai Mór És mégis mozog a föld című regényének egyik hősét jól felismerhetően Kőrösiről mintázta.

Kőrösi vándorlásának tibeti állomásai a kisszámú, de lelkes magyar világjáróknál szinte kötelező célpontokká váltak. Baktay Ervin volt az első, aki 1928-ban felkereste a kutató zanglai és pugtali lakhelyét. A zanglai szoba ajtófélfájába vésett Csoma's room feliratról kapta nevét hatvan évvel később a házat felújító kezdeményezés.

Csoma sírja egyébként nem csak a magyarok számára fontos emlék. A síremlék, azt követően, hogy a tudóst szentté avatták japánban, buddhista zarándokhely lett.

Mindez pedig jelzi, hogy a remeteéletű, szívós és nagy tudású kutató mégis elérte a célját.

Emlékezete

1845-ben az Ázsiai Társaság emlékoszlopot emelt a sírja fölé. 1858-ban gróf Széchenyi István halála előtt lefesttette Csoma síroszlopát, bekereteztette, és az alábbi feliratot vésette bele:
„Egy szegény árva magyar, pénz és taps nélkül, de elszánt kitartó hazafiságtól lelkesítve – Kőrösi Csoma Sándor – bölcsőjét kereste a magyarnak, és végre összeroskadt fáradalmai alatt. Távol a hazától alussza itt örök álmát, de él minden jobb magyarnak lelkében."

1884-ben születésének 100. évfordulójára dr. Duka Tivadar lefordította Csoma dolgozatainak nagy részét, és tervezte kiadását, amely azonban csak 1885-ben jelenhetett meg, angol és magyar nyelven. 1902-ben Kalkuttában az Ázsiai Társaság épületben felállították Kőrösi Csoma Sándor mellszobrát. 1904-ben születésének 120. évfordulóján szülőfaluját Csomakőrösre nevezték. 1910-ben sírjánál az Akadémia emléktáblát helyezett el. 1920-ban megalakult – először – a Kőrösi Csoma Sándor Társaság Teleki Pál és Felvinczi Takáts Zoltán kezdeményezésére. 1949-ben a kommunista kultúrpolitika betiltotta. 1928-ban Baktay Ervin emléktáblát helyezett el a zanglai és a phuktáli kolostorok falán. 1933-ban Kőrösi Csoma Sándor lett az első európai, akit Japánban bódhiszattvának (buddhista szentnek) nyilvánítottak.[3] Sírja buddhista zarándokhely lett. A tokiói Taisho egyetemen kiállították Csorba Géza szobrászművész alkotását, Csomát bódhiszattvaként ábrázoló művét. 1943-ban Marosvásárhelyen felállították Kőrösi Csoma Sándor első, magyar földön lévő köztéri szobrát.

1956-ban megalakul a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet. 1967-ben halálának 125. évfordulója alkalmával a Magyar Földrajzi Társaság Kőrösi Csoma Sándor-emlékérmet alapított.

1968-ban újraalakult a Kőrösi Csoma Sándor Társaság, immár marxista–leninista, illetve finn-ugor szemlélettel. Folyóiratuk a Keletkutatás. 1972-1973-ban Jakabos Ödön gyalog bejárta Körösi Csoma Sándor útját; az útjáról szóló könyv már csak halála után, 1983-ban jelent meg (Indiai útinapló; Kriterion Könyvkiadó). 1982-ben Kőrösi Csoma Sándor emlékére megépült az első magyarországi sztúpa (buddhista kegyhely), Budapest XV. kerületében.

1984-ben születésének 200. évfordulójára a magyarországi Buddhista Misszió dolgozatainak szép kiállítású reprint kötetével emlékezett meg Kőrösi Csoma Sándorról, az Akadémiai Kiadó is kiadta műveinek négy kötetét, az eredeti, angol nyelven. Ugyanezen jubileum alkalmából öt fiatalember: Bobály István, Pogány György, Sáfrány József, Sára György és Sárosi Ervin végigjárta Csoma tibeti életének főbb állomásait, mindhárom tibeti kolostort érintve. Útjukról filmet forgattak, amit a Magyar Televízió bemutatott. 2007-ben Sütő Zsolt marosvásárhelyi fotográfus Csoma kis-tibeti életének helyszínein fotókat és hangfelvételeket készített, melyeket naplójegyzeteivel együtt az interneten is publikált.

1998-ban a Kőrösi Csoma Sándor Buddhista Alapítvány szervezésében megalakult a Buddhista Egyetem, majd 2004-ben elindult a Magyar Egyetem is, őstörténeti képzéssel.

2008-ban magánkezdeményezésre elindult Csoma zanglai lakószobá-jának és a végveszélybe került erődnek a megmentése. A főként magánadományokból és az NKA támo-

gatásából finanszírozott projekt 2010-től Csoma Szobája Alapítvány néven működik tovább, szakmai felügyeletét a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat (KÖSZ) látja el. A projekt önkéntesek munkájára és a helyi szakmai tapasztalatokra alapozva végzi az erőd hagyományos technikával történő helyreállítását. Gulyás Tibor operatőr dokumentumfilmmel követi az eseményeket. Az Alapítvány hosszú távú tervei között szerepel a Csoma által lakott további helyszínek megmentése is.

Kvantum-összefonódás két gyémánt között

Két külön elhelyezett gyémántlapka között, szobahőmérsékleten hozta létre a kvantum-összefonódás állapotát egy nemzetközi kutatócsoport. (A kvantum-összefonódás az a jelenség a kvantummechanikában, amikor két objektum kvantumállapota között összefüggés van olyan értelemben, hogy a teljes rendszer kvantumállapotát nem lehet a részrendszerek kvantumállapotának megadásával leírni. Összefonódottság fennállhat egymástól távol eső objektumok között is.) A kvantum összefonódottság jelenségét eddig az abszolút nulla fok közeléig hűtött, mikroszkopikus objektumoknál, atomoknál, molekuláknál írták le. Brit, kanadai és szingapúri tudósok azonban a Science tudományos folyóirat legutóbbi számában arról számoltak be, hogy sikerült összefonniuk két, egymástól 15 centiméterre eltávolított gyémánt kvantumállapotát. A kvantum-összefonódás jelenségénél láthatatlan kapcsolat van két vagy több tárgy valamely állapota között, amely akkor is megmarad, ha eltávolítják őket egymástól. Ez az összefonódás azonban igen érzékeny a külső behatásokra, ezért vizsgálatához általában kizárják a környezet hatását, egyszerűsítik a tanulmányozott modellt, ezért van, hogy leggyakrabban néhány atommal, igen alacsony hőmérsékleten dolgoznak a jelenséget kutató fizikusok.

Most közzétett tanulmányukban azonban az Oxfordi Egyetem, a Kanadai Nemzeti Kutatási Tanács és a Szingapúri Nemzeti Egyetem kutatói viszonylag nagy - néhány milliméteres - tárgyakat, két gyémántlapkát vizsgáltak szobahőmérsékleten. „Demonstráltuk, hogy lehetséges szokványosabb, mindennapi tárgyakkal is a kvantum-összefonódás" - mondta el Ian Walmsley, oxfordi kísérleti fizikus a Scientific Americannak.

Az összefonódáshoz a gyémánt kristályrácsának rezgési állapotát választották ki. Optikai impulzussal megcélozva rezgést váltottak ki a gyémántban, a gerjesztésnél fonon keletkezett. A fonon nem más, mint a szilárd testek rezgési átmenetének energiakvantuma. Létrejöttét a gerjesztésre használt lézerfény változásaiból állapították meg.
A kísérlet során a gyémántokban létrejött egyetlen fononról kiderült, hogy az egyik gyémánthoz sem tartozik teljesen. Ehelyett az történik, hogy a két gyémánt összefonódott állapotba kerül, amelyben megosztják egymás között az egyetlen fonont. Mérésüket többször megismételve 98 százalékos bizonyossággal állítja Walmsley, hogy valóban létrejött a kvantum-összefonódás állapota.

Gyengéje a kísérletnek, hogy a létrejött fonon mindössze hét pikoszekundum élettartamú. A

pikoszekundum a másodperc milliomod részének milliomod része, a gyémántok tehát ennyi időt töltöttek csatolt kvantumállapotban. Mindez azonban elegendő arra, hogy demonstrálja: a kvantummechanika a makroszkopikus világra is érvényes.

Földönkívüli törzs él Afrikában? - a titokzatos dogonok

A magukat egy másik csillagról származtató dogonok a világ egyik legrejtélyesebb népe.

Létezik egy népcsoport Afrikában, mely egy távoli csillagról származtatja magát, emellett olyan szertartásokat űz, melyeknek szerves részét alkotják az univerzum titkai, illetve olyan csillagászati információk, melyekről egy primitívnek tartott népcsoport elviekben semmit sem tudhatna. Ők a rejtélyes dogonok, kiknek ősi titkait a mai napig nem tudják teljes mértékben megfejteni az antropológusok.

Kultúrájukban fontos szerepe van a csillagoknak

Az Észak-Afrikai dogon törzs, a Niger folyó nagy kanyarulatában, 300 mérföldnyire délre Timbuktutól - ahol az őseik mintegy 500 évvel ezelőtt letelepedtek - Maliban élő nép a Bandiagara fennsík szirtjei tövében, és különös eredetmondáiról vált ismertté. A Mali Köztársaságban található Bandiagara fennsíkra úgy a XIII-XVI. század tájékán telepedtek le, s itt élnek azóta is elszórt falvaikban és a fennsík holdbéli sziklái tövében sárból és szalmából rakott szokatlan formájú házaikban évszázadok óta szinte változatlan életmód szerint; pásztorkodásból, kecsketartásból és némi gabona termeléséből, s a kopár sziklák közt fellelhető tüzelő összegyűjtéséből tengetve életüket. A fennsík sziklái között rejtőzködik egy barlang, melynek bejáratát a dogonok egy kiválasztottja őrzi, akit élelemmel a törzs tagjai látnak el. E barlang sokezer sziklarajza közt bújik meg a dogonok homályos múltba vesző mitológiája. A dogonoknak meglepően pontos csillagászati ismereteik vannak. Tudomásuk van arról, hogy a Naprendszer bolygói a Nap körül keringenek, tudnak a Jupiter holdjairól, a Föld tengely körüli forgásáról, s arról is, hogy még végtelen számú csillag létezik. A nyugat-afrikai dogon törzs eredetmondája szerint őseiknek a Szíriusz csillagról érkezett hüllőszerű lények, a nommók adták át a bölcsességet. A dogonok mondáiban az az egyik érdekesség, hogy olyan információkat tudtak a Szíriuszról (és annak kísérőjéről), amit a tudósok csak jóval később fedeztek fel. A dogon papok hiedelme szerint a Szíriusz egyik bolygójáról a távoli múltban kétéltű lények érkeztek a Földre és tanították, információkkal látták el őket. Barlangjuk falán a velük és űrhajójukkal való találkozást is megörökítették.

A dogonok leírása a Szíriuszról egyezik a valósággal. Az érdekessége az volt az egésznek, hogy a csillagászoknak csak úgy 150 évvel ezelőtt sikerült megerősíteniük a dogonok által lerajzolt Szíriusz körül keringő kisebb csillag létezését, azt, hogy a körülötte észlelt szabálytalanságok egy csillag létezését feltételezik, mely gravitációs erejénél fogva zavarja a Szíriusz pályáját, s később alátámasztották a többi adatot is, vagyis a súlyáról állítottakat. A szabálytalanság okozóját, a társcsillag létezését Alvan Graham Clark csillagász találta meg 1862-ben.

A dogonok kultúráját először két francia antropológus, Marcel Griaule és Germaine Dieterlen néprajzkutató kezdte feltárni 1931-ben. Meglepődtek, hogy milyen gazdag kozmogóniai ismeretekkel rendelkeznek. Minden ötvenedik évben megülik a Szigninek nevezett nagy ünnepet, a világ megújításának ünnepét. Ilyenkor maszkokat készítenek, ezeket meg is őrzik, úgyhogy ezek a maszkok szinte a nép krónikás irattárának tekinthetők. A sziguinak nevezett szertartáson egy körülbelül tíz méter magas, kígyó formájú maszkot használnak, melyet a rítus végén egy titkos barlangba rejtenek el.

Láthatatlan csillag

Amikor másfél évtizedes ott tartózkodás után a két francia kutatót bizalmukba fogadták a dogonok, azt is elárulták, hogy a Szigni ünnepet valójában egy olyan csillag feltételezett keringése határozza meg, ami az ember számára láthatatlan, s amely a legfényesebb csillag, a Sirius körül kering - ötven éves körpályán.

A dogonok Po Tolonak hívják ezt a Földről nem látható csillagot, melyet 1862-ben, felfedezésekor Sirius B-nek neveztek el, és elsősorban számítások alapján bizonyították a létét.

A Sirius B körülbelül 51 évnyi pályán kering a Sirius körül. Ma már azt is tudjuk, hogy kicsi, de nagyon tömör (az ilyeneket nevezik a csillagászok „fehér törpének", vagyis épp olyan, ahogy a dogon kozmogóniában feljegyezték. De a dogonok egy harmadik csillagról, az Emma-ról is tudnak. Ez könnyebb, mint a Po Tolo, és ugyanolyan irányban kering, csak sokkal nagyobb pályán. E harmadik csillag körül kering még egy bolygó is, és a dogonok szerint erről érkezett Nommo, az „ősapa". Azaz, hogy ősapa-és ősanya egy személyben, mert úgy tartják, hogy egymaga nemzett nyolc gyermeket, és e nyolc gyermektől származik a nyolc dogon törzs.

A Szíriuszról származnak?

A dogonok alighanem teljesen ismeretlenek maradtak volna a világ előtt, ha két antropológus fel nem keresi őket az 1930-as években.

A kutatók szerint vallási szertartásaik a Szíriusz csillag kettősségére utalnak, azaz két csillag rendszerére, melyek egy közös tengely körül keringenek. A kutatók leírták a Szíriusz B pályáját a Szíriusz A körül, és időtartamát pontosan 50 évben állapították meg.

A törzs tagjai szerint ezeket az ismereteket a dogonoknak az egyiptomiak közvetítették, akik a Szíriusz Földünkre látogató lakóitól kapták azokat. Sőt, némelyek szentül hiszik, hogy a Po Tolo mellett maguk is erről a csillagról származnak. A racionalitás talaján maradva azonban rejtély marad, hogy a dogonok miként juthattak olyan csillagászati ismeretek birtokába – például a Szaturnusz gyűrűiről vagy a Jupiter négy nagy holdjáról –, melyeket csak a modern kor modern készülékei közvetítenek napjaink emberéhez.

Érthetetlen, honnan származik tudásuk

A Szíriusz az égbolt egyik legfényesebb csillaga, éppen ezért sok kultúrában különleges jelentőséget tulajdonítottak neki. Sajátossága szoláris ciklusában rejlik: a csillag, időszakos eltűnése után, újra megjelenik az égen, ilyenkor, még a Nap felbukkanása előtt hajnal hasad az ég keleti felén.

A Szíriusz esetén ez az időszak 365,25 napot tesz ki, kicsit több mint egy földi évet. Több milliárd csillag közül a Szíriusz az egyetlen, mely ilyen tulajdonsággal bír. De hogyan tudhattak erről az ősi népek, amikor ennek felfedezéséhez több ezer évnyi pontos és folyamatos megfigyelésre lett volna szükség? Az igazság valószínűleg még sokáig rejtve marad, úgy, mint azok az ezeréves rajzokat őrző barlangok, melyekbe eldugják a kígyóisten szent maszkjait.

Ember formájú falvak és békeszerető lakók

A dogonok kerülik a vita minden formáját, nehezen mondanak ellen a beszélgetőtársnak, és jó kapcsolatot ápolnak a fehér emberekkel. Falvaik különlegessége, hogy az emberi test alakját utánzóan épültek.

A fej az úgynevezett szóházból áll, mely alacsony tetejű épület, ahol az öregek a közösség fontos kérdéseit beszélik meg. A sárból készült, kúp alakú kunyhók és a magtárak alkotják a törzset, a lábat és a bal kart.

A jobb kar azonban az a kunyhó, ahová a nők elvonulnak a menstruációs időszak alatt, mert akkor tisztátalannak tekintik őket. Marcel Griaule és Germaine Dieterlen volt az első két antropológus, aki 1931-től kezdve több mint húsz éven át folytatott kutatásokat a dogonok körében.

Információ a földönkívüliektől?

A két francia etnológus a dogon hiedelmeket csupán feljegyezte, de azzal már nem foglalkozott, hogy honnan is van e viszonylag primitív népnek ilyen széles körű csillagászati ismerete. Az angol királyi Csillagászati Társaság amerikai tagja, Robert Temple 1976-ban a Sirius-rejtély című tanulmányában kifejti,

hogy földönkívüli lények jöttek a Szíriuszról, vagy a feltételezett bolygójáról, mely az Emma Ya körül kering, és minden bizonnyal ők adták tovább a világűrről az ismereteiket a bandiagarai sziklafennsík lakóinak. A dogon mítoszok máig őrzik az emlékét egy „bárkának", mely az égből jött?

Néhány tudós úgy véli, hogy a dogonok az égbolt szerkezetére vonatkozó elképzelésüket - mely elég pontos ismereteket tartalmaz a Tejútról, a Jupiterről, Szaturnuszról és a Holdról) az európai kultúrával megismerkedve alakították ki, a francia gyarmatosítás során. Ez a feltevés azért sántít, mert a mítosz sokkal régebbi keletű, és olyasmit is tartalmaz, amit csak jóval később fedeztek fel az európai és amerikai tudós csillagászok.

Hiedelemviláguk

A dogon törzs hiedelemvilágának középpontjában a Szíriusz áll. A barlangrajzok közt szereplő tojás alakú ellipszisről hiszik és állítják, hogy egy keringési pályát ábrázol és az ellipszisen a Szíriuszt ugyanarra a helyre helyezték, ahol az valójában van: az ellipszis széléhez

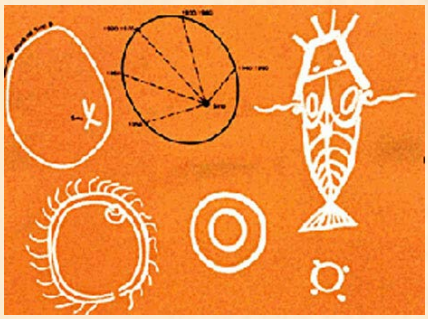

közel eső fókuszpontba, és tudnak a Szíriusz társcsillagáról is, és azt állítják, hogy az 50 éves periódusokban kerüli meg a Szíriuszt. A törzs 50 éves időközönként ünnepli meg az ehhez kapcsolódó „Szigui-ünnep”-et, pompás rituálékkal kísérve. Az 1930-as években két néprajztudós, Marcell Griaule és Germaine Dieterlen felfigyelt a különös törzsre, és több évtizedet töltöttek köztük, majd az 1950-es években az Afrikanisztikai Társaság erről könyvet is adott ki. A könyvet olvasva felfigyelt a dogonokra később Robert K. G. Temple amerikai tudós a szanszkrít- és a keleti tudományok szakértője is, aki Párizsba utazott, hogy felkeresse Dieterlent, hogy személyesen beszéljen vele a dogonok közt szerzett tapasztalatairól, majd személyesen is elment Maliba, hogy végére járjon a mítosznak: „Kezdetben csak kutattam. Szkeptikus voltam. Csalást szimatoltam, mert nem tudtam elhinni a dolgot. Aztán egyre több, a képbe illő részletet ismertem meg” - írta később. „... minden dolgok elején volt Amma isten, aki a semmin pihent. Amma gömbbe volt zárva és ezen kívül semmi nem létezett” (ez azonos lehet az ősrobbanás előtti gömbbel).

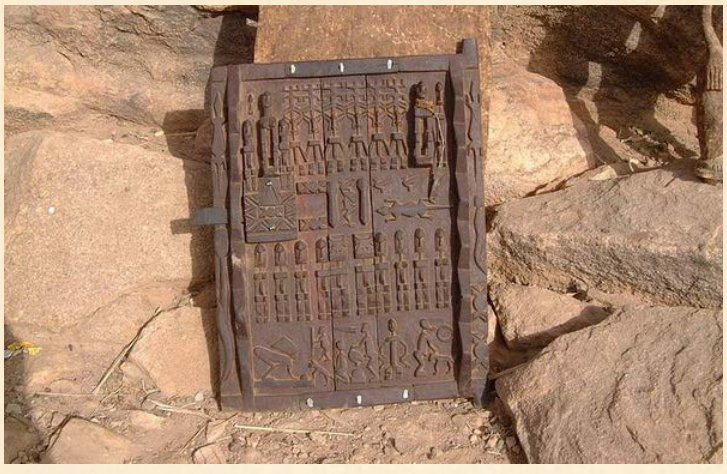

A dogon nyelvben Amma isten neve valami szorosan és állandóan összetartott, ugyanott lévőt is jelent. Valamiféle anyagi erő, mozgás és energia egyben. Az általános mitológiai istenek általában anyagtalanok, ezzel szemben Amma anyagi, sűrű energiagóc. Egyisten, azaz kívüle más isten nem létezik. Amma nem a világ teremtője, hanem az azt uraló törvényeké. Ebben a gömbben spirálmozgás révén keletkezik az un. „po”, vagyis a legkisebb anyagrészecske. Ez a részecske pergő mozgással sugározza az energiát, ilyenkor hang és fény keletkezik. Ezt pedig nem lehet sem látni, sem hallani. Amma méhében a világ tér és idő nélkül volt. Az idő és a tér egybemosódtak. Amma kinyitotta a szemét. Erre méhéből kijött minden és spirális alakban terjeszkedni kezdett, kirajzolódott hát a világ terjedése. Amma kétszer teremtette meg a világot. Az elsővel elégedetlen volt, így elpusztította azt. (talán utalás Atlantiszra, vagy Mu földjére?)

„Határa van a csillagvilág egésznek, melynek egy része a mi földünk is, az egész pedig spirál alakban forog. Amma isten pedig sok világmindenséget teremtett és azok is spirál alakúak”. A legtöbb mitológia úgy véli, hogy Földünk a világ közepe, a dogonoké azonban kivétel. Szerintük a spirál alakban mozgó csillagmiriádok világa lakott. A dogonoknak pedig nincs csillagászati távcsövük. Említik a Föld ellipszis pályájának rendellenességeit és tudják, hogy a Hold „száraz és halott”. A Naprendszer szabad szemmel jól látható bolygóiról említést tesznek, de a Jupiter négy, egyenként tízegynéhány kilométer átmérőjű holdjáról is tudnak, melyeket elsőként Galilei fedezett fel távcsővel, és amik szabad szemmel teljesen láthatatlanok. Ezekről úgy tartják, hogy „oda vannak kötve a Jupiterhez” és le is rajzolják őket. Ez arra utalhat, hogy forgásidejük megegyezik a Jupiterével és ez úgy hat, mintha hozzá lennének rögzítve. Rajzaikon ellipszis pályát rajzolnak - nem ismerik Keplert! - és olyan dolgokról számolnak be, amit földi szem soha nem láthatott, kivétel, ha űrhajóból nézte a Szíriuszt. Sőt a Szíriusz B nagy anyagsűrűségét is megemlítik, amit pedig csak az utóbbi években tudományos számítások hosszú sorozatával számítottak ki a tudósok. (Egyetlen kávéskanálnyi anyag a bolygóból kb. 150 földi kilót nyomna!) Egyszóval a dogonok szerint az emberek ősei a Szíriuszról érkeztek. A dogonok is csak olyan törzs, mint az összes többi, csak egy kicsit más mitológiát tisztelnek. Ahhoz ugyanis, hogy egy eldugott afrikai törzs ilyen információkra tudásával tegyen szert, vagy nagyon magas fokú mágikus hatalomra, vagy kimagasló pontosságú

precíziós műszerekre lett volna szüksége évszázadokkal ezelőtt. Kétszázhatvan csillagkonstellációt ismernek, - többet, mint a hajós nemzetek összes csillagjósa valaha - és ezeket saját jeleikkel le is rajzolják. Modern felfogást vallanak az anyag keletkezéséről, vagyis „a legkisebb részecske elmélet" szerint áll fel a világképük. Említést tesznek a kettős spirálról, ami feltűnően hasonlít a DNS-ről alkotott képre.

Tény, hogy spirituális és materiális itt nem válik el egymástól. Mivel a mindenki számára érthetőtől halad a csak a beavatottak számára érthető felé, az exoterikustól az ezoterikushoz, érti a módját annak, hogy mindenkinek elérhető legyen, hogy az ismereteiknek megfelelő szinten szóljon az emberekhez, és a képességeiknek megfelelően mutatkozzék meg nekik. A szájhagyomány egyszerre minden: vallás, megismerés, természettudomány, szakmai beavatás, történelem, szórakozás és felüdülés, és minden egyes részletétől bármikor el lehet jutni az eredeti egységhez. Túl sok lenne a véletlen összefüggés, ha mindezen tények csak fikciók lennének. Lehetett e olyan modern kori beavatkozás a törzs életébe, mely befolyásolhatta ábrázolásaikat? Bizony lehetett, mert Gurman István szerint a Szíriuszról és naprendszerünk távolabbi bolygójáról szóló ismereteik vélhetőleg azon angol és francia csillagászoktól származhatnak, akik a XIX. század végén bizonyíthatóan kapcsolatba kerültek a nyugat-afrikai néppel, akik aztán nem kis kreativitásról téve tanúbizonyságot, az új ismeretanyagot tradicionális hiedelemvilágukba integrálták. De kérdem én, akkor a XIII. és XIV. században letelepedett nép eredetmondái csak a XIX. század óta léteznének? Ezzel részemről a kérdéssel nem is kell tovább foglalkozni. Miért kell olyan teóriákkal próbálkozni a tények ismeretét illetően, amelyek hitelteleníteni próbálják az ősi hitvilág szerint élő törzsek mondavilágát? Amennyiben ismereteik és tudásuk nem mende-monda, hanem szerintem igencsak figyelemre méltó, érdemes elgondolkodnunk mondanivalójáról. Érdemes lenne megfigyelnünk életmódjukat, tudásukat mire használják, stb... Egy kis figyelmet szerintem mindenképpen megérdemel, hátha közelebb visz minket afelé, amerre tartunk.

– ledo –

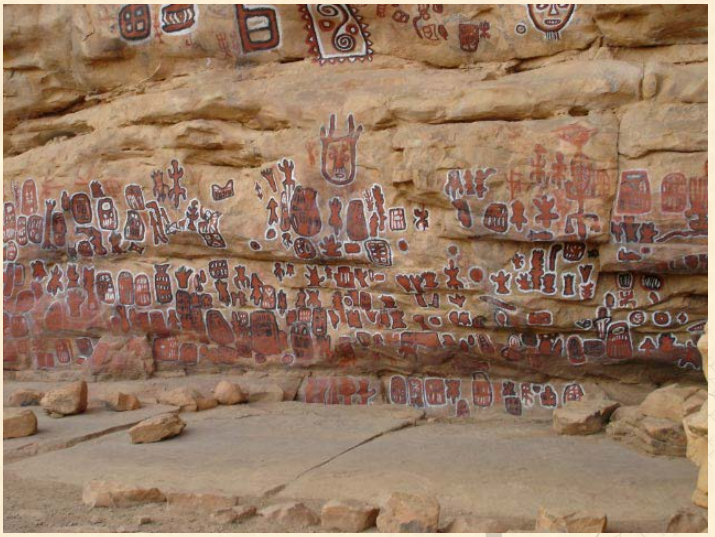

DÉJÁ VU: mintha átéltem volna

Talán mindenkivel előfordult már olyan eset, amely kisebb vagy nagyobb mértékben, de megkérdőjelezte a valóságról alkotott elképzeléseit. A váratlanul belénk hasító felismerés, hogy egy adott szituációt már átéltünk egyszer, vagy, hogy ez már megtörtént valamikor a múltban, rendkívül félelmetes.

Még ma sem igazán tudja senki, mi is lehet az egyszerűen csak déjá vu-nek nevezett misztikus érzés hátterében. A francia eredetű déjá vu (ejtsd: dézsá vű) jelentése: „már látott" „mintha átéltem volna" egy misztikus jelenség, egy érzés, egy illúzió, amit az emberek 75%-a már átélt, és amelynek magyarázatával már rendkívül sokan próbálkoztak többkevesebb sikerrel. Maga az elnevezés Emile Boiractól (1851-1917) származik, aki intenzíven vizsgálta a pszichi-kus jelenségeket. Bár az elnevezés a múltra tereli a figyelmet, kis meggondolás után kiderül, hogy a déjá vu nem múltbeli, hanem nagyon is jelenbeli dolog, nevezetesen az a bizonyos furcsa érzés, amely nem zavarodottság, sokkal inkább egyfajta különösségérzés, mert olyasmiről hiteti el velünk, hogy ismerős, amiről tudjuk, hogy ismeretlen. A déjá vu misztikus voltát csak fokozza, hogy egészen az 1980-as évekig a paranormális jelenségek közé sorolták, mivel vizsgálati úton szinte képtelenség bebizonyítani létét, hiszen mindenféle jelzés nélkül, váratlanul jelentkezik.

Épp ezért a pszichológusok is nehezen boldogultak vele, és csak hipotézisek felállításáig jutottak. E szerint olyan múltra emlékezünk, ami sohasem történt meg és az egész jelenség egyfajta memória-hibának tekinthető, és az emlékezetünk „túlcsordulásának" tudható be. Más lélekbúvárok úgy vélik, hogy amennyiben a jelenség oka valós élmény, a déjá vu talán azért jelentkezik, mert az adott élménynek eredetileg nem szenteltünk teljes figyelmet, és emlékezetünk nem dolgozta föl megfelelően. Ez esetben valószínűnek látszik, hogy a megélt esemény előmozdítja múltbeli emlékfoszlányaink tudatalattinkból történő felszínre törését. Az élmény furcsán hathat, ha az emlék annyira töredékes, hogy semelyik más emlékkel nem hozható szorosabb kapcsolatba. A nyakatekert magyarázatokat csak fokozták a neurológusok, biológusok, aki szerint a két szemünkből általában egy időben érkező azonos információ nagyon ritkán, bizonyos neurokémiai hatásoknak köszönhetően nagyon rövid, pár mikroszekundumos eltéréssel, de különböző időpillanatban jut az agyba. Ilyenkor azonban az agy úgy érzi, hogy egyszer már átéltük ugyanezt, egyszer már feldogozta a kapott ingert, és ez elméletileg igaz is lenne, hiszen egy nagyon rövid idővel azelőtt (ami a sok százszor vagy ezerszer kevesebb idő egy másodpercnél) már valóban feldolgozta a kapott információt. Az agy a második információt már emlékként él meg és ez váltja ki a furcsa érzést, miközben maga az élmény teljesen új.

A téma rendkívül kényes a tudomány számára, hiszen nyilván-való, hogy sem a pszichológiai, sem a neurológiai magyarázat nem fogadható el, mivel a déjá vu-nek nem az a legfélelmetesebb megnyilvánulási formája, hogy egy buszmegállóban (ahol talán korábban is többször megfordultunk) belénk hasít az érzés, hogy ugyanezekkel az emberekkel egyszer mintha már álltunk volna itt. S ugyanígy közeledett a busz, aminek az egyik lámpája nem égett, hanem az, hogy pontosan tudjuk, hogy a következő pillanatban az előttünk megálló busz ajtajából egy idős férfi fog leszállni, akinek segítő kezet nyújtunk. Tudjuk, hogy ő megköszöni majd a segítséget, és mi ezt vagy azt fogjuk válaszolni. Talán maga a déjá vu érzése nem is igazán fog tudatosulni bennünk mindaddig, amíg a férfit meg nem pillantjuk, vagy meg nem szólal. Aztán már másként történnek az események, mert épp a belénk hasító déjá vu hatására már tudatosan nem azt fogjuk válaszolni, amit a misztikus érzés diktálna, s ezzel lényegében véget is vetünk a jelenségnek.

Egy alternatív valóság lenne az ok?

Vagy a jelenség közel áll a parapszichológiából jól ismert prekogníció, azaz a jövőbelátás képességéhez? Netán a jósló álmokat is hasonló misztikus hatások idézik elő? A pszichológusoknak biztos, hogy nem lehet igaza, hiszen nem a múlt megérzése, ha-nem a pillanatnyi jövő felidézése a legrejtélyesebb a déjá vu-ben. Persze a racionálisan működő, gondolkodó agyunk nehezen képes feldolgozni ezt, és szinte azonnal a megfelelő válaszlehetőségek, alternatív magyarázatok tucatjait engedi tudatalattinkból előtörni, talán még álemlékképet is generál, hogy az élményt valamilyen módon feldolgozhatóvá tegye számunkra. Magyarul csak a saját agyunk akarja velünk elhitetni, hogy a múlt egy már megtörtént pillanata villant be emlékezetünkben... Holott a valóságban jól tudjuk, hogy a jövő egy szeletét láttuk... De a neurológusoknak sem lehet igazuk, a két szemből ,,elcsúszással" érkező információáramlással kapcsolatban, hiszen a jelenség nem csak a látókkal, hanem a vakokkal is előfordul, miként arra a Leeds-i Egyetem emlékezetkutató csoportja a Brain and Cognition című folyóiratban megjelenő tanulmánya is rávilágított. A vak embereknek a hallá-son, szaglá-son és érintésen keresztül van déjá vu élménye, és ez a megállapítás ,,a feje tetejére állítja a jelenségről alkotott korábbi elméleteket."

Mindezek után már meg sem lepődünk azon, hogy egyre nagyobb teret kapnak a paranormális spekulációk. A reinkarnáció ezoterikus hívei szerint például a magyarázat pofonegyszerű: a déjá vu során ismerős helyek és emberek előhívják előző életünk eseményeit. Mások szerint a párhuzamos dimenzió alternatív valóságának érzékelése idézi elő a jelenséget, vagyis a jövő megtapasztalásának, múltszerű megélésének élményét.

De előidézheti bármi is a jövő megtapasztalását, a jövőbelátás, a jövőre vonatkozó megérzés képességét?

Elméletileg igen. Sőt, dr. Ninian Marshall pszichiáter szerint a magyarázat rendkívül racionális, csak

épp ötvözni kell az agykutatás és a fizika, pontosabban a kvantumfizika legújabb eredményeit. A pszichiáter szerint agyunk neuronjainak milliárdjai apró kvantumcsápokat bocsátanak ki magukból, amelyek képesek mintegy letapogatni a lehetséges jövőt. Bármennyire is elképesztő a feltételezés, a kvantumfizikusok által jól ismert kvantumugrás jelenségére és arra az elméletre vezethető vissza, amely szerint egy atomban a szubatomi részecskék állapotfüggvénye (elektronok, neutronok, neutrínok, kvarkok, muonok) attól függ, hogy a részecske egy adott pillanatban milyen állapotot „választ".

Ez az állapotváltozás (kvantumugrás) hol hullámjellegű, hol meg részecske jellegű, ellenben teljesen véletlenszerű, nem előre definiálható, mégis pontosan meghatározza egy atom jellegét. Nos, a részecskék állapotváltozása a kvantumfizikusok szerint úgy jön létre, hogy a részecske (vagy hullám) minden lehetséges valóságot előre kipróbál, majd választ egy állapotot a megfelelő ugráshoz (részecske vagy hullám). Ez azt jelenti, hogy a részecske lényegében letapogatja a lehetséges jövőt, majd választ egy irányt, amely „meg is fog történni".

Dr. Ninian Marshall szerint az agy kvantumcsápjai is pontosan így működnek. A tudatunk mélyén, neuronok milliárdjai nyújtják ki csápjaikat a lehetséges jövő állapotváltozásainak meghatározásához. Lényegében az ember is előre felméri minden lehetséges cselekedetének lehetséges következményeit, és sokszor szinte már ösztönösen hajtja végre azokat a feladatokat, amelyek egy mozdulat, egy lépés, egy cselekedet megtételéhez szükségesek. Ám előre tudjuk, hogy a lépés, amit megteszünk, pontosan ott fog véget érni, ahová tudatunk mélyén azt elképzeltük. Persze időnként eltereli a figyelmünket más, így nem tudjuk pontosan felmérni a megkezdett folyamat végét, és könnyen kibicsaklik a lábunk. Pontosan ezen az elven működnek a kvantumcsápok, amelynek információi sokkal hamarabb jutnak el az agyba, és lehetővé teszik azon döntések meghozatalát, amelyeket a nap minden pillanatában meg kell tennünk. Marshall szerint a déjá vu lényegében a lehetséges jövőről a kvantumcsápok által szállított információ, amely megteremti az agyban létrejövő kvantumugrást, amely nem várt pillanatban a felszínre törhet, és létrehozhatja a déjá vu érzetét...

No persze ha csak ennyire egyszerű lenne, akkor talán sosem hasítana belénk a felismerés: Te jó ég! Ez egyszer már megtört velem!

Az élmények sokasága

Bármennyire is meglepő, de a déjá vu sokkal összetettebb jelenség, mint valaha is gondoltuk volna. Magát a kifejezést is sokszor helytelenül használják, és kevesen tudják, hogy létezik a déjá entendu (már hallott), a déjá senti (már szagolt), a déjá lu (már olvasott) és a déjá vécu (már átélt) élménye is. Ez utóbbit gyakran keverik a déjá vu érzésével, ám míg a déjá vu inkább a már látott, átélt élményeket jelent, addig a deja vecu-t a minden részletében átélt eseményekre alkalmazzák. Már amikor a két jelenséget és kifejezést nem mossák teljesen egybe...

Andrew C. Stone

Szentmihályi Szabó Péter: Egy NASA-mérnök Ezékiel űrhajójáról

J. F. Blumrich, a NASA egyik főmérnöke fiával beszélt telefonon, és a fiú nagyon dicsérte Däniken egyik könyvét, *Az Istenek szekereit*. Blumrich kölcsönkérte a könyvet, hogy jót nevessen rajta, de ahogy kézbe vette Dänikent és a Bibliát, ajkára fagyott a mosoly. Nem sikerült a német szerzőt megcáfolnia. Erről szól Josef Blumrich könyve.

Blumrich számításokkal igazolja annak az „űrhajónak" a technikai helyességét és valódiságát, amelyet Ezékiel próféta ír le saját korának szókincsével és eszközeivel. Ezékiel több mint húsz éven át „találkozott űrhajókkal", így abban a szerencsés helyzetben volt, hogy ismételten észlelhette és leírhatta ezeket az UFO-kat. Ezékiel könyvét egy űrhajó leszállása utolsó fázisának leírásával kezdi, miután Föld körüli pályára tért. Ezután leírja az űrhajó főbb részeit, beszél az űrhajó parancsnokairól, hallja beszédüket, leírja mozgásukat, sőt két repülésben is részt vesz.

„Ezékiel jelentése világos megértésének kulcsa abban a nagyon gondos elemzésben rejlik, amellyel leírásának megfelelően tanulmányozzuk az űrhajó alkatrészeit és működését, mégpedig az űrhajózás mai ismerete és a rakétatechnika fényében."

„A nyert eredmények egy olyan űrhajót mutatnak nekünk, amely kétségkívül nemcsak hogy technikailag kivitelezhető, hanem ténylegesen nagyon jól meg van tervezve arra, hogy megfelelőképpen működjék. Meglepődve fedezünk fel egy olyan technológiát, amely semmiképpen sem fantasztikus, hanem még legszélsőségesebb megjelenésében is majdnem mai lehetőségeinkhez áll közel, és amely ezért csak kismértékben haladja túl technikánk jelenlegi állapotát. Mi több, az elemzés eredményei olyan űrhajóra mutatnak, amely egy Föld körül keringő anyaűrhajóval együttműködve repült. Ami mindebből fantasztikus marad, az az, hogy egy ilyen űrhajó kézzelfogható valóság volt több mint 2500 évvel ezelőtt!"

Blumrich hangsúlyozza, hogy Ezékiel írásának technikai értelmezése csak 1964 decembere óta vált lehetségessé, ekkor jelent meg ugyanis Roger A. Andersonnak, a NASA egyik kutatóközpontja főmérnökének cikke a szerkezeti technológiáról, amelyben leírta annak az űrhajónak a formáját, amelynek modelljét úgy fejlesztette ki, hogy alkalmassá vált a bolygók légkörébe való belépésre.

Blumrich könyvének 2. fejezete felteszi a kérdést: Ki volt Ezékiel? Mivel ez a kérdés lényeges további mondandója megértése szempontjából, idézzük e rövid fejezetet.

„Mivel Ezékiel állításait fogjuk elemezni és értelmezni, saját személye is messze kiható következtetések forrása lesz. Kívánatos, hogy minél többet megtudjunk annak a személyiségnek a jellegéről, lényegéről és műveltségi szintjéről, aki ezek mögött a jelentések mögött áll. (...)

Saját szövegéből egyenes tájékoztatást lehet kapni: a könyv az i. e. 593. vagy 592. évben kezdődik. Kb. öt évvel korábban, 597-ben Ezékielt Babilonba deportálták több zsidóval együtt Nabukodonozor király parancsára. Tel-Abib közösségében élt Chaldeában, a Chebar folyó partján (amely voltaképp csatorna volt csak). Ezékiel pap volt. Hogy nős ember volt, onnan tudjuk, hogy felesége halálát említi, négy és fél évvel jövendöléseinek elkezdése után. Apja neve Búzi volt.

További következtetéseket – célkitűzésünk szempontjából még lényegesebbeket is – lehet levonni közvetett módon korának általános politikai helyzetéből és írásainak bizonyos passzusaiból. Az a tény például, hogy Ezékiel a deportáltak között volt, arra utal, hogy családja rendelkezett bizonyos társadalmi súllyal, mert az 597. év deportálásai a népesség legbefolyásosabb rétegét érintették.

Továbbá Tel-Abib közel volt Babilonhoz, attól délre. Igazolható tehát a feltételezés, hogy Ezékiel látta a nagy tornyot, vagy legalábbis hallott pontos leírásokat erről az építményről. Az is nagyon valószínű, hogy legalábbis hallott leírásokat a város híres óriási kapujáról, valamint a hozzá vezető széles triumfus-útról is. Ezékiel ismerte az ország népét, és kétségkívül látott elég páncélba öltözött katonát és lóvontatta harciszekeret.

Valószínűleg körülbelül harmincéves volt. Éppen ezért elérhette kb. az ötvenedik életévét arra az időre, amikor utolsó proféciáját feljegyezte könyvében. Jeruzsálemben nevelkedett, és száműzetésének eredményeként két nagyon is jelentős kultúrával ismerkedett meg. Mi több, az írások kimutatják, hogy nagyon ismerte a Közel-Kelet egészének kulturális és kereskedelmi viszonyait, beleértve Egyiptomot is. Jelentéseiben semmi primitív vagy szimplifikáló jellegű vonás nincsen.

Ennek a tájékoztatásnak végeredményeként egy meglehetős tapasztalattal rendelkező embert ismerünk meg, aki mint egy felsőbb osztályba tartozó zsidó család tagja, a jó neveltetés előnyeit élvezhette.

Nem ismeretes, mikor és hol halt meg Ezékiel, azt sem tudjuk, hol temették el. Feltételezett, de nem bizonyított sírhelye Al-Kifl mellett van, ez a helység alig huszonöt mérföldre délre van Babilontól ...”

Idézzük fel Ezékiel próféta első könyvét a Bibliából, Károli Gáspár fordítása alapján:

1. És lőn a harmincadik esztendőben, a negyedik hónapban, a hónap ötödikén, mikor én a foglyok közt a Kébár folyó mellett voltam: megnyilatkozának az egek, és láték isteni látásokat.

2. A hónap ötödikén (ez az ötödik esztendeje Jojákin király fogságba vitelének).

3. Valójában lőn az Úrnak beszéde Ezékiel paphoz, a Búzi fiához a káldeusok földén, a Kébár folyó mellett, és lőn ott rajta az Úrnak keze.

4. És látám, és ímé forgószél jött északról, nagy felhő egymást érő villámlással, amely körül fényesség vala, közepéből pedig mintha izzó érc látszott volna ki,

tudniillik a villámlás közepéből.

5. És belőle négy lelkes állat formája tetszék ki, és ez vala ábrázatjok: emberi formájok vala.

6. És mindeniknek négy orcája vala, és négy szárnya mindenikőjüknek.

7. És lábaik egyenes lábak, és lábaik talpa mint a borjú lábának talpa, és szikráznak vala, mint a simított érc színe.

8. Továbbá emberi kezek valónak szárnyaik alatt négy oldalukon. Mind a négyőjöknek orcái és szárnyai.

9. Szárnyaik egymás mellé lévén szerkesztve, nem fordultak meg jártukban, mindenik az ő orcája irányában megy vala.

10. És orcájok formája vala emberi orca, továbbá oroszlánorca mind a négynek jobb felől, és bikaorca mind a négynek bal felől, és sasorca mind a négynek hátul.

11. És ezek az ő orcáik. És szárnyaik felül kiterjesztve valának, mindeniknél két szárny összeér vala, kettő pedig fedezé testöket.

12. És mindenik az ő orcája irányában megy vala, ahová a lélek vala menendő, oda mennek vala, meg nem fordulván jártukban.

13. És a lelkes állatok közt látszék, mint egy égő üszög, amely lángolt, mint a fáklyák, ide s tova futkározva a lelkes állatok közt; és a tűznek fényessége vala, és a tűzből villámlás jöve ki.

14. És a lelkes állatok ide s tova mozognak vala, mint a villámlás cikázása.

15. És mikor ránéztem a lelkes állatokra, ímé egy kerék vala a földön az állatok mellett mind az ő négy orcájok felől.

16. A kerekek mintha tarsiskőből készültek volna, és mind a négyüknek ugyanazon egy formája vala, és úgy látszának egybeszerkesztve, mintha egyik kerék a másik kerék közepében volna.

17. Jártukban négy oldaluk felé mentek vala; meg nem fordulnak vala jártukban.

18. És talpaik magasak valának és félelmesek, és e talpak rakva valának szemekkel körös-körül mind a négynél.

19. És mikor járnak vala a lelkes állatok, járnak vala a kerekek is mellettök, és mikor fölemelkednek vala az állatok a földről, fölemelkednek vala a kerekek is.

20. Ahová a lélek vala menendő, mennek vala, ahová tudniillik a lélek vala menendő, és a kerekek fölemelkednek vala mellettök, mert a lelkes állatok lelke vala a kerekekben.

21. Ha azok mentek, ezek is mennek vala, és ha azok álltak, ezek is állnak vala, és ha fölemelkedtek a földről, fölemelkednek vala a kerekek is mellettök, mert a lelkes állatok lelke vala a kerekekben.

22. És vala mintegy mennyezet az állatok feje fölött, olyan, mint a csodálatos kristály, kiterjesztve felül fejök felett.

23. És a mennyezet alatt szárnyaik egyenesek valának, egyik a másikkal összeérvén; mindegyiknek kettő vala, amelyek befedik vala innen, és mindegyiknek kettő vala, amelyek befedik vala amonnan az ő testöket.

24. És hallám szárnyaik zúgását, mint sok vizeknek zúgását, úgy mint a Mindenhatónak hangját, mikor járnak vala, zúgás hangját, mint valami tábornak zúgását; mikor állának, leeresztik vala szárnyaikat.

25. És lőn kiáltás a mennyezeten felül, amely vala fejök felett, és ők megállván leeresztik vala szárnyaikat.

26. És a mennyezeten felül, amely fejők felett vala, látszék mint valami zafírkő, királyi széknek formája, és a királyi széknek formáján látszék mint egy ember formája azon felül.

27. És látám izzó ércként ragyogni, amelyet mintha tűz vett volna körül derekának alakjától fogva és fölfelé; és derekának alakjától fogva és lefelé látám, mintha tűz volna. És fényesség vala körülötte.

28. Mint amilyen a szivárvány, mely a felhőben szokott lenni esős időben, olyan vala a fényesség körös-körül. Ilyen vala az Úr dicsőségének formája, és látám, és orcámra esém, és hallám egy szólónak szavát.

Mit is beszél el Ezékiel Blumrich szerint?

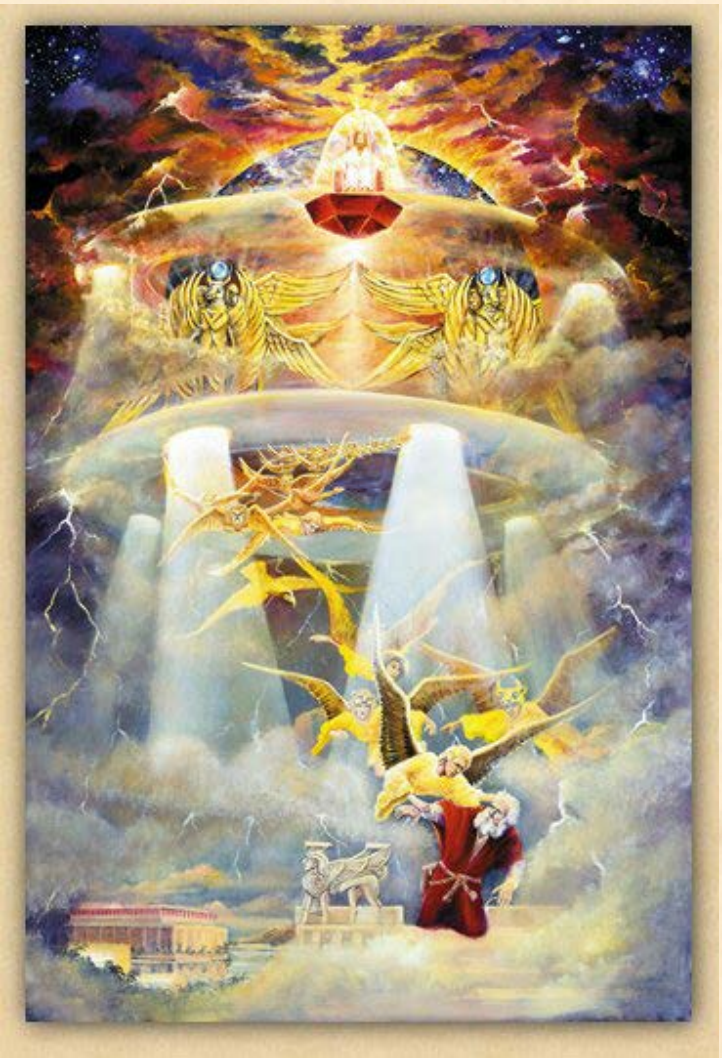

Az első találkozást ugyanolyan erővel beszéli el az olvasó számára, ahogyan saját magára hatott az esemény. A rakétamotor dübörgése, amelyet akkor kapcsolhattak be, szétrobbantja a csendet, Ezékiel felnéz. A motor lángjai egy fehér felhő közepéből csapnak ki. Vakító fény és hatalmas robaj jön felé. Úgy látszik, meghasad az ég. A felhőn át négy hosszúkás tárgyat lát, amelyek fölött valami bizonytalan alakú dolog mozog. Alul Ezékiel egyenes lábakat és kerek talpakat észlel. Egy pillanatig Ezékiel úgy látja, emberek ezek az alakok. De aztán a felhők szétoszlanak, a rakéta süvöltő lángja eltűnik - azoknak az alakoknak pedig mozgó szárnyaik vannak. A szárnyak mellett karok függenek a test mellett, fölöttük Ezékiel arcokra emlékeztető alakokat és árnyakat különböztet meg.

Az emberi formákkal való azonosság nem teljes, de igen közeli, és bármit lát is Ezékiel, ezek élőlények, amelyek már egészen közel hozzá, a föld felé közelednek.

„Sosem szabad elfelejtenünk, hogy Ezékiel nem értelmezi azt, amit lát, mert nem tudja értelmezni. Amit legjobb tudása szerint valóban leír, az az optikai és akusztikai benyomás, és miközben ezt teszi, olyan eszközöket használ, amelyek e jelenség leírásakor hozzáférhetők számára."

Blumrich megpróbálja rajzokban és számításokban rekonstruálni, milyen űrhajót is látott Ezékiel.

Az űrhajó Föld felé vezető útját az anyahajótól való elszakadással kezdhette meg, valószínűleg kb. 220 tengeri mérföld magasságban. A repülés során az atmoszférán át a levegőellenállás addig csökkentette az űrhajó sebességét, míg alacsony magasságban a rakétamotor rövid begyújtása annyira lecsökkentette az űrhajó sebességét, hogy helikoptereit használhatta a leszállás hátralevő részének végrehajtására. A repülésnek - Blumrich szerint - ezt az utolsó fázisát, a rakéta rövid begyújtásával együtt, látta és írta le Ezékiel próféta. Később azt látja, hogy az űrhajó néhány lábnyira a föld felett lebeg, és megfelelő leszállási körzetet keres. Az irányítórakéták rövid fellobbanásai sorozatban történnek rneg, ezeket Ezékiel szabálytalannak látja, számára úgy tűnnek, mint az űrben csapkodó villámok az élőlények között. Ez a lenyűgöző külsejű lényektől figyelmét a köztük levő térre vonja, s most meglátja a reaktor hűtőterét, amely vörösen parázslik.

Az űrhajó leszállt.

Előbukkantak a kerekek, amelyek repülés közben a helikopteregységek alsó részében helyezkedtek el. A kerek talpú, egyenes lábak már nem érintik a talajt.

A világos zöldeskék kerekek mozgása megzavarja Ezékielt. Ezékiel csak olyan járműveket ismer, amelyeket húznak vagy vonnak - mit sem tudhat kerékmeghajtásról. Olyan kerekeket sem ismer, amelyeknek peremét - a „szemeket" - úgy tervezik, hogy nagyobb tapadást biztosítson. Csak most, hogy a gép megáll, veti fel Ezékiel a szemét, s meglátja az élőlények szárnyai felett a hatalmas kupolát. A szárnyak most megállnak, és a zúgás is elcsendesedik. A fény és színek kavargásában középen megpillant egy trónuson ülő embert. Blumrich szerint itt az átlátszó parancsnoki fülkét látja Ezékiel. Ekkor hallja meg a parancsnok hangját ...

Ezékiel könyvének még milyen részleteire alapozza Blumrich fantáziagazdag eszmefuttatását?

2.9. És látám, és ímé egy kéz nyúlt felém, és ímé benne egy könyv türete (tekercse) vala.

2.10. És kiterjeszté azt előttem ...

3.12. És fölemele engem a lélek, és hallék mögöttem nagy dörgés szavát: ...

3.13. És amaz állatok szárnyainak zúgását, amelyek egymást érik vala, és mellettök a kerekek csikorgását és nagy dörgés szavát.

3.14. És a lélek fölemele és elragada engem, és elmenék, elkeseredvén haragjában az én lelkem, az Úrnak keze rajtam pedig erős vala.

3.15. És eljuték Tél-Ábibba a foglyokhoz, akik lakoznak vala a Kébár folyó mellett, és leülék, ők is ott ülvén; és ott ülék hét nap némán ő közöttök.

3.22. És lőn az Úrnak keze ott rajtam, és monda nékem: Kelj fel, menj ki a völgybe, és ott szólok veled.

3.23. Fölkelék azért és kimenék a völgybe, és ímé ott áll vala az Úrnak dicsősége, hasonlatos ahhoz a dicsőséghez, amelyet a Kébár folyó mellett láttam, és orcámra esém.

3.24. És jöve belém a lélek, és állata engem lábaimra, és szóla hozzám és monda nékem: Menj be és zárd be magadat a te házadban.

8.1. És lőn a hatodik esztendőben, a hatodik hónapban, a hónap ötödik napján: én ülök vala házamban, és Júda vénei ülnek vala előttem, és esék reám ott az Úr Istennek keze.

8.2. És látám, és ímé vala mintegy tűznek formája, derekának alakjától fogva lefelé tűz vala, és derekától fogva fölfelé vala mint a fényesség, mint az izzó érc.

8.3. És kinyújta egy kézformát, és megragada engem fejem üstökénél fogva, és fölemelve vitt engem a lélek a föld és az ég között, és bevive engem Jeruzsálembe isteni látásokban a belső kapu bejáratához, amely északra néz, ahol vala helye a bosszúság bálványának, amely bosszúságra ingerel vala.

8.4. És ímé ott vala Izráel Istenének dicsősége, a látás szerint, amelyet láttam a völgyben.

Blumrich szerint, bár Ezékiel érthetően izgatott volt az első találkozás alkalmával, mégis objektív módon meg tudta figyelni az eseményeket. Most azonban a sokk erőt vesz rajta, nem emlékszik a repülésre, amely csak rövid ideig tart, s amely az első találkozást lezárja. Visszatér közösségéhez, s egy teljes hétbe telik, míg magához tér.

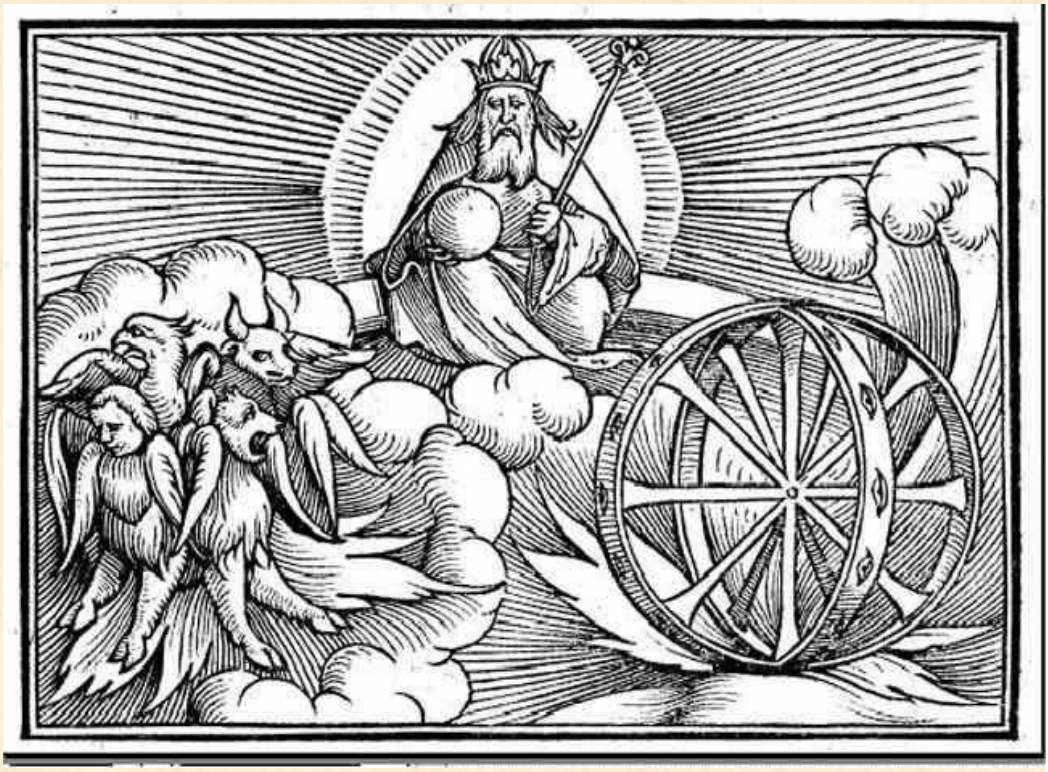

Az a nagy figyelem, amelyet Ezékiel az űrhajó külsejének szentelt az első találkozás alatt, most már nem ismétlődik meg. A harmadik találkozás után csak a kerekekkel foglalkozik újra részletesebben. De minden alkalommal elismétli: az újonnan megpillantott űrhajó azonos volt a korábbi találkozásokéval.

A harmadik találkozás alkalmával a parancsnok Ezékielt felveszi gépére, és leszáll vele a templom belső udvarában. A leszállás után összehívja a legénységet. Hét ember jön ki egy kapun, és felsorakoznak a parancsnok előtt. Megkapják a parancsot, és távoznak. A parancsnok most Ezékiellel együtt a templom udvarán áll, az egyik ember visszatér, és katona módjára jelentést tesz: „Megtettem, amint parancsoltad." Ez az ember különbözik a többitől, mert ruhája mintha vászonból volna, de hamarosan kiderül, hogy védőöltözetről van szó. Valamennyien olyan felszerelést hordanak, amely ismeretlen Ezékiel számára. De egyikük sem különbözik lényegesen

testalkatában vagy mozdulataiban azoktól az emberektől, akiket Ezékiel ismert.

A cselekmény most az űrhajó körül játszódik, amelyen valamilyen munkálatokat végeznek - talán ezért is kellett leszállania a hajónak. A parancsnok, aki a templomépület bejáratánál áll, megparancsolja az egyik embernek, menjen az űrhajóhoz, és foglaljon el állást az egyik helikopteregység mellett. Az űrhajó izzó hűtőberendezése igen közel van, ezért szükséges a védőruha.

Blumrich a fentiekhez hasonló módszerrel igyekszik Ezékiel jövendöléseiből kihámozni a tényszerű technikai információt, s nem is kísérli meg, hogy a vallásos mondanivaló vagy a profetikus üzenet szempontjából közelítse meg a kérdést.

Blumrich igyekszik rekonstruálni az „idegenek" által használt űrhajót: megrajzolja a főtestet, a testet fenntartó négy helikoptert és a legénység számára tervezett fülkét, amely a főtest felső részén helyezkedik el.

Blumrich ezt az űrhajótestet nemcsak elképzelhetőnek, hanem aerodinamikai szempontból igen ötletesnek is találja, amely fel- és leszálláskor egyaránt tevékenyen közrejátszik a jó navigálhatóságban.

A négy helikopter egymástól maximális távolságban helyezkedhet el, a propellereket a főtestbe lehet zárni, amely a helikopterek között van. Ez a megoldás csökkenti a hajó teljes magasságát, a teljes súlypont a lehető legalacsonyabban helyezkedik el, amely kitűnő repülési stabilitást és leszállási tulajdonságokat biztosít.

Az atomreaktor a hajó legalján helyezkedik el - mivel a jelenlegi földi technika még nem volt képes atommeghajtású űrhajó építésére, ezért nem tudták az optimális tulajdonságokkal rendelkező formát sem kialakítani. A hajó legnagyobb részét a hajtóanyag tartálya foglalja el. Ugyancsak a főtestben foglal helyet a központi erőmű, amely valószínűleg a reaktor termikus energiáját alakítja át elektromos, illetve mechanikus energiává. Blumrich leírja az elképzelt helikopteregységek működését, az irányítórakétákat, a kettő vagy négy mechanikus kart, amelybe esetleg televíziós kamerákat is beépítettek. Leírja a teleszkópszerű leszállólábakat és a minden irányba szabadon gördülő kerekeket, amelyek tervezésében Blumrich is részt vett.

A henger alakú parancsnoki fülke lekapcsolható az űrhajóról, és önálló navigációra is képes, tehát ugyanoda visszatérhet, közvetlen és távirányítással egyaránt. Az ilyen repülésekre az energiát hideggázrakéták szolgáltatják. A parancsnok maga is elhagyhatja az irányítófülkét, és közvetlen repülésre is képes, valószínűleg kis tolóerővel működő rakéta segítségével. (Ez már ma is lehetséges.)

A továbbiakban Blumrich vázolja ennek az űrhajónak valószínű Föld körüli pályáját, leszállási manővereit és a földi helyváltoztatás helikopteres végrehajtását. Könyvének gerincét a bibliai szöveg és az űrtechnika összehasonlítása adja, s itt a Biblia szövegkritikai elemzésébe is bocsátkozik a szerző. E kommentárok felhasználására - mint írja - elsősorban azért van szükség, mert Ezékiel amúgy is sokszor homályos kifejezéseit a Biblia fordítói különböző nyelveken rnás-más módon adják vissza. Blumrich kimentő módszerének bemutatására elégedjünk meg egy részlet felidézésével. (Ezékiel 9. könyv, 1., 2.)

„És kiálts füleimbe nagy felszóval, mondván: Hozzátok el a városra a meglátogatásokat, kinek-kinek a kezében legyen vesztő eszköze. És ímé hat férfi jő vala a felső kapu útjáról, amely északra néz vala, mindeniknek kezében zúzó eszköze ..."

Elgondolkodtató különbségek ezek kétségtelenül, hiszen Ezékiel vagy az általános „fegyver" szót használhatta volna, vagy hagyományos fegyver esetében megelégedhetett volna valamilyen ismert szúró- vagy vágószerszám megjelölésével. A különböző nyelvek fordításaiban is „gyilkos fegyver", „ártó fegyver", „mészárló fegyver", „megsemmisítő fegyver", „romboló szerszám" és „romboló fegyver" értelmű kifejezésekkel találkozunk.

Megjegyzendő még, hogy Blumrich szerint a hat férfi kíséretében lévő, fehér ruhás férfi, akinek derekán Ezékiel íróeszközt látott, voltaképp ehelyett valamilyen kommunikációs eszközt, rádiót vagy talán radarkészüléket viselt.

Ha az elfogulatlan olvasó elolvassa Ezékiel bibliai könyveit, s megpróbál elvonatkoztatni Blumrichhoz hasonlóan a bibliai-mózesi utalásoktól, valóban feltűnők lehetnek Ezékiel egyes technikai jellegű utalásainak makacs visszatérései és meglepő értelmezési lehetőségei is. Ugyanakkor nem hallgathatjuk el azt a gyanúnkat, hogy - tekintettel a Biblia képes beszédének jellegzetességeire - hasonló okfejtéssel alkalmasint János jelenéseit is lehetne fantasztikus tényszerűséggel magyarázni, esetleg feltételezve, hogy Földön kívüli hatalmasságok Jánost „időutazásra" ragadták el. De mindezt már a túlfűtött fantázia feltételezéseinek területére kell utalnunk.

A bibliai leírás alapján a NASA által rekonstruált Ezékiel-féle látomás

***

J. F. Blumrich: A küldetés

(J. F. Blumrich: The Spaceships of Ezekiel c. könyvéből, Corgi Books, London, 1974. Ch. 8.)

Az a kérdés, hogy e látogatásoknak mi lehetett a céljuk, milyen feladatot teljesítettek, természetes és törvényszerű. Ahhoz, hogy megkíséreljünk választ adni, felhasználunk minden eddig összegyűlt információt, minden olyan jelzést, amely segítségünkre lehet némi fényt deríteni e találkozások hátterére. E találkozásokat itt a „küldetés" általános megjelölésével illetjük.

A dolgok természetével jár, hogy miközben így teszünk, elhagyjuk a bizonyítékok birodalmát. Fel akarunk villantani néhányat azok közül a lehetőségek közül, amelyekre eddigi tudásunk elvezetett, s ugyanakkor vázlatosan körvonalazzuk, hol szükséges helyesbítés, tagadás vagy megerősítés.

Mivel mi - értjük ezen az emberiséget - ma viszonylag közel állunk hasonló helyzethez, egyfelől fennáll annak a veszélye, hogy saját nézeteink befolyásolnak bennünket, másrészt azonban haladásunk a lényeges problémák megismerésében nagyobb megértést tesz lehetővé. Amennyire lehetséges, kiküszöbölnénk a szubjektív hatásokat, először tehát meghatározzuk azokat az utalási pontokat, amelyekkel kapcsolatban és amelyekre támaszkodva az eddigi kutatásokat elvégeztük. Ezt követőleg olyan kérdéseket fogunk megvitatni, amelyeket vagy az eddigiekből, vagy jelenlegi tudásunkból vezetünk le. E két utóbbi pontot mint közvetett utalási pontot írhatjuk le. Ezeknek a jelzéseknek együttes szemlélete arra képesít majd bennünket, hogy bizonyos következtetéseket levonjunk.

A négy közvetlen pont közül a legszembetűnőbb az a világosan békés módszer, amellyel a látogatók érintkezésbe léptek az emberekkel. Sehol sem vehető észre velük kapcsolatban az ellenségesség vagy felelőtlen magatartás legkisebb jele sem. Ellenkezőleg, az első két találkozás elején - vagyis a legelső érintkezéskor - látjuk, a parancsnok milyen gondosságot tanúsít Ezékiellel kapcsolatban. A negyedik találkozás alkalmával a békés szándékot világosan hangsúlyozza az a tény, hogy a kirándulás célja tájékoztató és ismeretterjesztő. Ezt ezen a kiránduláson éppen Ezékiel útitársának szavaiból tudjuk meg:

„40 : 4. És szóla nékem az a férfiú: Embernek fia ! Láss szemeiddel és füleiddel hallj, és figyelmetes légy mindarra, amit mutatok néked; mert hogy ezeket megmutassam néked, azért hozattál ide: hirdesd mindazokat, amiket látsz, Izráel házának.".

Sem kényszerítés, sem erőszak nem érződik ebből a beszédből, csak sürgős figyelmeztetés és egy feladat körvonalazása. (...)

A következő utalási pontot legjobban az „elővigyázatosság" szó használatával lehet kifejezni. Ezt az elővigyázatosságot tükrözi többszörösen az

űrhajó alapvető felépítése. Látjuk ezt például a helikopterek alkalmazásában és elrendezésében is. Ezek nemcsak korlátlan földi repülést tesznek lehetővé, hanem a körpályáról való letérés után, leszálláskor is használhatók. Ez a parancsnok számára azt is lehetővé teszi, hogy tetszés szerinti leszállóhelyet válasszon ki, olyan helyeket is beleértve, amelyek távol esnek attól a ponttól, amelytől az anyahajóról a Föld felé igyekezett.

Továbbá a tűzveszélyt, ami rakétával való leszálláskor fenyegethet füves vagy bokros talajon, itt teljesen kiküszöbölték a helikopterek alkalmazásával. Itt ismét a már tárgyalt békés szándékok témájához érkezünk. A rakétamotorral történő leszállás - amely persze lehetséges volt - kárt okozhatott volna növényekben, állatokban, sőt embereket is megsebesíthetett vagy megölhetett volna. Egy olyan űrhajót, amely éppen felszállásra készül a Földről, hogy körpályára térjen, valószínűleg nézők vesznek körül, akik komolyan megsérülhetnének, ha rakétamotorokat használnának. Csupán néhány ilyen incidens elég lenne ahhoz, hogy az emberek kezdeti bámulatát ellenségességre változtassa. Egy ilyenfajta reakció nagyon nemkívánatos olyan program békés végrehajtása esetén, amellyel együtt jár az emberekkel való kapcsolatfelvétel, s ezért minden ilyesmit el kell kerülni. Helikopterek használata kitűnő megoldást jelent erre a problémára.

Két másik technikai megoldás is támogatja ezt az óvatossági szempontot. Az egyik ilyen megoldás a kerekeké, amelyeknek egyik előnye az volt, hogy az űrhajót pontosan be tudják állítani távközlési célzattal. Másrészt ez az elrendezés lehetővé tette, hogy a helikoptereket katapultálják. Az ilyen módon radikálisan csökkentett űrhajósúly meghatározó tényező lehetett szükséghelyzetben.

További közvetlen viszonyítási pontot ad az a tény, hogy a harmadik találkozás során földi legénység is jelen volt. Ez olyan akcióra enged következtetni, amely túlmutat az Ezékiellel való egyszerű találkozásokon. Ezékiel ennek következtében elveszíti központi helyzetét a küldetésben (anélkül hogy számunkra elveszítené), s olyan benyomásunk támad, hogy egy nagyobb szabású vállalkozásról volt szó.

Végül az emberek, kapcsolatuk a parancsnokkal és egy vezető jelenléte a negyedik találkozás során világos jelzést adnak arra nézve, hogy szervezettel állunk szemben. Ilyen következtetésre már abból a - most megalapozott - feltevésből is eljuthattunk, hogy nagyobb szabású tervről volt szó. De mindehhez hozzávehetjük a határozott alárendeltségi viszonyt a földi legénység és a parancsnok között s a rangkülönbséget a parancsnok és az idegenvezető között. Így tehát rangkülönbségeket vehetünk észre, és az ilyen különbségek minden szervezetre jellemzőek.

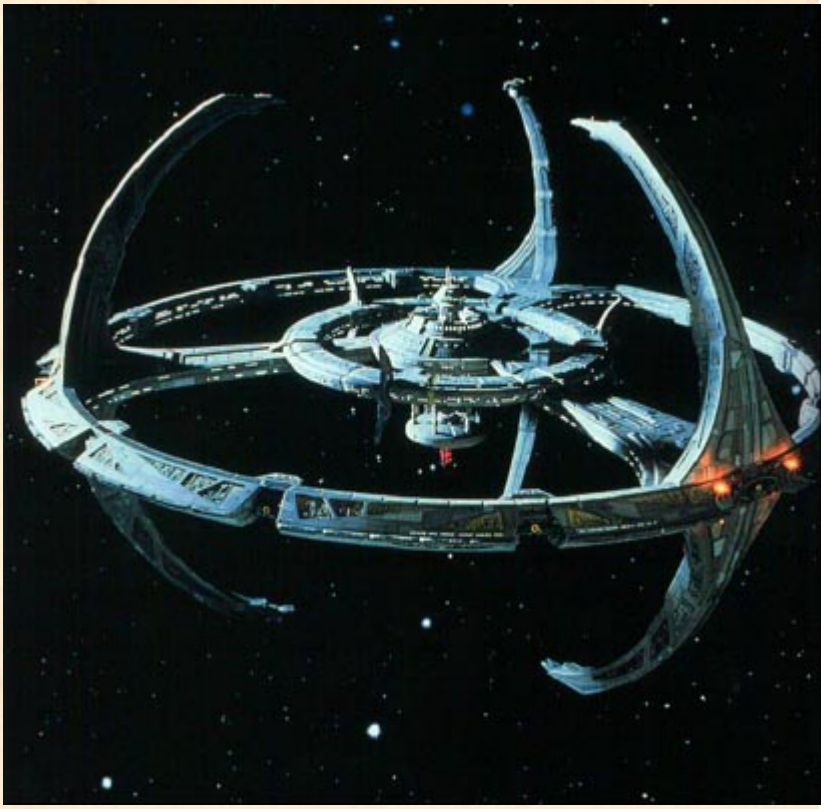

Valamennyi közvetlen jelzés a már röviden érintett gazdaságossági szempontra épül. Űrutazási tapasztalataink csecsemőkorából tudjuk, hogy nagyon nagy anyagi erőforrásokra van szükség még akkor is, ha a nagyhatalmak részt vesznek ebben a tevékenységben. Ha el akarjuk kerülni a kitérőt a science-fiction területére, azt is fel kell tételeznünk, hogy még a legfejlettebb civilizációknak is gondoskodniuk kell konstrukcióik és terveik anyagi megalapozásáról. Az összköltség kísértete ott lebeg a vállalkozások mögött, amelyeket vissza lehet vezetni az egyszerű kérdésre: „Miért akarunk odamenni, és mit akarunk csinálni ott?” Még egy olyan társadalomban is, ahol az ilyen teljesítmények esetében az alapvető kötelezettség magától értetődik, ezt a kérdést fel kell tenni és meg kell válaszolni. Ezt nem politikai, hanem technikai és gazdasági értelemben értem, mert a felelet határozza meg a feladatokat, a terveket és a pénzügyi elképzeléseket.

Mielőtt ezekről az általános meggondolásokról áttérnénk fő témánkra, fel kell hívnunk a figyelmet egy olyan vonásra, amely minden utazásban közös, akár hétvégi kirándulás, akár űrutazás legyen az: az utazás és létfenntartás egy adott költségszintjén az utazás

költségei az út végpontján kevés kihatással vannak a teljes elköltött összegre. Például egy űrhajós akár öt, akár ötven mérföldet tesz meg a Holdon, ez elhanyagolható különbséget jelent a Föld-Hold-Föld körutazás teljes költségéhez képest. A tudás figyelemre méltó tágulása és elmélyülése aránytalan az igen kis mértékben megnövekedett költségekhez képest. Itt hangsúlyozzuk a „tudás" szót, mert, hogy ennél a példánál maradjunk, abszurditás lenne kiszámítanunk a költséget az összegyűjtött kőzet kilóira átszámolva. Ezeknek a holdbeli kőzeteknek csak abból a szempontból van jelentőségük, hogy milyen tudást és információt közvetítenek felénk. És a tudás az, ami számít, nem a kőzetek mennyisége. Amennyiben egyáltalán lehetséges a tevékenység kiterjesztése az utazás végpontján, elért eredményei - amelyek hozzájárulnak a fennálló intellektuális és eszmei kötelezettségekhez - parancsolóakká válnak még gazdasági szempontból is.

Ha most ezeket a meggondolásokat Ezékiel találkozásaira alkalmazzuk, elsősorban arra a kikerülhetetlen következtetésre jutunk, hogy semmi esetre sem lehetett ez a látogatóknak az egyedüli célpontja. Később kifejtendő okok miatt valószínű, hogy nem is a legfontosabb célpontjuk volt. Ezékiel maga is nagyon kifejezetten támogatja ezt a szempontot a harmadik találkozás végén azzal, hogy leírja ugyanannak az űrhajónak a távozását, amelyen érkezett. Ez nélküle távozik, és nyilvánvaló, hogy más feladatokat kell végrehajtania. Ezékielt egy másik űrhajó viszi haza, amelyet csak azért hívtak, mert az elsőn kritikus műveleteket hajtottak végre. Annak a második űrhajának a parancsnoka tehát másutt volt elfoglalva, és feladatai így alapvetően függetlenek voltak Ezékieltől.

E különféle jelzésektől és utalásoktól eltekintve azt olvassuk, hogy a parancsnok beszél Ezékielhez, repülésre viszi magával, épületeket mutat neki. Hogyan köthetjük össze mindezeket az egyedi megfigyeléseket, és végeredményként milyen képet kaphatunk?

A látogatók bizonyított békés szándékával kezdjük, és ezt a tényt azzal a jól megalapozott feltevéssel kapcsoljuk össze, hogy ennek a vállalkozásnak a célja túlmegy az Ezékiellel történt rövid kapcsolatok létesítésén, tehát nem kizárólag vele függ össze. Más szóval egy békés tervet látunk, amely egy geográfiai értelemben egyelőre körülhatárolatlan területre és bizonytalan időre szól. Mivel nem tudunk arról, ilyen vállalkozás gyakorolt-e valamilyen hatást az emberiség történelmére - ez olyan téma, amelyre még visszatérünk -, arra a természetes következtetésre jutunk, hogy felderítő vállalkozással állunk szemben. Minden tájékoztatás, amelyet Ezékiel jelentéséből kapunk, bizonyosan arra a tényre utal, hogy ezek a látogatók már egészen jól ismerték a Földet és annak lakóit. Fölösleges erőfeszítés lenne, ha megpróbálnánk kikövetkeztetni Ezékiel tájékoztatásából, mennyi ideje lehettek már itt azelőtt. Mindössze a valószínűség kínálja azt a feltételezést, hogy a találkozások sem a küldetés elején, sem a végén nem játszódtak le, hanem „valamikor" a terv folyamán.

Ha kiküszöböljük azt a lehetőséget, hogy a látogatások térben és időben korlátozottak voltak, fel kell tételeznünk egy nagyobb programot, amely valószínűleg több látogatásból állt, amelyeket a Földre tettek. Azok az események tehát, amelyeket Ezékiel leír, csupán epizódok. Lehetetlen persze az itteni anyagból arra következtetnünk, mi lehetett a program feladata és célja. De e tekintetben lehet némi elképzelésünk saját helyzetünk és tudásunk alapján. Például kezdeti ösztönzésként feltételezhetjük, hogy általános formában érdeklődnek a Föld mint bolygó iránt, s ezen túl mint egy olyan bolygó iránt, amely esetleg lakható. Ilyen esetben a földrajzi és létformák utáni kutatásoknak elsőbbségük lenne.

Mivel azonban az első látogatás már bebizonyíthatta,

hogy a Föld lakott bolygó, valószínűleg kiterjesztették a kutatásokat, beleértve az emberi lények tanulmányozását. Hogy e kezdeti lépés után az itt tárgyalt találkozásokig néhány év vagy sok ezer év telt-e el, arra nézve nem tudunk semmit sem mondani.

Mindezen kutatások tekintetében annak a vidéknek a földrajzi elhelyezkedése, ahol Ezékiel élt, rendkívül jelentős. Ez a hely az a viszonylag keskeny földszoros, amely Eurázsia és Afrika két hatalmas földrészét köti össze. Ez a hely, melyet világosan körülhatárol a Földközi-tenger, a Vörös-tenger és a Perzsa-öböl, rendkívül szembeötlő, ezért könnyű megtalálni és leírni. Így ez ideális az űrből való érkezésre és a Föld felkutatásának kiindulópontjaként. Végül rendelkezik még egy sajátossággal, ami ugyan nem lehet döntő tényező műveleti bázisként való kiválasztásában, de mégis kedvező, mert itt közelebbről lehet tanulmányozni a Földet és lakóit: Európát, Ázsiát és Afrikát könnyen el lehet érni légi úton erről a pontról anélkül, hogy nagy víztömegek fölött kellene átrepülni. Kína partvonaláig a repülés távolsága körülbelül akkora, mint Dél-Afrika csücskéig. Ez a terület tehát majdnem pontosan a közepén van annak a területnek legtávolabbi pontjai között, amelyet fel akartak kutatni. Európa legtávolabbi pontjaiig ez a távolság rövidebb. Ezért sok érv szól amellett a földdarab mellett, amely a Földközi-tenger és a Perzsa-öböl között helyezkedik el. Bolygónk egészét tekintve csupán még egy terület rendelkezik hasonlóan kiemelkedő előnyökkel: a közép-amerikai földnyelv Észak- és Dél-Amerika között.

Földünk általános felkutatása és feltérképezése azonban semmilyen jelentőséggel nem bír azokkal a kérdésekkel összefüggésben, amelyeket most tanulmányozunk. De hogy rámutassunk, ezek összeférnek a küldetés más céljaival, a számba jöhető repülések technikai szempontjainak rövid tárgyalása helyénvaló lehet. A globális megfigyelésre a legegyszerűbb módszer a poláris körpálya, vagyis körpálya az Északi- és a Déli sark fölött. Képzeljük el ezt a körpályát, mint egy olyan kört, amely keresztezi, vagy csaknem keresztezi a Föld képzeletbeli tengelyét a két sark fölött, bizonyos távolságra a Föld felszínétől. Mivel a Föld elfordul e körpálya alatt, az űrhajó utasai a Föld valamennyi tájékát megfigyelhetik, felmérhetik és dokumentálhatják a rendelkezésükre álló eszközökkel. Hozzá még ez azt is jelenti, hogy a földgolyó bármely pontján le lehet szállni, függetlenül földrajzi hosszúságától és szélességétől. Amint követi sarki orbitális pályáját, az űrhajó délről északra halad a Föld

egyik oldalán, és miközben folytatja körözését, északról délre száll a másik oldalon. Az anyahajóról a Földre szálló űrhajó pályája ugyanezt az irányt követi, és ezzel kapcsolatban felidézzük Ezékiel megállapítását az első találkozás elejéről:

„1 : 4. És látám, és ímé forgószél jött északról, nagy felhő egymást érő villámlással, amely körül fényesség vala, közepéből pedig mintha izzó érc látszott volna ki ...”

A poláris orbitális pálya különösen kedvező a Föld megfigyelésére és feltérképezésére, és lehetővé teszi a leszállást is a Föld bármely pontján. De megvan a hátránya a Földről az anyahajóra való visszatérés szempontjából. Ezt a hátrányt legjobban úgy szemléltethetjük, ha példának egy egyenlítői vagy az egyenlítőhöz közeli felszállást veszünk. Egy, az egyenlítőn elhelyezkedő pont körülbelül 1040 mérföld óránkénti sebességgel halad a Föld tengelye körül. Ez a sebesség először fokozatosan, majd a szélességi fokok növekedésével gyorsabban csökken, mégis jelentős részét képezi annak a sebességnek, amelyre az űrhajónak szüksége van, hogy körpályára álljon. Mármost ha a körpálya a sarkok fölött vezet el, ez a kezdősebesség természetesen nem hat, ezt a motor hosszabb begyújtásával kell ellensúlyozni, ami nagyobb hajtóanyag-fogyasztást jelent. (...)

Nem áll módunkban felbecsülni sem annak a műveletnek a teljes kiterjedését, amely az Ezékiellel való találkozásokhoz vezetett. De van információnk legalsó határairól, vagyis a számunkra ismeretes minimális erőfeszítésről. A közben eltelt időből tudjuk, hogy húsz év telt el Ezékiel első és utolsó találkozása között.

A művelet rendelkezésére állott legalább két űrhajó, ha feltételezzük, hogy Ezékiel mind a négy találkozása során ugyanazt az űrhajót látta, és csak egy további jármű volt jelen a harmadik találkozáskor. Ha ez a feltételezés téves lenne, akkor összesen öt űrhajót látott. Mindenesetre valamennyi űrhajó ugyanolyan típusú volt. A felszerelést illetően négy különböző típust említ Ezékiel: a hat férfié és az „írószerszám” a harmadik találkozáskor, a hosszú mérőpálca és a kenderkötél, amit a negyedik találkozáskor kezelt egy férfi. Az öltözetet illetően Ezékiel megemlíti a fényes fémruhát, amit a parancsnok és a vezető viselt (negyedik találkozás), valamint az egyik ember védőruháját a harmadik találkozás során.

Végül a személyzet eloszlása: az űrhajó parancsnoka - és nem tudjuk, valójában ugyanaz az ember volt-e a parancsnok minden alkalommal -, a hat főből álló földi legénység és a védőruhás ember; az ismeretlen, aki Ezékielt ahhoz az űrhajóhoz vitte, amely a keleti kapuhoz repült a harmadik találkozás végén (valószínűleg a másik űrhajó parancsnoka), és végül a vezető, aki a templom-komplexusban kalauzolta a negyedik találkozás során. Ha feltesszük, hogy a parancsnok mind a négy találkozáskor ugyanaz a személy volt, akkor összesen tíz különböző „emberrel” van dolgunk.

Ezeket a rendelkezésre álló erőforrásokat a találkozások jól magyarázzák és igazolják. Megfelel a feladatnak, és semmiképpen sem aránytalan velük. Ennek a listának a legszembetűnőbb eleme az, hogy különböző „emberek” jelennek meg, mint amilyenek a földi legénység és a parancsnok. Most ezeket vizsgáljuk meg részletesebben.

A földi legénység hét tagja - leírásuknak megfelelően - helyi feladat elvégzésére volt hivatott, s ezért helyben állomásozott. Egy ilyen feladat természete világosabbá válik, ha ezeket az embereket úgy tekintjük, mint egy általánosabb szervezet részeit. Mivel feltételezzük, hogy ezt a szervezetet kutatási feladatok ellátására hozták létre, ez a helyi csoport a megfigyelőállomás feladatát látja el, azzal a céllal, hogy információkat gyűjtsön össze, és továbbítsa azokat. A befutó

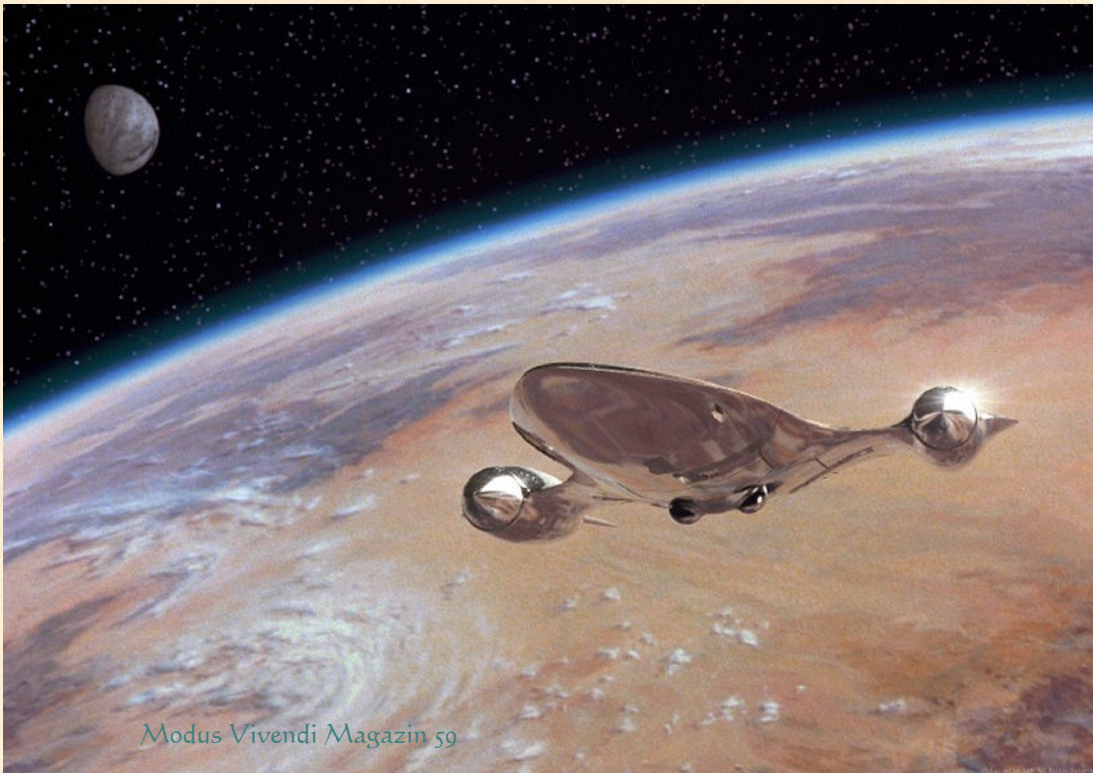

információk az időjárástól a vallásig váltakozhatnak, de hasztalan lenne találgatnunk, mi után kutattak valójában.

Ilyen megfigyelők csoportjai valószínűleg különböző fontos helyeken állomásoznak, hacsak el nem fogadjuk azt a ritka véletlenszerűséget, hogy Ezékielnek sikerült éppen az egyetlen ilyen megfigyelőállomásba botlania.

A parancsnok feladata lényegesen különbözik a földi legénységétől. Ezt a legénységet egy bizonyos helyen állomásoztatják, hogy egy olyan feladatot hajtsanak végre, amelyet úgy jelöltünk meg, mint a kutatás és az adatgyűjtés feladatát. A parancsnok azonban nem volt helyhez kötve. Amint ezt a harmadik találkozásból tudjuk, magasabb rangú volt, mint a földi legénység. Ezékiellel való érintkezése során sohasem ő az, aki tájékoztatást akar kapni, hanem olyasvalaki, akinek valami közlendője van. Ez utóbbi pont lényegesen megkülönbözteti őt a földi legénységtől.

A felszerelés különbsége talán ezt az alapvető feladatbeli különbséget fejezi ki. Amint láttuk, a parancsnok olyan öltözéket viselt, amely megvédte a szélsőséges melegtől, a földi legénység viszont a kor emberének megfelelő módon volt öltözve. Így tehát annak a vidéknek az éghajlata túl forró volt a parancsnok számára, míg a hét ember számára elviselhető volt. Mivel feltételezzük, hogy a parancsnok és a legénység egyaránt azonos éghajlatról érkezett, a fenti megállapítás, úgy látszik, ellentmondást tartalmaz.

Ennek az ellentmondásnak a kiküszöbölését a parancsnokkal kezdjük. A hőség ellen védőruhát visel, s ezért nyilvánvalóan olyan éghajlatról érkezik, ahol a hőmérséklet jóval alacsonyabb, mint a tárgyalt területé. A legénység, mint megállapítottuk, ugyanarról a helyről származott. Tételezzük fel tehát példa gyanánt, hogy mind olyan éghajlat alól jöttek, amely hasonló Észak-Skandinávia, Alaszka vagy Szibéria éghajlatához, s alkalmazzuk a példát a mi fizikai viszonyainkra. Ha valaki ilyen helyről érkezik a sivatagba, alkalmazkodni tud a környezethez, ha elég sokáig marad. Teste alkalmazkodni fog az étel, az életmód, s ha szükséges, gyógyszerek útján. De egy rövid tartózkodás nem ad ilyen lehetőséget a testnek, s nehéz terhet jelent, különösen, ha nagyobb erőfeszítést igénylő tevékenységet kell végeznie. Egy könnyű és kényelmes öltözék, amely a test környezetét ellenőrzi, nagy segítséget és megkönnyebbülést jelent ilyen esetben.

Ennek megfelelően, a legénységgel ellentétben, a parancsnok csak rövid ideig marad a Földön, és ebből következtethetünk a szervezeti felépítésre is: legénységet állomásoztatnak különböző helyszíneken, feladatuk az, hogy adatokat gyűjtsenek és közvetítsenek az anyahajóra. Erről a hajóról, amely fent marad, magas rangú küldöttek (akiket mi parancsnokoknak neveztünk az űrhajókkal való kapcsolatuk miatt) lejönnek, hogy rövid időtartamú különleges megbízásokat teljesítsenek.

Amint Ezékiel élményei mutatják, az egyik ilyen megbízás az volt, hogy létesítsenek kapcsolatot az emberekkel. Ilyen esetekben - legalábbis annak alapján, amit eddig megtudtunk - az ember nem információforrásként, hanem informálandó egyénként szerepelt. Ezt a tényt minden lehetséges kételyen túlmenően dokumentálja a negyedik találkozás kezdete, amely a figyelemre ösztönző felszólításban tükröződik. Egyedül ez a részlet igazolná azt a következtetést, hogy Ezékiel többet tudott meg, mint először gondoltuk volna. Könyvünkben korábban már tárgyaltuk azt a lehetőséget, hogy Ezékiel könyvének nem technikai részeit úgy lehetne tekinteni, mint a parancsnoktól származó üzeneteket. Ha ez igaz lenne, bőséges anyaggal rendelkeznénk abból az információból, amelyet Ezékiel kapott. De még enélkül is elég jel mutat arra, hogy mindez megtörténhetett.

Összefoglalva tehát a következő három pontban állapíthatjuk meg a program célkitűzését: a bolygó

felkutatása, az ember megfigyelése és tanulmányozása, és az emberiség intellektuális befolyásolása.

Hogy ezt a gondolatmenetet kövessük, még egy területet találunk, ahová a földi legénység feladatait kiterjeszthették, és ezt kérdés formájában tesszük fel: vajon nem vehettek-e részt - mivel jelentős pontokon állomásoztak - a tanítás és befolyásolás munkájában is? Kétségkívül megfelelő alkalmuk nyílt erre is.

Ez idáig, amennyire lehetséges volt, felkutattuk a terv célkitűzéseit és szervezetét. Megmarad a kérdés: miért éppen Ezékiellel létesítettek ismételten kapcsolatot?

A lehetséges válasz két nyilvánvaló változata: tervszerűség és véletlenszerűség. A tervszerű kapcsolatfelvétel valószínűvé válik, ha emlékezetünkbe idézzük a földi legénység létezését. A zsidó száműzöttek közössége Tel-Abibban sokféle okból is érdekes lehetett a megfigyelők számára. Ezen a közösségen belül Ezékiel már mint pap is különösen jelentős lehetett számukra. Magasabb rendű intelligenciája bizonyára figyelmet keltett, és tovább növelte jelentőségét. Nem csoda, hogy őt javasolták feljebbvalóiknak különleges feladat végrehajtására.

Másrészt, amennyiben véletlenszerű találkozásról beszélünk, bizonyosan nem a parancsnok egyszeri leszállására gondolunk, amely puszta véletlen folytán, összehozta őt Ezékiellel. Valószínűleg sok ilyen leszállás ment végbe. Úgy látszik azonban, hogy az űrutasok problémája az volt, hogy a „normális" emberi lények, akikkel érintkezésbe léptek, többnyire el szoktak menekülni. Az egyik ilyen leszállás alkalmával azonban a parancsnok ritka kivétellel találkozott: Egy „emberfia" nem futott el! A földre vetette magát a megadás jeleként, és szemmel láthatólag felindult volt - de maradt! Értelmesnek látszott, megfelelő válaszokat adott, és a parancsnok hamar felismerte ennek a találkozásnak a jelentőségét.

Így hát mindkét válasz, a tervezés és a véletlen is egyaránt ugyanoda mutat: a parancsnok Ezékielben olyan emberfiát talált, akit nagyon jól fel lehet használni. Tudja, hogy később magával kell vinnie repülésekre, de azt is tudja - akár mélységes megértéssel, együttérzéssel, akár korábbi tapasztalatok és beszámolók alapján -, hogy ezeknek az embereknek erős ellenszenvük van a repüléssel szemben, amely idegen számukra. Ezért legjobbnak az látszik, ha az emberfiát rögtön ki is próbálják, azzal, hogy rövid repülőútra viszik.

A fenti kérdést: miért éppen Ezékielt, az embert? - úgy is fel lehetne tenni: miért Ezékielt, a zsidót? A választ a két elsőnek említett célkitűzésből nyerhetjük. Arra következtettünk, hogy ezek a látogatók ismerték a Föld nagy részének kultúráit és vallásait. Ezért bizonyára felismerték a zsidó vallás nagy potenciális erejét, felsőbbrendűségét más, korabeli vallásokhoz viszonyítva, ugyanígy ismerték a zsidók politikai és vallási problémáit abban az időben. Ezért elképzelhető, hogy vigaszt és bizonyosságot akartak adni a zsidóknak, és persze különösen a száműzetésben élőknek. Ezen a ponton egyébként az itt adott értelmezés megegyezik a hagyományos változattal. Egy nagyon előrehaladott civilizáció szempontjából az a kívánság, hogy ellensúlyozzanak egy olyan súlyos fenyegetést, amelyben a zsidók akkor éltek, egészen érthetőnek látszhatnék.

Hogy ezeknek a látogatóknak a viselkedését megfelelő fényben láthassuk, emlékeznünk kell arra, hogy küldetésük békés természetű volt, csak kutatási jellegű és határozottan nem inváziót előkészítő. Az emberiség története időközben ezt meggyőzőleg bizonyította. Ezért ezek a látogatók tudták, hogy földi tartózkodásuk időben korlátozott. Ez a körülmény megmutatja, mennyire különbözött erkölcsi és politikai színvonaluk a mi mai színvonalunktól. Hogy ezt világosabbá tegyük, cseréljük fel a szerepeket, és saját gondolkodásmódunkat, huszadik századi elveinket tulajdonítsuk a parancsnokénak és a földi legénységnek. Vajon mi képesek lennénk arra, hogy ennyire bízzunk mások értelmi képességeiben, és ennyire higgyünk az eszmék termékenyítő hatásában, hogy megpróbáljuk megerősíteni ezeknek a lényeknek csak a hitét népükben és vallásukban? Vajon valóban előnyben részesítenénk a természetes fejlődést a felsőbbrendű anyagi segítséggel szemben, amely viszont csak rövid ideig lehet hatásos? Ebben a tekintetben messzebb vagyunk tőlük, mint az a néhány évtized, amely úgy látszik, hogy elválaszt bennünket a technikai és tudományos eredmények szempontjából.

Sok kérdés megválaszolatlan marad. Képesek leszünk-e valaha is arra, hogy megállapítsuk, mikor kezdődtek a földi látogatások? Vagy legalább be tudjuk-e végleg bizonyítani, hogy voltak ilyen korábbi és későbbi látogatások?

Mikor fejeződtek be? És befejeződtek-e egyáltalán?

Szentmihályi Szabó Péter fordítása

Megjelent a Galaktika című, Kuczka Péter szerkesztette tudományos-fantasztikus antológia 22. füzetében, 1976-ban

Tér és idő már nem akadály: a féregjáratok

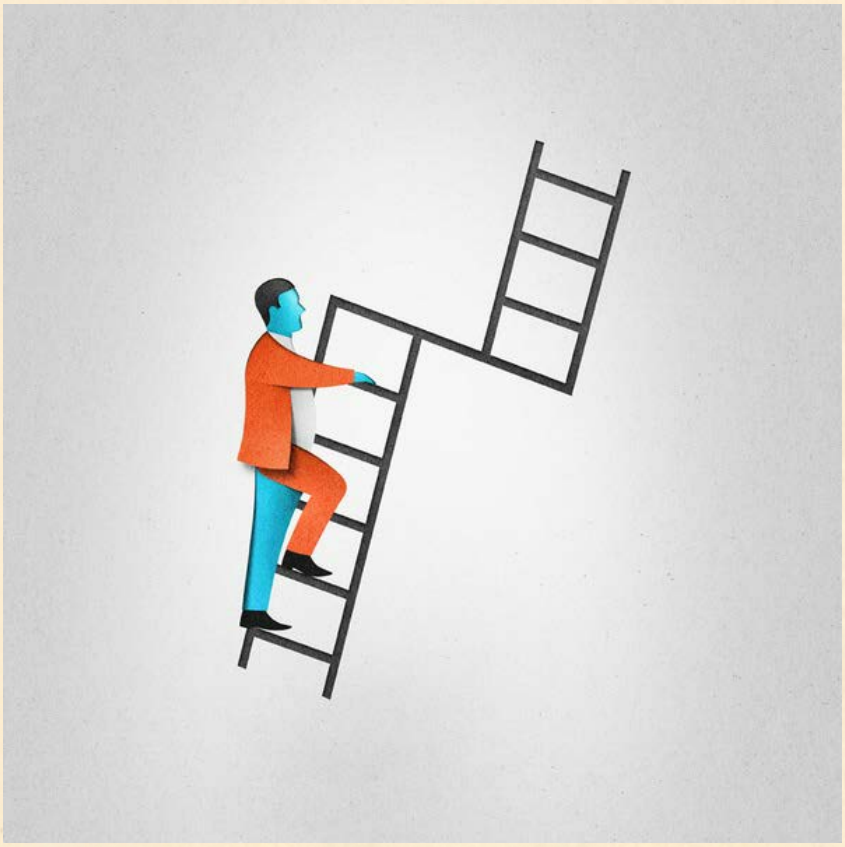

Ha a valahol azt olvassuk: időgép, általában mindenkinek a zs-kategóriás csütörtök esti sci-fi kalandfilmek jutnak eszébe. De a gravitációt elmagyarázó Einstein-féle általános relativitáselmélet szerint nem csak fantazmagória…

Sőt, ahogy a fekete lyukak létét előre megjósolta, úgy a jövőbe történő időutazás lehetségességét is előrevetítette az elmélettel. Ráadásul ez egy ellentmondást nem is okozó dolog volna.

Voltak erre irányuló kísérletek is, amelyek igazolták az elképzelés helyességét: tudósok apró részecskék, ún. müonok körül manipulálták a gravitációt, és így a jövőbe küldték őket. Ez persze nem jelenti azt, hogy egy embert épen és egészségesen előre tudnak lökni 2100-ba, de a dolog háttere működik.

A múltba való utazás már egy jóval nehezebb ügy, és nem csak a technológia, hanem az általa felvetett kérdések szempontjából is. Mégis vannak, akik szerint ez is lehetséges: közéjük tartozik Eric W. Davis asztrofizikus, az EarthTech nevezetű kutatóközpont munkatársa. Szerinte mindössze egy dologra van szükség ehhez: egy féregjáratra, aminek létét a relativitáselmélet jövendölte meg, és ami a tér-idő szövedékében keletkező „gyűrődés", ösvény. Davis szerint egy ilyennel a múltba és a jövőbe is el lehet jutni.
Nem pont így működik, de így könnyű elképzelni.

Ugyan ilyen féregjáratot még senki nem látott, és ha találnánk is egyet, valószínűleg elég pici lenne, egy szabad szemmel jócskán nem látható alagúton pedig nehezen préselünk át egy átlagos embert. Mégis, mind a mindenki által elfogadott általános relativitáselmélet és a kvantumfizika is több olyan lehetőséget felvázol, melyek segítségével utazni lehet egy „zárt, időszerű kanyar"-ban, vagyis egy olyan ösvényen, ami keresztülvág az időn és a téren.

Davis rávilágított: a tudósok által jelenleg elfogadott fizikai törvények „hemzsegnek időgépektől, hiszen számos tér-idő geometriai megoldás létezik, amelyek időutazásról árulkodnak vagy megvannak a tulajdonságaik ahhoz, hogy időgépek lehessenek".

Arthur C. Clarke és Stephen Baxter regénye, a Régmúlt napok fénye mutat be egy olyan világot, melyet fenekestül felforgat a féregjárat-technológia.

Az űrutazásban is jelentős a féregjáratokhoz kapcsolódó kutatás jelentősége: egy űreszköz ugyanis így meghaladhatná a fénysebességet, az univerzum felső sebességi korlátját (vagy valami ilyesmit tehetne). Gyorsabban nem menne a fénynél, hanem átvágna a tér szövedékén, így hamarabb érkezne céljához, mint egy fénysugár, de gyakorlatilag sebessége nem is nagyon volna, azaz nem ütközne a legmagasabb lehetséges sebesség korlátjába.

Davis szerint az idő sem lenne korlát a féregjárat-technika birtokában. Szerinte a féregjárat léte önmagában tartalmazza az időutazás lehetőségét, emiatt pedig már eddig is sok kutatás folyt – de ezután is érdemes ezzel a területtel foglalkozni.

Persze Davis tudós, nem sci-fi író, elismeri, hogy már önmagában a féregjárat létrehozása is olyan feladat, amire a jövő embere is büszke lenne… hát még az irányítása és az időutazásra való felhasználása! Ehhez

ugyanis a relativitáselmélet szerint mindkét végét oda kell az időben „tekerni” és „rögzíteni”, ahonnan és ahova kerülni akarunk. Ennek a hogyanja-mikéntje pedig még tökéletesen megmarad a fantasztikum területén.

Ráadásul nem csak arra van elmélet, hogy a féregjárattal való térugrást illetve időutazást hogyan lehetne végrehajtani, hanem arra is, hogy milyen gátló tényezők merülhetnek fel. Egy ilyen szerint létezhetnek olyan fizikai törvények, sajátságok, melyek ezt lehetetlenné teszik. Robert Owen, a fekete lyukakra és a gravitációelméletre szakosodott asztrofizikus szerint nem csak arról van szó, hogy a technológiai szintünk a mi életünkben biztos nem éri el azt a fejlettséget, hogy ilyesmit tegyünk, hanem hogy az univerzum törvényszerűségei önmagukban képesek lehetnek kizárni az időutazás lehetőségét.

Jelen tudományos ismereteink alapján egy féregjárat stabilizálása feltételez valamit, amit a képletben egy ismeretlen jelöl. Ezt jelenleg „egzotikus anyag”-ként nevezik meg, ha nagyon beszélni kell róla. A bibi az, hogy az általános relativitáselméletben nincs benne az egzotikus anyag, és nem is fér bele…

… viszont létezik. Csakhogy olyan kis mennyiségben sikerült eddig csak kimutatni, hogy nem tudjuk, pontosan micsoda is valójában. Az viszont biztos, hogy elképzelni se tudjuk, hogyan lehetne belőle annyit összeszedni, hogy azzal működtetni lehessen egy féregjáratot és így űrutazni vagy időutazni.

Az Indulj, inkvizítor! című regényben egy olyan űrhajóról olvashatunk, melynek meghajtása pszitronikus – az emberi gondolat energiája hajtja meg.

Emellett elméleti fizikusok egy csoportja némi számolgatás után rájött, hogy egy ilyenen való átutazás kísérlete az induló félnél ún. quantum back reaction-t (kb. kvantumvisszacsapás) hozna létre… ami akármi legyen is, nem hangzik olyan kellemesnek.

Nem is az. Mindenképpen egy komoly energiasűrűsödést jelentene, ami sok minden egyébbel együtt a féregjáratot is eltörölné az utazás megkezdése előtt. Viszont ezt a visszacsapás-modellt csak 1 tér-idő dimenzióval számolták végig – mivel ha a többit is beleveszik, annyi az ismeretlen, hogy azzal már nem lehetett volna.

Davis bizakodó a témával kapcsolatban: mivel a relativitáselméletet legfeljebb hiányosnak nevezhetjük, hibásnak vagy hamisnak nem, úgy véli, hogy az előrevetített lehetőségek időgépekkel, térugró hajtóművekkel és féregjáratokkal megvalósulhatnak még (ha nem is éppenséggel holnap). Itt kimutatható a nagy dilemma: míg a tudomány egyik fele, a relativitáselmélet lehetőségként tud beszélni ezekről a dolgokról, addig a kvantummechanika (mely kimondottan a relativitáselmélet által nyitva hagyott kérdésekre is keresi a választ) zsigerből ki kell zárja őket.

Mindezt úgy, hogy mindkét elmélet hiányos is és igaz is. Ejj, de nagyon kettős dolog lehet fizikusnak lenni!

Ezért mielőtt még az időutazás projektbe belefoghatnának, muszáj a relativitást és a kvantummechanikát valahogy összehozni, ami eddig nem ment olyan nagy sikerrel.

Davis szerint ez nem lehet akadály: szerinte neki kell állni kísérletezni, dolgozni az időgépen, a féregjáraton és a fénynél gyorsabb hajtóművön, ugyanis az elméletek összeférhetetlensége csak akadályozza a haladást.

Izgulni azért nem kell, így se, úgy se holnap indulunk a Sas-csillagképbe…

Illusztráció: Eiko Ojala

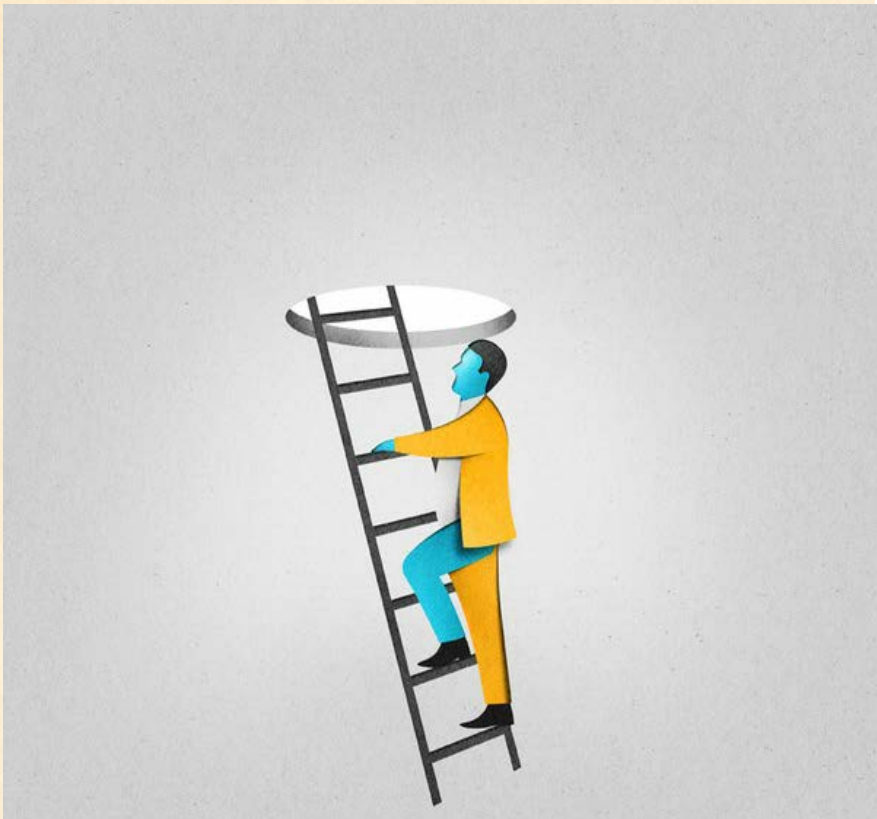

A Skandináv mitológia ősi idegenjei

A skandináv mitológia számos érdekességet rejt magában, ha az emberiség eredetét vizsgáljuk. Természetesen most nem vállalkozunk a teljes skandináv mitológia elemzésére, csak arra a területre, mely érinti a vizsgálandó témánkat.

Na de mely népek mitológiájáról van tulajdonképpen szó? Ezek az északi germánok, a svédek, dánok, norvégok és izlandiak közös hitvilága. Természetesen a keresztény megszállás előtti időszakot foglalja ez magába.

A Teremtés

Tudnunk kell, hogy sokban hasonlít a skandináv mitológia a többi nép hitvilágához, de némely esetben eltér. Például nem az istenek teremtették a világot – hanem „csak" a Földet és az élőlényeket –, mert már az istenek kora előtt is volt már valami, amit káosznak hívtak, amely különböző világokra osztódott. A jég és a tűz érintkezéséből (azaz az ellentétek összecsapásából) keletkezett Ymir, aki létrehozta az óriásokat. Az óriások ugye több népnél és a Bibliában is szerepelnek. Ymir egyébként egyszerre volt férfi és nő, azaz hímnős volt. Ezek után képletesen le van írva, hogyan teremtődtek a csillagok, a tavak, a Nap, a Hold majd végül az istenek. Tehát elmondható, hogy szerintük nem Isten teremtette az egész világot, hanem már létezett a káosz, a kozmosz, a világűr végtelenje.

A három főisten, azaz Odin, Loki és Haenir teremtette az embereket. Két fatörzset találtak, az egyikük lelket lehelt beléjük, a másikuk értelmet és mozgáskészséget, míg a harmadikuk arcot adott nekik. Így jött létre az első ember pár: Askrt és Emblát., alias Ádám és Éva (?). Ezek után az istenek kevés figyelmet szenteltek az emberekre, míg benépesítették a saját világukat, a Földet, amit ők Midgardnak neveznek.

Tehát: a skandináv népek tudták, hogy nem egyvalaki teremtette a világot. Nevezhetjük Istennek, ősenergiának, de nem egy személynek. Nagyon hasonlóak a mítoszok ezen része a többi népekéhez, sőt a Bibliához és különböző teremtéstörténetekhez is hasonlít, ami nem lehet véletlen. A nevek nem egyeznek, de ugyanazokat az eseményeket örökítik meg. Az is általános motívum, hogy az Istenek nem a világot teremtették, hanem az első embereket!

A világok és az átjáróik

A germánok hite szerint az egész világ egy fa, melyet Yggdrasil-nak hívnak. Ezen fának ágain és gyökerein különböző világok találhatóak és mindegyiknek más a neve. Az első hely Niflheim, ahol a holtak világa található. A második gyökérzet az óriások országa, a harmadik pedig Urdnak forrása. Fontos hogy a fa tetején az Istenek lakhelye, azaz Asgard található. Itt található a Valhalla is, a hősök csarnoka. Tehát Nilfheim és Asgard között található az emberek világa, amit mint írtam Midgardnak neveznek. Az érdekesség, hogy az istenek és az emberek világa között átjáró van,

így eljuthatnak egymáshoz. Ez az átjáró nem más, mint a szivárvány híd, amit Bifröstnek neveznek el.

Ha modern szemmel szemléljük ezeket a leírásokat, máris felvetődik a kérdés, hogy e leírás nem lehetséges, hogy afféle dimenziókról, netán multiverzumokról szól.

A multiverzum teóriát 1980-as években alkották meg, miszerint a mi univerzumunkon kívül sok más univerzum is létezik. Ha összehasonlítjuk az Yggdrasil világfát és a multiverzum elméletét, azt gondolhatjuk, hogy ugyanaz van leírva, csak az egyik a régiek nyelvén, a másik pedig tudományosan. A Bifrösttel pedig közlekedhetünk ezen univerzumok és világok között. Lehet valamilyen kapu lehetett, bár még csak sci-fi számunkra, de gondoljunk a népszerű Sliders vagy a Csillagkapu sorozatokra, amikor végigmennek az utazók egy színnel és energiával teli „hídon", amivel más helyekre juthatnak el.

Ragnarök és vízözön

Az istenek tudták, hogy a világ nem állandó. Egyszer mindenki megfizet bűneiért és gaztetteiért, ezért majd eljön az úgynevezett Ragnarök korszaka, amikor az égben az istenek és a földön az emberek között az erkölcsi káosz teljesen eluralkodik és jön a világvége. Ygdrassil megremeg és a Földet elárasztja a víz. Az istenek is csatába indulnak, azonban sokan meghalnak és az emberek világát is szökőár pusztítja el. A káoszból viszont új világ születik, az istenek újjászületnek, az emberek pedig újra benépesítik a Földet.
Ismét felcsendül a hasonlóság a többi nép mítoszával: tisztán és kivehetően le van írva az Özönvíz. Ez biztos, hogy valamilyen katasztrofális megtörtént esemény lehetett a múltban, ha ennyire beleégett az emberek emlékezetébe. Ráadásul szintén a bűnök miatt sínylődtek meg így az emberek. És az is fennmaradt, hogy újra benépesült a Föld, gondoljunk csak a bibliai Noéra, aki a vízözönt túléli és újra élettel teli lesz a bolygó.

Istenek és szuper eszközeik

A teljesség igénye nélkül bemutatok két istent, akik szokatlan fegyver arzenállal rendelkeznek. Amit mindenkinek tudnia kell és szerintem elég nagy szó, hogy a népek hiába hívták ezeket a lényeket Isteneknek, egyáltalán nem voltak halhatatlanok! Sőt! Halandóak voltak, meg lehetett őket ölni. Sok az ún. „funkció nélküli" istenség is. Ha ezek kitalált istenségek lettek volna, akkor nem olyat találnak ki az emberek, akiket el lehet pusztítani, vagy hogy valamelyiküknek semmiféle szerepe nincsen. Még vak istenség is megtalálható a sok között. Egyszóval ők teljesen fizikaiak voltak, nem rendelkeztek földöntúli hatalommal, csupáncsak szuper fejlett eszközökkel, amit az akkoriak nem nagyon tudtak érzelmezni. Nézzük csak!

Az isteneknek volt egy óriási hajója, aminek a neve Skíðblaðnir és tulajdonosa Freyr istenség volt. Ez a hajó akkora, hogy az összes istenség elfért rajta és az összes fegyver hordozható rajta. Mondhatnánk azt is, hogy egy átlagos, óriási hajóról van szó, azonban ezt a hajót állítólag össze tudták zsugorítani. Mindenki tudja, hogy egy normál hajóval ez nem lehetséges. De akkor miről is lehet szó? Valamilyen technikai eszközről?

Az egyik legfőbb istenség Thor, valószínűleg összeegyeztethető más istenségekkel, például a görög Zeusszal vagy a római Jupiterrel. Leghíresebb eszköze a népszerű kalapácsa, ami az egyik legerősebb fegyver. A kalapács neve Mjölnir, ami villámokat szórt és fantasztikus ereje volt, egyszerre többeket is földre terített vele, ha nem épp hegyeket zúzott szét.

Az érdekessége még, hogyha eldobta, az visszatért a kezébe, akár egy bumeráng. Sosem hibázott vele, mindig célba ért és még kényelmesen is el tudta rakni, ha vége volt a harcnak, ugyanis le tudta kicsinyíteni. Thornak volt még egy fantasztikus öve is, ami megkétszerezte az erejét. Vajon mik lehettek ezek az eszközök? Napjaink technológiájával bizony nem elképzelhetetlen. Már a katonák is használják az úgynevezett exoskeletont, azaz a mesterséges külső vázat. Ez egy teherhordó szerkezet, amit magunkra ölthetünk, így testünk tízszer akkora terhet is képes elviselni, mint amennyit valójában bírna, azaz szuper erős emberekké válhatunk. Vajon Thor öve is ilyesmi lehetett, csak „kifinomultabb" verzió?

Jöjjön most Odin. Az egyik legjelentősebb isten, ugyanis Asgard uralkodója. Lovának neve Sleipnir, ami nem szokványos ló volt, mert az égben is száguldott vele, ráadásul 8 lába volt. Erősen kétlem, hogy egy állattal van dolgunk... Egy mágikus erejű dárdája volt az istenségnek, melynek neve Gungnir. A csata sűrűjében bármilyen célpontot el tudott találni vele. Bármilyen ellenfelet képes volt vele megölni függetlenül annak erejétől és méretétől. A dárdán rúnák voltak - ez egy írásféle -, mégpedig a hegyén és ennek mágikus ereje miatt volt oly erős a dárda. Az is lehet, hogy ez valamiféle célzórendszer volt, tehát kirajzolja a célpont helyét és eltalál vele bárkit is, mert beméri azt. Ebben sem túl nehéz felfedezni a modern fegyvereket, akár valamiféle lézerfegyver is lehetett.

Odin egyébként alakot is tudott váltani. Amit én erősen kétlek, hogy lehetséges lenne, úgyhogy inkább valamilyen hologramra gondolhatunk, aminek a képét folyamatosan változtathatták és cserélhették. Azonban volt egy állandó alakja és valójában szakállas volt. Sok nép istene, ami talán Odinnal egyeztethető szintén szakállas, legyen szó indián, kínai, azték istenségről. Vajon miért?

Az istenségnek két segítője is volt: Hugin és Munin, ami nem más, mint két holló. Minden reggel körberepülik a Földbolygót, és híreket gyűjtenek Odinnak, estére pedig visszatérnek, és elmondják, mit láttak, hallottak. A két madár megfeleltethető valamiféle szondának, műholdnak, amelyek információt gyűjtenek a Földről, és arról, hogy mi zajlik a nagyvilágban. A nap végén pedig Odin lekéri az adatokat. Valószínűleg aligha tudhatták a skandináv népek mi is az a műhold vagy hasonló technológia, így a földet körberepülő és információgyűjtő holló lett belőlük, ami ugye tud

repülni. Szintén érdekesség, hogy az egyiptomi mitológiában is fellelhető hasonló dolog, ott Hórusz egy sólymot használ szeméül, amivel mindent lát.

Végszó

Mint láthattuk, a skandináv mitológia tele van csodás eseményekkel, bátor hősökkel és számtalan fantasztikus dologgal. Nagyon sok ponton egyezik ezen népek mitológiája másokéval, ami nem lehet véletlen. A teremtés, az első emberpár, az özönvíz és még sorolhatnánk. Furcsák az istenek személyei is. Nem mondom, hogy földönkívüliek voltak, de az is lehet, hogy valamilyen fejlett civilizáció képviselői, akik a Földön éltek. Egy szóval biztos, hogy hús vér élőlények. Bár az Yggdrasil és a multiverzumok párhuzama adhat némi okot arra, hogy azt feltételezzük máshonnan jöttek.

Amiről nem volt szó, hogy a mitológiát számtalan lény is gazdagítja: törpék, tündérek stb., amik szintén előfordulnak másoknál, valószínűleg ezeknek a lényeknek is volt valóságalapjuk.

Akik komolyabban bele akarják ásni magukat ebbe a témába, bátran fogjanak hozzá, mert egy csodálatos világ fogja várni őket.

Letűnt Világok Enigmái
Illusztráció: George Underwood

KÖNYVAJÁNLÓ:

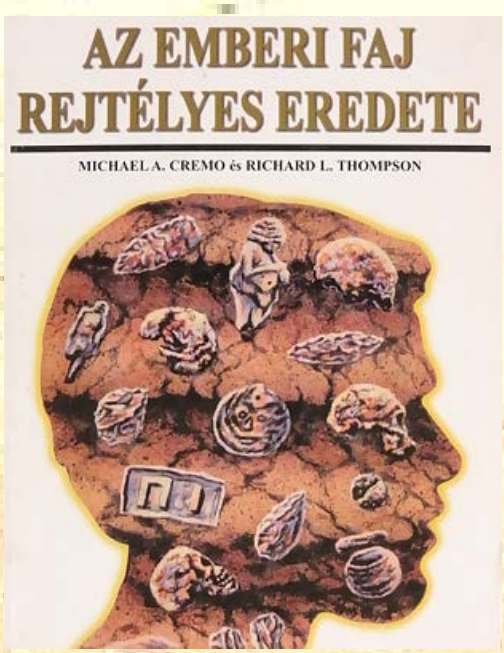

Az emberi faj rejtélyes eredete c. könyv olyan bizonyítékokat tár elénk, amelyek alátámasztják azt, hogy a jelenleg ismert darwini elképzelés nem helyes. Michael A. Cremo ismeretterjesztő előadása könyvének anyagából. Az emberi faj rejtélyes eredete című könyv 1997 novemberében jelent meg magyar nyelven, s gyors egymásutánban még kétszer került kiadásra. Ebben az időben Michael A. Cremo hazánkban járt, s nyilvános előadásokon, egy vitafórumon, televízió- és rádióműsorokban, valamint a sajtó képviselői számára adott interjúkban mutatta be kutatómunkája eredményét. Az alábbiakban nyilvános, diavetítéses előadásának rövidített formáját közöljük.

„Nagy tisztelettel adózom Charles Darwin és korai követői előtt, hiszen hasonló helyzetben voltak, mint amilyenben én vagyok most, és azt hiszem, nagyon nagy bátorságra volt szükségük, hogy megtegyék azt, amit tettek. A darwinizmus alapvető tétele az, hogy a hozzánk hasonló emberi lények primitívebb elődökből fejlődtek ki. Először a mai majmok és emberszabású majmok ősei léteztek, utána az ember elődei, a majomemberek illetve ősemberek, végül pedig a hozzánk hasonló emberi lények. Az emberi faj eredetével kapcsolatos kérdésekre azonban másféle válaszok is vannak. Amikor az emberek a darwini elmélettel szembenálló véleményeket hallanak, általában azt gondolják, hogy ezek biztosan a Bibliából származnak.

Engem az inspirált a kutatásra, hogy huszonöt éven keresztül tanulmányoztam India ősi írásait. Ezek az ősi szanszkrit írások többek között arról számolnak be, hogy a hozzánk hasonló emberi lények rendkívül hosszú időn keresztül éltek együtt majomemberszerű élőlényekkel. Más szóval, a majomemberek elképzelése nem egy új dolog - ezek az ősi írások is hasonló élőlényekről beszélnek. Nagyon érdekesnek találtam ezt, s azon tűnődtem, vajon létezik-e valamiféle kézzelfogható bizonyíték, amivel ez alátámasztható lenne.

Egyesekben persze felvetődhet az, hogy megfelelő dolog-e tudományos kutatómunkát végezni ősi könyvekből származó elgondolások alapján. De ha szigorúan tudományos szempontból nézzük, teljesen mindegy, honnan származik egy elképzelés: jöhet a saját elménkből, egy ősi könyvből, egy barátunktól - a lényeg az, hogy van-e olyan bizonyíték, amely alátámasztja az elméletet. Nyolc éven keresztül teljes körű régészettörténeti kutatómunkát végeztem.

Általában azt halljuk, hogy az összes valaha felfedezett bizonyíték az emberi evolúció bevett elméletét támasztja alá. Az alaptörténet úgy szól, hogy körülbelül kétmilliárd éve kezdődött el az élet a bolygón, s úgy ötvenmillió éve jelentek meg a legelső majmok és emberszabású majmok. Mintegy 4-5 millió évvel ezelőtt jelentek meg az első ősemberek, az Australopithecusok, körülbelül száz- vagy kétszázezer évvel ezelőtt pedig a legelső modern típusú emberi lények. És általában azt halljuk, hogy az összes felfedezett bizonyíték ezt a bevett forgatókönyvet támasztja alá.

Nyolcéves kutatómunkám alatt azonban arra a felfedezésre jutottam, hogy az utóbbi százötven évben a régészek és az antropológusok hatalmas mennyiségű olyan bizonyítékot fedeztek fel, amelyek azt támasztják alá, hogy e hosszú idő szinte teljes tartamán keresztül olyan emberi lények, amilyenek mi is vagyunk, ugyancsak léteztek a bolygón. Ezeket a leleteket szakavatott régészek, geológusok és paleontológusok fedezték fel, tudományos folyóiratokban számoltak be róluk, és tudományos konferenciákon vitatták meg őket. De azt találjuk, hogy e leletanyag teljes egészében hiányzik a mai kézikönyvekből. Miért van ez? A világ számos egyetemén, régészeti tanszékén is beszéltem, s számos régészeti konferencián tartottam előadásokat.

Azt mondom a tanítványoknak: Bármit is szeretnétek kezdeni ezekkel a bizonyítékokkal, az a ti dolgotok, de legalább tudatában kell lennetek minden létező leletnek. Talán úgy ítélitek meg, hogy a bizonyítékok egy része elfogadható, egy másik része viszont nem, de legalább tudnotok kell róla, hogy léteznek.”

Ősi kapcsolatok

Napról napra egyre több bizonyíték kerül napvilágra, ami megerősíti azt a gyanút, hogy nem csak abból a megrövidített történetből áll az emberiség történelme, amit az iskolákban oktatnak. Itt megjegyezném, nem szeretnék megsérteni vagy bírálni egy tudóst sem, akik az általános tudomány mellett állnak és ellenzik a határtudományokat. A határtudományban az a szép, hogy jó adag fantáziát is használhatunk hozzá, ami nem azt jelenti, hogy valótlan történet születik belőle, ha néha még elég merész ötletek is felmerülnek. Hiszen a fantázia bennünk születik és mi is hozzá tartozunk az egyetemes igazsághoz.

Ilyen bátor, támadható „feltételezések" a földönkívüliek létezése, egy elfeledett civilizáció nyomai, az emberi faj elnyomott képességei, stb., de annyi rájuk a bizonyíték, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezt bebizonyítván, most tegyünk félre pár közkedvelt táptalajt: a roswelli esetet, a kétes eredetű okkult iratokat, a néha önjelölt látnokok jövendöléseit, látomásait, a magányos UFO szemtanúkat és fordítsuk figyelmünket a konkrét, szemmel látható és érinthető dolgok felé.

Belegondoltak már abba, hogy miként lehetséges az, hogy a világ legkülönbözőbb ókori populációi közt is van hasonlóság, legyen az építészet, tudomány vagy vallás? Ezeknek a törzseknek óceánokat és kontinenseket kellett volna áthidalniuk ahhoz, hogy megosszák egymással az ismeretanyagukat. Ekkora távolságokat viszont egy „primitívebb" társadalom aligha tett volna meg egy kis csevegésért. Mi indokolhatja a népvándorlást? A túlnépesedés, a legelők megfogyatkozása, az éghajlat kedvezőtlen változása. Viszont ez még mindig nem magyarázza azt, hogy a szédítő távolságokat hogyan hidalták át, és ha meg is tették évtizedek, sőt századok elteltével, hogyan maradhatott érintetlen, változatlan a tudás. Erre a problémára máris több elmélet született, mint például vállalkozó kedvű egyének jelenléte, akik kezdetleges óceánjáró hajókkal szelték át a hatalmas vizeket, vagy az újra befagyott Bering-szoros, esetleg a bátrabb gondolatok, miszerint Atlantisz volt a közvetítő, de ide sorolható a földönkívüliek közreműködése is.

De kezdjük az elején, az emberiség szétszéledésénél. Egy európaiakból és amerikaiakból álló kutatócsoport

10 éves kutatómunkájának köszönhetően – ami a világ minden tájáról származó, több ezer önkéntes DNS vizsgálatán alapult - megállapították, hogy az emberi faj feltehetőleg a Dél-afrikai Köztársaság és Namíbia közti területről indult el a nagy vándorútra, majd úgy százezer éve a Vörös-tengeren átkelve hagyták el Afrikát. Útjukat folytatva a Közel-kelet és Európa földjét taposva eljutottak Ázsiába, majd a Bering-szoros jéghídján átkeltek Észak-Amerikába és onnan már egyenes út vezetett Dél-Amerikáig. Természetesen a vándorlás közben több alkalommal is leszakadoztak kisebb-nagyobb csoportok, kik a fő útvonaltól elkülönülve vagy letelepültek, vagy új égtájak felé vették az irányt.

Feltehetőleg már a kivonulásnál jelen volt egy bizonyos vallási forma, a fetisizmus (a tárgyak vallásos imádása) és egy primitívebb nyelv, de ennél többről aligha beszélhetünk, amikor azt vesszük figyelembe, hogy milyen tudást vihettek magukkal az őshazából a kivándorlók. De akkor mégis, hogy hasonlíthattak egymásra annyira a világ különböző pontjain élő őskori és ókori kultúrák, ha figyelembe vesszük azt a tényt is, hogy sok-sok ezer év telt el a letelepedésük óta? A kultúrák közti hasonlóságot három főbb pillérre építhetjük: építészet, csillagászat és a vallástörténet-mitológia.

Építészet

Szinte már mindenki hallott erről a fajta kapcsolatról. A legfőbb képviselői a piramisok. A világ minden részén megtalálhatóak ezek a pompás építmények és ahogy fejlődik a tudomány, úgy kerülnek felszínre újabbak. Kezdetben, ha egy hétköznapi ember meghallotta a piramis szót, rögtön Egyiptom jutott eszébe és a puszta sivatag. Majd egyre nagyobb hírnevet kaptak a közép-amerikai, sőt a kínai piramisok is. Ma már Semir Osmanagićnak köszönhetően a boszniai testvéreik is bekerültek a piramis sztárok közé, pedig pár éve még őrültnek nézték azt, aki olyat állított, hogy Európában is vannak piramisok. Valójában megtalálhatjuk őket, vagy nyomaikat még Japánban, Peruban, Mezopotámiában, Olaszországban, Görögországban és még jó pár helyen a világban. A koruk vitatott. A tudósok azt mondják, hogy a legöregebbek is „csupán” 4500-5000 évesek lehetnek, de sokan állítják, hogy ennél jóval idősebbek, 12 000, vagy akár 120 000 évre is datálható a koruk. Kinek van igaza? Talán a pontos koruk nem fog kiderülni, de nagy a valószínűsége, hogy tudós barátaink pár esetben igen bátortalanul saccoltak. Van egy igencsak megmosolyogtató példám. A XX. század elején történt az eset, amikor is a Mexikó déli határában fekvő Cuicuilco piramisát vizsgálta egy régészekből és geológusokból álló csoport. A piramis közelében két vulkán fekszik, a Xitli és az Ajusco, melyek közül feltételezhetően a Xitli azelőtt kitört, és lávaréteggel

borította be félig a piramist. - A monda szerint azért, mert a piramis tetején lakó istenség csak a piramis felső felét tudta megvédeni az izzó lávafolyamtól.- Mikor a régészek kormeghatározás céljából kikérték a geológusok véleményét, ők mit sem sejtve és teljes biztonsággal kijelentették, hogy a piramist fedő lávaréteg nyolcezer éves! Persze ez az adat gyorsan le lett söpörve az asztalról, a korszerűtlen kormeghatározás ürügyén.

A leggyakrabban felmerült kérdések a piramisokkal kapcsolatban, hogy miért építették? Hogyan építették, és kik építették? Nos, nincs jogom, hogy bármit is leszögezzek válaszként, inkább egy újabb kérdést vetek fel: Miért oda építették a piramisokat, ahol most állnak? Mondhatnánk, hogy ezt egyszerű megválaszolni, oda emelték őket, ahol a megfelelő fejlettségű törzs vagy nép letelepedett. Termőföldben gazdag területen, ahonnan lehetett nyitni más népek felé is, ugyanakkor jól védhető. Egy ilyen méretű projekthez elengedhetetlen volt az adott népcsoport társadalmi, technikai és gazdasági fejlettsége is, egyszóval civilizáltnak kellett lennie. De itt jön a csavar, nem mindenhol volt ez így. Például a

montevecchiai piramisokat nem egy olyan kaliberű társadalom „építette”, mint az egyiptomi, azték, esetleg a kínai. Az igazság az, hogy fogalmunk sincs, kiknek lehetett köze ezekhez a mesterséges gúlákhoz, mivel az elfogadott tudomány szerint azon a helyen, abban a korban csak vadászó - gyűjtögető embercsoport élt. Hasonló helyzet áll fenn a boszniai piramisoknál is. Miért van ez? Az egyik magyarázat, hogy a piramisok elhelyezkedése valójában nem a populáció nagyságától vagy fejlettségétől függ, hanem egy előre elkészített terv alapján készültek, méghozzá globális szinten. Igaz, ha megfigyeljük a világ különböző pontjain álló piramisokat, az alapanyaguk, és szerkezetük különbözik, de alakjuk és a csoportonként egymáshoz viszonyított pozíciójuk megegyezik, vagy valamilyen módon kapcsolódnak egymáshoz. Ha nem számított a terület lakottsága / lakossága, sem az alapanyag, csupán a forma és az elrendezés, akkor mégis milyen terv alapján születtek meg ezek a csodák?

Van egy másik „kapcsolat” is, amit meg szeretnék említeni, a geoglifákat. A geoglifák a föld felszínén

kialakított ábrák, amik többnyire geometrikus formákat, állatokat, embereket és olykor oda nem illő lényeket ábrázolnak; ugyancsak elterjedt jelenségek. A legismertebb terület, ami ilyen ábrákban bővelkedik, a Nazca-fennsík, az „asztronauta" otthona. Itt minden fajta alakzat megtalálható, ami kimeríti a geoglifa fogalmát. A legjellegzetesebb az egész fennsíkot behálózó vonalak „kuszasága". Az alkotók nem estek kétségbe akkor sem mikor egy akadály került az útjukba, például egy hegy. Komplett hegycsúcsokat távolítottak el ismeretlen okokból. Számtalan kutató próbálta már megfejteni ezen ábrák és vonalak titkait. Erich von Däniken szerint ókori leszálló pályák voltak az idegen látogatók részére, Zelkó Zoltán elmélete alapján öntözőrendszert képeztek, vannak, akik szerint zarándokutakként szolgáltak, viszont az általánosan elfogadott elmélet szerint, amit Paul Kosok fogalmazott meg, ez egy hatalmas csillagászati enciklopédia. De mielőtt még elmerülnénk a Nazca-vonalak rabul ejtő világában, nézzünk körül egy kicsit jobban. További geoglifák is találhatóak Dél-Amerikában, mint például Chilében, Iquique város közelében. Ezen a helyen is több mint 400 alakzat pihen, élőlényeket is megformázva. Igaz, ezek „csupán" ezer évesek. Továbbá találhatunk egy gigantikus ún. gyertyatartót is a Pisco-öbölben ami csaknem 50 méter magas és valójában senki sem tudja pontosan mit ábrázol. Ezen a kontinensen földbe vésett ábrákat tartogat még Sierra Pintada és Santa Valley is. Ha északabbra húzódunk egészen az USA-ig, vessünk egy pillantást a több mint 200 geoglifára, ami a Colorado folyó és Nevada déli része közt húzódik, Arizónában pedig a nagy „halász" aki már évszázadok óta próbálja elejteni a zsákmányát.

Az angliai rokonaik már nem ilyen időtállóak, folyamatos gondozást igényelnek. Az említett helyeken kívül még számtalan világrészen megtalálni az ilyen fajta ábrákat, és nem egy esetben elérhetetlen, „logikátlan" területeken. A kérdésem ugyanaz: Miért pont oda?

Csillagászat

Az imént feltett kérdésre talán nem ad teljes mértékben választ, de magyarázatot adhat pár problémára. Az elődeink csillagászati ismeretei legfőképpen az építészetükben nyilvánulnak meg. Ezt remekül tükrözik például az inka létesítmények. Városaik maguk a Nap megtestesülései. Gondos megfigyeléseikkel, a lenyűgözően pontos számításaikkal és kivitelezéseikkel hozzáigazították mindennapi életüket az éltető égitesthez.

Többek között Gíza is tartogat meglepetéseket. Az ott található három piramis (Khufu, Khafre, Menkaure) elrendezése az Orion csillagkép legismertebb részéhez igazodik, az Orion-övhöz. Természetesen erre a felvetésre pár vaskalapos tudós csak annyit felelt, hogy véletlenül épültek úgy a piramisok. A Kheopsz

fáraónak tulajdonított piramis királykamrájából két „szellőzőnek" mondott járat fut keresztül a piramison. Az irányuk? Az északi a sarkcsillag felé, a déli pedig az Orion csillagkép legalsó csillaga, az Al-Nitak felé mutat.

De álljunk meg egy pillanatra és vegyük szemügyre egy kicsit közelebbről a Vadászt. A ma használatos neve, az Orion görög eredetű, amely a feltételezések szerint az akkád Uru-anna szóból származik, aminek jelentése mennyei fény. Az egyiptomiak az alvilág ura után Usziri-nek – görögösített változata szerint Ozirisznek- nevezték, de másutt hívták pl. Kaszásnak, Nimródnak, Scytusnak, Átsé´est´ózí-nek, stb. Mégis, ami a leggyakrabban fellelhető a csillagképből az ókori világban, az „csupán" az Orion-öv. Három csillaga: Mintaka, Alnilam és Alnitak. A jellegzetes elhelyezkedésük felismerhető Gízában, Teotichuacanban, Montevecchiaban, Angliában, Írországban, Kínában, a Nazca-fennsíkon, és ez csak pár példa az olyan helyekből, ahol az építészetben nyilvánulnak meg. Nos, ha a véletlent kizárjuk, akkor ez is egy kapcsolat az ősi kultúrák között. Tehát mi lehetett a közös kiindulópont? Feltehetőleg e helyeken közös volt a tervezőcsoport. Öt ágra oszthatjuk ezzel kapcsolatban az elméleteket. a.) a tervező az egységes kozmikus energia, ami mindig volt, mindig van és mindig lesz, ismertebb nevén Isten. b.) földönkívüliek, akik vagy felvirágoztatni jöttek az emberiséget, vagy privát céljuk volt. c.) egy letűnt civilizáció, ami több ezer vagy akár százezer évvel előttünk élt és hihetetlenül magas fejlettségi szintet ért el. d.) időutazók jelenünkből, jövőnkből vagy a közelmúltból. e.) a népcsoportok – egyiptomiak, kínaiak, aztékok, stb. - egymástól függetlenül alkották meg ezeket az objektumokat.

Elfogultan én most az idegen látogatókat emelném ki, akik talán az Orion öv, pontosabban az Alnilam közeléből érkezhettek „kutatócsoportként" és a földön letelepedve létrehoztak egy közösséget, még az emberiség hajnala előtt, majd a saját képükre létrehozták az emberi fajt. - Őrültségnek hangzik? Gondoljunk csak bele, mi mire vagyunk képesek: klónozunk, géneket módosítunk, új fajokat hozunk létre. - Majd ugyancsak ismeretlen okból szisztematikusan megszüntették az egyes népcsoportokkal a kapcsolatot, azaz nem vették fel az istenek szerepét.

Mítoszok

Ha már elérkeztünk az istenekhez, akkor szánjunk egy kis időt és ismerjük meg őket a mítoszok és legendák tükrében. A teremtésmítoszok a világ minden részén nagyon hasonlóak. Például a Bibliai teremtésben Isten agyagból formázza meg saját képmására az embert – Isten újra szólt: „Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá. Ők uralkodjanak a tenger halai, az ég madarai, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, amely a földön mozog." Ter 1,26 - aki a későbbiekben szembefordul az Úr akaratával és így kiűzettetik az Édenből. A sumer mitológiában Enki ugyancsak agyagból hozza létre az embert. Több kultúrában (pl. azték, laoszi, kínai, görög, akkád, stb...) az ember nem az első humanoid lény, mivel őket megelőzte egy vagy több, mondhatnánk kezdetleges változat, például az óriások, akik szembefordultak teremtőjükkel és ezért, mint egy újrateremtésként összezsugorították őket. Miután elkészült a mű, megosztottak az emberekkel bizonyos fokú tudást és történelmi ismeretanyagot. - „Föld fiai! Figyeljetek a Tűz fiaira, kik a tanítóitok. Halljátok meg mit tanultak az ősi Hetektől, akiknek leszármazottai, kik az őstűzből eredtek ősapáinktól! Kik a fényből származnak, mely az örök sötétségből sugárzott, és új életre kelt energiákat lövellt szét a világűrben mindenfelé." Dzyan könyve – Ehhez az ismeretanyaghoz tartozhatott az építészet is, amiben

megörökítették saját fajuk jellegzetességeit. Ha úgy tetszik, itt hagyták a névjegykártyájukat. Miért tették volna? Fekete Istvánt idézve: „Egy ember addig él, amíg emlékeznek rá”.

Vegyünk szemügyre egy másik népszerű legendát is, a vízözön történetét. Ugyancsak megtalálható a világ minden részén szinte azonos formában. Rengeteg elmélet született ezen a téren is: egyesek szerint a sarki jégsapkák olvadtak el, és ezáltal emelkedett meg a tengerek és óceánok vízszintje, de a szkeptikusok szerint ez nem eredményezhetett akkora vízözönt, mint amiről a legendák szólnak. Mások, mint pl. Wiliam Ryan és Walter Pittman csupán a Gilgames eposzból és a Bibliából indultak ki és így állították fel azt az elméletet, miszerint a jégkorszak végeztével a Boszporusz sziklagátja átszakadt és a víz az alacsonyabban fekvő Fekete-tengerbe áramlott és az ott élő telepesek elmondása alapján alakult ki a vízözön története. Nem meglepő, ezt az elméletet is később megcáfolták. Aztán ott vannak a Szfinx eróziós nyomai vagy a meteor becsapódás felvetése, amire azt mondták a geológusok, hogy nincs semmilyen erre utaló nyom. Végül ugyanezzel a válasszal zárták az egész vízözön vitát, miszerint a világon sehol nincs nyoma egy esetleges vízözönnek. Kivéve a mítoszokat. Valahol, egykor meg kellett, hogy történjen ez a katasztrófa, és ha bebizonyítják, hogy nem ezen a bolygón, akkor bizony egy másik planétán.

Egy bizonyos, amíg nem kerül felszínre egy megdönthetetlen bizonyíték, addig senki nem követelheti magának az igazat, sajnos még akkor sem, ha így az ismeretlenség árnyékba borul őseink és az emberiség igaz története.

forrás: Határzóna
Illusztráció: Fernando Chamarelli

Különös mitológiai lények, a sárkányok

A sárkányok mitikus lények, akik a legkülönfélébb népi legendákban jelentek meg. Így időszámításunk előtti évezredektől egészen a középkorig találunk történetekben felbukkanó, általunk sárkánynak beazonosítható lényeket - bár formáik sokszor egymástól is nagyon eltérők lehetnek. Időszámításunk előtt 10000 tájékán már elkezdtek gyarapodni és terjedni a kínai kultúrában. Ezek a vízhez kötődő lények voltak, akik az élet különböző területeihez kapcsolódtak. Megjelentek az egyiptomi (i.e. 4000), a sumér (i.e. 3000) hitvilágban, a hettitáknál, majd a skandináv (viking) mitológiában - i.e. 700 körül. Nyugaton leginkább a brit mondavilágból származó sárkányok ismertek, amelyek kevésbé mondhatók mitológiai alakoknak. Leginkább valaminek a védőjeként jelentek meg - barlangok, szüzek, szent kutak vagy kincsek. „Féreg"-ként említik őket. Általában nincs lábuk, szárnyuk, leginkább egy óriási kígyóra hasonlítanak, villás nyelvvel, mérgező lehelettel, és olyan képességgel, hogyha feldarabolják őket, újra eggyé válnak. Sokszor a hősök hősiességének mércéje volt, hogy legyőztek-e már sárkányt. Később keresztény hatásra a sárkányokat gonosz lényekké nyilvánították - ez a tulajdonságuk a folklórból nem derült ki egyértelműen. Az égen felbukkanó furcsa fények, mint gonosz sárkányok, rossz óment jelentettek - betegséget, balszerencsét, halált.

Zu (vagy Anzu)

A sumér mitológia sárkánya, körülbelül i.e. 5000-ből. A legrégebbi ránk maradt sárkánylegenda. A világ kezdetén, az ősi Zu elrabolta a Törvény Tábláit Enliltől, a nagy istentől, és elrejtette egy hegy tetején. Ezek szabályozták az univerzum rendszerét. A Napistent – Ninurát – küldték utána, aki megölte Zu-t, visszaszerezte a Táblákat, megmentvén ezzel az univerzumot az ősi káoszba való visszatéréstől.

Tiamat és Apsu

A babilóniai mitológia teremtéstörténetében találkozhatunk e két istenséggel. A kezdetben nem volt semmi, kivéve a két elemet: Apsut, aki a friss víz ura volt, a férfi jelleg megtestesülése, és Tiamatot, aki a sós vizek és a káosz ura volt, a női jelleg megtestesülése. Kettejük kapcsolatából születtek az istenek, akik, ahogy telt az idő, egyre engedetlenebbek voltak, így Apsu megpróbálta elpusztítani őket, de az istenek előbb léptek, és megsemmisítették őt. Tiamat tovább élt és a bosszúját tervezte. Tizenegy szörny ivadékot hozott a világra, hogy segítsék őt a gyermekei elleni háborúban: a vipera, a cápa, a skorpió ember, a vihardémon, a hatalmas oroszlán, a sárkány, a vad kutya, és még négy névtelen.

Marduk volt az egyetlen isten, aki Tiamattal harcolt. Hősies küzdelem volt, de Marduk végül Tiamat szájába lőtt egy nyilat, ami kettészakította a szívét, ezt követően pedig két részbe vágta a testét, így született az ég és a föld. Marduk levágta Tiamat egyik tanácsadójának a fejét, és a véréből létrehozta az embereket, hogy szolgái legyenek az isteneknek. Tiamatot sokféleképpen ábrázolták, de eredetileg egy négylábú teremtmény volt, oroszlán fejjel és felsőtesttel, pikkelyekkel, tollas szárnyakkal, sas hátsó lábbal és villás nyelvvel, és fegyverek számára áthatolhatatlan bőrrel.

Ananta

Egy indián sárkány, aki a teremtés középpontjában állt. Óriási kígyóra hasonlít, sok száz kisebb kígyó fejjel.

Azhi Dahaki

A perzsa mitológia sárkánya. Angra Mainyu, a hazugságok apja teremtette, hogy megszabadítsa a világot a tisztességtől, a szent láng kitörlésével, amit Isteni Ragyogásnak neveztek. Amikor Atar, a tűz istene, megpróbálta megmenteni a lángot, a sárkány megfenyegette, hogy elpusztítja a tüzet örökre, de Atar megesküdött, hogy megégeti a sárkányt a lángjaival. Azhi Dahaki visszavonult, de egy isteni bajnok, Thraetaona elfogta, és bebörtönözte a Demavend hegyen a Kaszpi-tenger mellett az emberiség ellen elkövetett bűntettei miatt. Úgy hiszik, hogy a világ végén a sárkány ki fog szabadulni, és dühöngésében elnyeli az emberek és állatok egyharmadát, mielőtt egy hős, Keresaspa, legyőzi őt. Azhi Dahaki egy rémséges háromkezű sárkányként jelenik meg, a teste tele van kígyókkal, pókokkal és gyíkokkal, ha valaha felvágnák, ezek a lények árasztanák el a világot.

Illuyankas

Egy török misztikus sárkány, akit Hittite viharisten ölt meg Inaras istennő és a szeretője, Hupasiyas segítségével.

Yam-nahar

Kánaánita mitológia alakja. Egy hétfejű tengeri sárkány, akit egy fiatal isten - Baal - pusztított el.

Apophis (vagy Apep)

Egyiptomi sárkány isten. A sötétség és halál lelke, egy hatalmas tengeri kígyó volt, aki megkísérelte elpusztítani Atum-Ra-t, a napistent, miközben az égen utazott keresztül. Atum-Ra gyermekei (vagy Seth) pusztította el.

Nidhogg

A norvég mitológiában találkozhatunk velük. A „mozgó világ középpontjában” áll egy kőrisfa - Yggdrasil -, ami az egész univerzumot segíti. Három hatalmas gyökere van, az egyik Niflheimig ér, ahol Hel uralkodik az Alvilág királynőjeként. Niflheim alatt, Nidhogg sárkány rágja a gyökeret, próbálván elpusztítani az univerzumot.

Fafnir

Szintén norvég sárkány. Valaha egy óriás volt, aki megölte az apját, hogy megszerezzen tőle egy kincset.

Hogy megvédje, sárkány alakját vette föl, és elvitte egy távoli barlangba.
Sigurd (germán mitológiában Siegfried) győzte le.

Ladon

Görög sárkány, a Hesperidák aranyalmáinak, és a Földanya gyermekeinek őrzője. Héraklész győzte le.

Quetzalcoatl

Mexikói mitológiában az esthajnalcsillag ura. Egy jóságos, kígyószerű sárkány, akihez a toltékok imádkoztak, hogy fényt és termékenységet hozzon nekik. Néha egy eget átszelő nyílként jelenik meg, olykor emberi alakot vesz föl: fiatal fiú, vagy ősz szakállú vénember képében vegyül el az alattvalói között.

Firedrake

A norvég mitológiában egy Beowulf nevű hős - egy 11. században lejegyzett történetben - a végső harcot vele vívta.

Hidra/Hüdra

A görög mitológia kilenc sárkányfejű szörnye, akit Héraklész győzött le. Mükéné királya tizenkét feladatot adott Héraklésznak, amiből a második Hüdra elpusztítása volt. A Lerna városhoz közeli mocsarakban élt, és gyilkolta az embereket, akik semmit nem tehettek ellene. Bármely fejét is vágták le, helyén kettő nőtt, ráadásul az egyik halhatatlan volt.

Utószó

Vajon honnan eredt ez a gazdag sárkánymítosz az északi mitológiákban? S a magyar népmese sárkánya csupán csak a képzelet műve? A kínai sárkánykultusz, vajon honnan ered? Kik lehettek, miért okádnak tüzet, miért van több fejük, és miért kísérik végig az emberiség kultúrtörténetét, miért jók, védelmezők miközben veszélyesek és sokszor legyőzendők? Sok-sok kérdés megválaszolatlanul. Ám a sárkányok mindezzel nem törődnek, itt vannak velünk, még a 21. században is, makacsul, elpusztíthatatlanul…

Forrás: Norse-Myth

Az örök fiatalság titka, egy kicsit máshogy...

Tulajdonképpen tényleg létezik az örök fiatalság receptje; igen ám, csakhogy most e téren nagyon komoly tudatossági gátak állják az emberek útját. S mielőtt bemutatnánk, hogy hogyan lehet megőrizni a test fiatalságát és egészségét, egy kicsit beszélgessünk erről a gátról, erről a tudatossági falról, hogy vajon miért ilyen nagy és látszólag bevehetetlen. Ez a fal abból a tévhitből áll, hogy az ember egyenlő a testével. Ezt a hatalmas falat nem alkotja más, mint az a meggyőződés, hogy az ember egy testbe zárt lélek, vagy rosszabb esetben, egy önműködő robot, amelyet a teste működtet. Bizony, önműködő robotként tekint önmagára az, aki a saját emberi mivoltát azonosítja a testével és annak funkcióival; hiszen akkor ő – az, aki ezt az azonosítást elvégzi – lényegében e testnek kiszolgáltatott módon határozza meg a létezését, és hiába képes erre a testre látszólag kívülről nézni, mégis a test, ami meghatározza őt, és nem ő ezt a testet. És amikor az ember abba a nehézségbe ütközik, hogy hogyan, milyen elválasztás mentén lehet megkülönböztetni hatékonyan a testet az azt uraló tudattól, akkor erre egy példát lehet felhozni, ami csodásan meg tudja mutatni azt a különbséget, ami test és tudat között fennáll. Ugye a test az egy olyan információs egység, egy olyan információs háló, amiben az információk egy egymásra épült rendszerben határozzák meg a test egészét. S ha ezt megnézzük, akkor ezt a testet leginkább – az ember mostani tudása alapján – egy számítógépes rendszerhez lehetne hasonlítani; amely, ugye, áll egy szoftverből és egy hardverből, ami ezt a szoftvert hordozza, és ezáltal megnyilvánítja. Egyik sem létezik a másik nélkül, nincs

értelme önmagában szoftverről beszélni az azt hordozó hardver nélkül, de nincs értelme hardverről sem beszélni, ha nincs egyetlenegy szoftver sem, ami ezt, hogy úgy mondjam, értelemmel ruházná fel, és működésbe hozná. S akkor most nézzünk meg e példán keresztül egy érdekes dolgot! Mikor mondhatjuk egy számítógépre azt, hogy hibás, hogy nem működik megfelelően?

„Ha a szoftver, vagy a hardver hibás – mondhatnánk erre –, azaz ha vagy valamelyik alkatrész hibásodik meg és emiatt a szoftver nem tud futni ezen a gépen, vagy ha a szoftver vírusos, netán hibás és emiatt, hiába ép a hardver, a gép nem funkcionál."

S ez idáig teljesen rendben is van, csak egyetlen egy kérdést teszek fel ezzel kapcsolatban: az, hogy hibás egy számítógép, az kinek a szempontjából állapítható meg? „Hát természetesen a felhasználó szem-pontjából!" – vághatod erre rá, teljes bizonyossággal. No és ha most én azt mondom neked, vegyük ki a felhasználót ebből a rendszerből, nézzünk úgy egy számítógépes rendszerre, hogy nem feltételezünk egy felhasználót, akit szolgál ez a gép, hanem azt tételezzük fel, hogy ez a gép csak önmagáért létezik és így fut rajta ez a szoftver – akkor mit mondhatunk arról, ha meghibásodik a gép? Mihez, avagy kihez képest mondható ez el? „Nos – mondod erre nagyon okosan te – mondjuk egy másik olyan számítógéphez képest, ami összeköttetésben áll ezzel a géppel, és emiatt annak a működésére is kihat emez hibája." No de akkor ez a másik számítógép ennek a mi gépünknek a felhasználója; de én arra kértelek, csak önmagában nézd ezt a gépet, egy hardver és szoftver olyan összességeként, ami teljesen elzárva mindentől, csupán önmagában működik. Hogyan tud meghibásodni ez a gép, mihez képest? „Hát, ha így nézzük, akkor azt mondhatjuk, a szoftver meg tud hibásodni a hardverhez képest, és fordítva." Nagyszerű, és ez miben nyilvánul meg; mondjuk, ha a szoftver meghibásodik a hardverhez képest, akkor a hardver ezt hogyan tudja, hogy úgy mondjam, érzékelni? „Húha, jó kérdés, talán úgy, hogy nem működik rendesen, azaz nem képes futtatni önmagán ezt a programot, és ezáltal ő maga sem működik." Tehát azt mondod, a hardver úgy veszi észre a szoftver hibás működését, hogy önmaga nem működik? „Igen, valahogy így." No de felteszem itt a lényegi kérdést: ha ez a hardver nem működik rendesen, akkor gyakorlatilag ez a „nem működöm rendesen" mihez képest határozható meg? „Hát a szoftverhez képest, nem?" Nem, hiszen a szoftver „okozta" magát ezt a rossz működést, tehát a szoftver a jól működő hardver esetében sem működne helyesen, tehát *hozzá képest* ez a hardver semmiképpen sem működik most. Azaz, a szoftver szempontjából – hogy most ilyesmiről beszéljünk a példa kedvéért – ez a hardver, amíg ő maga nem működik helyesen, működésképtelen. „Na most nem értem, mire akarsz mindezzel kilyukadni, akkor most mit jelent a hibás működés?" – kérdezheted erre joggal te.

Nos, és akkor el is érkeztünk e kis levezetés során ahhoz a ponthoz, amit én megmutatni kívánok. Ugye azt mondtuk, hogy a szoftver és a hardver egymáshoz képest nyer értelmet; de ez nincs így, ezt kell megértened. Azt kell megértened, hogy ebben a világban nem tudsz soha két dolgot egymáshoz rendelni önmagában, mert ez lehetetlen; a legkisebb egymáshoz rendelhető egységek száma az a *három*. S mindjárt megmutatom, miért van ez így. Ugye azt nem nehéz belátnod, hogyha te bármilyen két dolgot egymáshoz rendelsz bármilyen módon, az már eleve egy hármas rendszert képez: hiszen ez nélküled, mint észlelő nélkül nem lehetséges, tehát te először magadhoz rendeled ezt a két dolgot, és csak utána vagy képes egymáshoz rendelni őket. S most azt nézzük meg, mi van akkor, ha te önmagadhoz rendelsz valamit, hiszen akkor látszólag már csak egy kettős rendszerről beszélhetünk. Mondjuk azt, hogy te magadhoz mérsz egy pulóvert, azaz felveszed, és

ezáltal a pulóvert pulóverré teszed azzal, hogy funkciót adsz neki. S most azt szeretném neked megmutatni, hogy miért tekinthető ez is egy hármas megfeleltetésnek és semmi esetre sem egy kettesnek.

Amikor azt mondod egy tárgyra, hogy az egy pulóver, akkor létrehozol ezzel ebben a tárgyban egy érdekes belső megfeleltetést; azaz magát a matériát egyfajta jelentéssel – jelen esetben funkcióval – látod el. Tehát maga az, hogy „pulóver", önmagában egy jelentés, egy idea, ami számos pulóvert hordoz magában, mondhatni a világ összes létező és még nem létező pulóverét. S amikor te ezt a jelentést egy konkrét anyaghoz, egy hardverhez kapcsolod, létrehozol a matéria és az idea közt egy megfeleltetést, pontosan, mint a számítógép esetében. A számítógépes szoftver addig, amíg nem találkozik egy hardverrel, önmagában csak egy lehetőség; úgy is nevezhetnénk, egy meg nem valósult lehetőséghalmaz, ami mindent magában foglal egyidejűleg, amit ez a program magában hordoz. S amikor találkozik egy hardverrel, és így a lineáris síkon kibomlik ez az egyben lévő idea, jelentés, amit a szoftver magában hordoz, akkor ez soha nem jeleníti meg egy időben ennek az összes lehetőségét, csak hol ezt, hol azt; hiszen egy program lehetőségei mindig nagyobb keretet biztosítanak a felhasználó számára, mint amit ő egy-egy lépésben meg tud valósítani. S ahhoz, hogy ez a kettős rendszer működésbe tudjon egymáshoz képest lépni, kell egy olyan külső irányító, aki ezt a megfeleltetést elvégzi; azaz ezt a két elemet összekapcsolva, egyfajta olyan jelentéssel ruházza fel, ami aztán a tökéletes működését eredményezi.

Magyarán, amikor felveszel egy pulóvert, és azt mondod: „hopp, itt csak a pulóver viszonyul énhozzám, és ezért nem igaz azon állítás, hogy nincs megfeleltetés, csak egy minimum hármas rendszerben" – akkor én azt mondom: márpedig az állítás igaz. S csak azért nem látod, mert nem gondolsz bele, hogy az a pulóver, ami rajtad van, és amit te pulóvernek hívsz, az nem egyéb, mint egy hardver (maga a fonal) és egy szoftver (maga a pulóver jelentése, vagy funkciója – most mindegy, ezt hogy hívjuk) *egysége*: egyik sem létezhet a másik nélkül. S hiába nem nevezed meg azt a fonálból kötött tárgyat, amibe belebújsz; azzal, hogy használod, azzal, hogy funkcióval látod el, a tárgyhoz, a matériához automatikusan hozzárendeled az ideát. Egyszóval, ha te használsz egy számítógépet, akkor automatikusan egy szoftver és hardver egységét használod. S bármit megvizsgálsz, amivel te találkozol, és ami számodra valamilyen módon materiális valóság – azaz hardverhez kötött szoftver –, ezt a kettősséget nem tudod kiiktatni. Nincs a valóságodnak egyetlenegy olyan eleme sem, ami materiális és nem egy idea az, ami ezt számodra jelentéssel ruházza fel, és aminek köszönhetően ehhez az anyaghoz te bármilyen módon viszonyulni tudsz.

És ha, tegyük fel, elszakad a pulóvered, akkor ez mihez képest történt meg? A pulóver jelentéséhez képest? Nem, mert ettől az még pulóver, csak egy szakadt pulóver, így van? Mihez képest lett használhatatlan vagy rossz ez a pulóver? Hozzád képest, hiszen ez a szakadás – ami most a példánknál maradva, a hardvert károsította – lényegében mit sem változtatott önmagában a pulóver jelentése és a materializált tárgy között. Ha ez a szakadás akkora, hogy a pulóver megszűnik pulóvernek lenni; ez sem egymáshoz képest történik, hanem csak hozzád képest, aki jelentéssel látod el ezt a kettős egységet, és aki azt mondod: ez már *nem pulóver* mostantól, hanem egy *rongy*. És akkor ez a kettős rendszer – matéria és idea – megint egyben van, csak mást jelent. Remélem, ez így érthető, és ugye mindezt annak kapcsán hoztam fel, hogy megmutassam, miért olyan nagy ez a fal, ami

előtt ott áll az ember, amikor a testével, valamint általában az anyagi világgal kapcsolatban gondolkodik. Illetve ezzel azt is megmagyaráztam, miért mondom én azt, hogy aki pusztán a teste által határozza meg magát, az hasonlatosabb egy önműködő robothoz, mint valós emberi lényhez.

Hiszen az a felhasználó, aki azt mondja: engem maga ez a számítógépes rendszer határoz meg, azaz én azt teszem, amit ez a program mond, és nem én határozom meg magát a programot –, az alapvetően önműködően a program, a szoftver részévé teszi magát, a hardver által kiszolgáltatva. Tehát nem meghatározója ennek a szoftver és hardver egységnek, hanem egyik eleme csupán; vagy a hardverrel, vagy a szoftverrel azonosítva magát, vagy épp ezzel az egész kettős rendszerrel; de akár így van, akár úgy, ő ezt a programot már felhasználni nem tudja: a program fogja használni kvázi őt. S gyakorlatilag ilyenkor nem történik más, minthogy a felhasználó egy aktív meghatározó szerepből visszacsúszik egy passzív meghatározott szerepbe, és ha elromlik a hardver, akkor ő, mondhatni, vele együtt megáll; ő sem „működik" tovább. Ha te azt mondod: a pulóver mutatja meg nekem, hogy az mi is valójában, s nem én határozom ezt meg, akkor lényegében itt az történik, hogy ha egy apró szem lefut erről a csodás, kézzel kötött meleg pulcsiról, te azonnal, ezáltal meghatározva, azt mondod magadban: „nos, azt mondja ez a pulóver, hogy ő már nem egy jó pulóver, ezért nem is veszem fel többet". És persze extrém a példa, de ha tudnád, hogy ugyanezt teszed a testeddel, akkor nagyon elcsodálkoznál. Ugyanis az, hogy egy pulóver mit jelent, és az az anyag, az a „hardver", ami ezt hordozza, meddig tekinthető pulóvernek, az belőled kell, hogy kiinduljon, és nem a matériából – ezt kell megértened. A szoftver önműködően, automatikusan, hogy úgy mondjam, nélküled nem társul soha a matériához; hiszen csak te lehetsz az, aki ezt a társítást elvégzed. *De hogy ezt miből kiindulva teszed: önmagadból, avagy a szoftverből, netán a hardverből, nagyon nem mindegy, és teljesen más eredményekhez vezet.* Hiszen ha te a matériából kiindulva határozod meg magát az ideát, akkor számodra a leszaladt szemű pulóver már nem pulóver, nem azért, mert te nem tartanád önmagadban annak, hanem mert az anyag már ezt nem engedi meg számodra. Ha a szoftver szempontjából, azaz az idea szempontjából határozod meg ezt a rendszert, akkor ugyanígy jársz: egy rövid ujjú, kis kötött nyári, lenge ruhadarab már „nem pulóver", és emiatt, ha pulóvert keresel, észre sem veszed a kínálatban, pedig nagyon kedves kis darab. Ám, ha te önmagadból, most hogy így fogalmazzam ezt meg, a felhasználó szempontjából határozod meg, mi számodra a pulóver: nos, akkor a leszaladt szemet szépen felszeded, és nem dobod ki ezt a csodás pulcsit, s hazaviszed boldogan a boltból a „nyári pulóvert" és nem mész el e mellett a *lehetőség* mellett.

S ha ezt így sikerült megértenetek, akkor nézzük is meg, hogy mindaz, amit most közösen feltártunk, mit jelent, ha a te emberi létezésedet, az emberi „formádat" nézzük, hogy most így fejezzem ki magam. Ez nem jelent egyebet, mint hogy állsz egy testből – ez a te hardvered –, és állsz egy értelemből – ez a te szoftvered. A kettő nem létezhet önmagában, és erre az a bizonyíték, hogy ez az értelem, amivel te fel vagy ruházva, maximálisan e testhez van rendelve. Azaz a tested az a közeg, ami hordozza az értelmedet,

semmire nem mész az értelmeddel a tested nélkül, mert képtelen vagy akkor ezt megnyilvánítani; de nem sokra mész a testeddel sem, az azt meghatározó értelem nélkül. No de ha az imént azt mondtuk, hogy a pulóver azért rendelkezik funkcióval, jelentéssel, mert te ezzel felruháztad, akkor miért lenne ez máshogy a te esetedben? Csak azért, mert nem látod át? A pulóver és a számítógép sem lát át téged, mégis igaz rájuk a fenti megállapítás, nem? Ám ha ez számodra nem elég, akkor a következőkbe gondolj csak bele! Próbáld meg azt nekem megmondani, mi volt benned előbb! A tested, avagy az értelmed? S ha erre te azt mondod: „a kettő egyszerre, mert a testem határozza meg ezt az értelmet" – akkor mondd meg nekem, mi volt benned az az értelem, ami képes volt ezt a testet egy sejtből a mai formájára megalkotni? Mert ha a tested hordozza az értelmed, akkor, amikor te egy icipici sejtkupac voltál, az értelmed is egy icipici sejtkupaccal volt egyenértékű; hogy lett ebből, e sejtnyi értelem hatására, ez az értelmes, csodás lény, aki ma vagy? Mi adta az információt ezeknek a sejteknek, hogy nyerje el a végleges, mostani formádat? Az akkori értelme? S ha azt mondod, ezt a fajta információt, ami te ma vagy, már kódoltan magadban hordoztad a keletkezésed pillanatában, és ez volt az az értelem, ami téged egy gondolkodó, csodás emberré alakított; akkor megint felmerül a kérdés, hogy jó-jó, de honnan ered az az információ, amit te az első sejtedben már magadról ott hordoztál? A szüleidtől kaptad? No de ha a tested határozza meg az értelmedet, akkor akárhonnan is kaptad mindezt, amíg nem volt ez a test ezen in-formáció részletezettségének megfelelő állapotban, akkor abban a formádban is igaz volt, hogy a tested hordozza az értelmedet? Akkor hol volt az értelmed? Kialakult, ahogy fejlődtél? No de azt kell megértened – akárhogy is nézed ezt –, hogy ahhoz, hogy ki tudj alakulni, ahhoz magát azt az információt – hogy te milyen vagy – hordoznia kellett valaminek. S erre mondjátok, hogy ez a hordozó nem más, mint a DNS; no de azt még mindig nem tudjátok, hogy a DNS hogyan őrzi meg ezt az információt, amíg egy hardvert nem feltételeztek mögé. A DNS nem más, mint egy memória mikrochip. Ott van rajta az egész információs rendszer, de önmagában ennek nem sok értelme van, mert a DNS, bár hordozza az információt, de nem képes azt megnyilvánítani; tehát a DNS információi ön-magukban nem értelmezhetőek. S azt, hogy a DNS információi hogyan határozzák meg magát az anyagot, magát azt a mechanizmust, hogy a DNS által tárolt információ hogy kerül bele *eredendően* az anyagba, azt nem tudjátok. (Azt mondja az ember egyelőre erre, hogy ez átörökítődik; ám ha belegondolunk abba, hogy ami átörökítődik, hányadrésze annak, ami átörökítőd*het*, akkor azt is látni kell, hogy magának az információnak az átörökítődését is egy információ határozza meg egy sajátos módon, s hogy mi ez az alapinformáció, nos, ez az, amivel most nem is annyira foglalkoznak a tudósok.) Mert az a kiindulópontotok, hogy az információ már „benne van", de ez így butaság, mert egy információt előbb létre kell hozni önmagában ahhoz, hogy azt meg lehessen nyilvánítani egy anyagban. Tehát a DNS-kutatások abban segítenek, hogy azt felfogja az ember; maga az információ az, ami meghatározza a testet – de hogy mi határozza meg magát az információt, azt még nem látjátok át.

Ugyanis még mindig abban a kettős rendszerben gondolkodtok, hogy van egy információ, és egy, az ezt hordozó közeg; és még mindig nem szélesedtek ki a vizsgálódások egy olyan irányba, ami feltételezne egy harmadik elemet: magát az információt létrehozó *felhasználót*. Mert az, hogy az egyik szoftver következik a másikból, még önmagában nem ad választ arra a kérdésre, hogy: jó, jó de a kiinduló információ, ami aztán ezt az egymásra épülő, látszólag automatikusan egymásból kibomló szoftverrendszert meghatározta,

annak mi az eredete, és az hogy került az anyagba úgy, hogy aztán ez az anyag képes volt túllépni magának a kezdeti információnak a keretein? Egyszerűbben feltéve a kérdést, azt nem látja az ember még át – és ez az a hatalmas fal, amiről én beszélek –, hogy hogyan tud egy információ az anyag által meghatározva magát, ezt az anyagot önmagából egy új információval ellátni. Mondhatni úgy is, hogy ha egy dominósort te felállítasz, de semmilyen külső hatás során nem lököd meg az egyik elemét, akkor hogyan képes ez a dominósor *önmagát elindítani*, hogy aztán minden elem eldönthesse az előtte lévőt? S amíg ragaszkodtok ahhoz az elképzeléshez, hogy ezt a dominósort márpedig az egyik dominó önmagában indította el, és nem látjátok be, hogy ez erre a dominóra gyakorolt külső hatás nélkül lehetetlen, addig álltok a fal előtt, és küzdötök az öregséggel, betegségekkel. És képtelenek vagytok még egy olyan egyszerű rendszer megértésére is, mint az agy, s akkor már az egész élő szervezetről egyben ne is beszéljünk, mert dominóként próbáljátok lökdösni magatokat ebben a sorban.

Nos, és ha ezt így mind nagyjából megértettétek, akkor nézzük a mai témánkat, ami a fiatalsággal és az egészségmegőrzéssel kapcsolatos. S ahhoz, hogy ebben előre tudjunk lépni, pár dolgot itt az elején tisztázzunk, aztán megmutatom az én titkos receptemet, amit bátran kipróbálhatsz, nincsenek káros „mellékhatásai". Először is nagyon gyorsan vizsgáljuk meg, hogy amit a test síkján betegségnek, vagy öregedésnek nevezünk, az ténylegesen micsoda, és akkor ennek talajáról lehet elindulni a technikám bemutatása felé. Ami-kor beteg vagy, vagy azt érzed, „jaj, romlik a látásom, egyre rosszabbak az izületeim", vagy azt érzed, már fáradékonyabb vagy, mint régen; ez mind-mind egyetlen tőre visszavezethető jelenség. Tehát én azt állítom, egy gyomorfekély és az ún. időskori jelenségek hátterében ugyanaz áll; s ahhoz, hogy ezt el tudd fogadni, egy dolgot kell megértened. Te most úgy tekintesz az emberi testre, aminek van egy optimális működése, ami megint ugye abból indul ki, hogy te mint kvázi felhasználó, hatékonynak ítéled-e meg e rendszer működését, avagy nem. S most egy nagyon érdekes dologba gondolj csak bele! Van egy teljesen egészséges, egynapos csecsemő. A gyermek a ti fogalmaitok alapján makkegészséges, minden vizsgálat ezt igazolja róla. S itt vagy te, meglett felnőtt emberként és tegyük fel, egyik nap a te tested, a mostani tudatállapotodat megtartva, pontosan úgy kezdene el működni, mint a csecsemőé. A látásod nem szolgálna téged, sem a hallásod, sem a tapintásod, az izületeid nem lennének képesek kiszolgálni téged, nem lenne hajad, és a szíved működése sem felelne meg a tested mostani állapotának.

Szóval azt kell elképzelned, hogy te a mai formádban egy csecsemő testi jellemzőivel ébrednél egy nap; hát, garantálom, hogy azt gondolnád, itt a vég, és olyan betegnek *éreznéd* magadat, ami alapján nem jósolnál önmagadnak pár óránál többet a túlélésre. Pedig *elvileg* ez egy egészséges test, amit te most a gondolatkísérlet kedvéért így birtokolnál, nem? Hiszen a csecsemőhöz mérten, ez egy tökéletes, ideális állapot.

elvileg „nem betegség”, így van? S most akkor nézzük meg a következőket. Van egy idős ember, a bőre ráncos, a lába görbe, a szeme rossz, feledékeny, kicsit már nagyot is hall és már az emésztése sem a régi. Miért tarja ő ezt egy hanyatlásnak? Holott valaha, nagyon régen ő ugyanilyen volt és tökéletesen egészségesnek számított: ráncos kis bőrrel érkezett a világra, alig hallott, alig látott, és az emésztése sem volt megfelelő, hogy úgy mondjam, hiszen még alig működött. Az miért nem volt hanyatlás?

De mondok még egy példát, hogy megérts engem és lásd, hogy mi az a fal, ami előtt most így együtt ácsorgunk és vizsgálgatjuk, milyen magas, és vajon mi lehet mögötte. Abba gondolj bele, hogy elvágod a kezed. Folyik a vér, fáj, ott van egy seb. Borzalmas, gondolod, mennyi vért veszítek és ráadásul milyen csúnya ez a seb. Ám azok a hölgyek, akik hónapról-hónapra hasonlót élnek meg – hiszen a menstruáció következtében egyfajta seb keletkezik a méhfalon –, ezt a világ legtermészetesebb dolgának tartják; sőt, nagyon megviseli őket, ha ez a havi folyamat egyszer csak leáll. S mondok egy utolsó példát, ami talán mind közül a legjobban megvilágítja számodra mindazt, amit meg kívánok mutatni. Elmész szórakozni, és nagyon csúnyán felöntesz a garatra. S másnap szabályosan betegnek érzed magad, nem? Forog még mindig veled a világ, ráz a hideg, hányingered van, netán hánysz is, nincs erőd kikelni az ágyból, zöld vagy, akár egy uborka, és alig bírod nyitva tartani a szemed. De miután *tudod*, hogy ez a tegnapi születésnapi parti folyománya, ezért eszedbe sem jut orvoshoz menni, mert pontosan tudod, hogy ez el fog múlni, sok folyadék és egy kis alvás „helyre tesz” téged, és alapvetően te nem vagy beteg. Pedig az vagy, mert számos sejted elpusztult ebben a folyamatban, az immunrendszered is fokozottan működik, tele van a szervezeted méreganyagokkal, amik végeredményben a tüneteid egy részét okozzák, folyadékhiányban szenvedsz – és még sorolhatnám. Az alkoholmérgezésben meg is lehet halni, pedig

Mert ti most a következőképpen tekintetek a testre: mint valami hullámvonalra. Kiindul egy pontból és ível szépen felfelé, majd egy bizonyos kor után ez az emelkedés megszűnik, és ez az ív lefele görbül, és kinek meredeken, kinek meg szépen enyhén, de megint eléri a kiinduló, azaz nullpontot. S miért említem én ezt így, holott ez a világ legtermészetesebb dolga? Mert nem az. Mert az, hogy te csecsemőként egészséges vagy, avagy sem, azt nem egy egészséges felnőtthöz mérik, hanem a többi csecsemőhöz. És ez azt mutatja meg, hogy az, hogy te öreg vagy, vagy fiatal a testedben, egészséges, avagy „beteg”, az gyakorlatilag nem egyéb, mint egy megállapodáson alapuló viszony-rendszer. S ahogy nem méritek a csecsemő állapotát a 30 éves fiatal emberéhez, úgy meglepő módon viszont hozzá méritek a 80 éves állapotát, mondván: ó, mennyi baja van már így öregségére.

Nem, nincs baja; addig van baja, amíg ezt sulykolják belé, hogy a fizikai test optimális állapota az önmagában ilyen vagy olyan. Hiszen ha elfogadjuk mindazt, amit én a fentiekben erről megmutattam, és azt mondjuk: a test, az emberi test az egy olyan hardver és szoftver egysége, amit egy felhasználó kezel a maga számára; akkor nem lehet összehasonlítani önmagában a gép állapotát sem a többi géppel, sem pedig sajátmagával az időben, mert egyetlen egy szempont határozza meg, hogy ez a gép „működik" vagy sem, „jó" vagy „rossz": hogy szolgálja-e a *felhasználót*, avagy sem.

Gondolj bele: van egy tábor, ahol a gyerekek minden este olvasnak egy-egy könyvet; mindenki azt, amit magával hozott. Minden gyereknek az lesz az érdekes könyv, amit épp olvas, nem? De ha azt mondják a tanárok ebben a táborban, hogy gyerekek, mi meghatározzuk, melyek a valóban érdekes könyvek és melyek nem, s kiraknak a faliújságra egy könyvlistát; ez azt fogja eredményezni, hogy aki a régi mesekönyvét hozta el magával, de az nem szerepel a listán, elkezdi utálni ezt a könyvet – ezt hidd el nekem. Hiába alapvetően tetszik neki – mert ő akarta ezt magával hozni –, idővel elkezdi utálni benne a sok képet, mert akkor ott hiányzik a sok „érdekes" betű; a rövidke fejezeteket, mert az „érdekes" könyvek hosszú fejezetekből állnak; utálni fogja a puha kötését, mert az „érdekes" könyvek keménykötésűek; és gyűlölni fogja, hogy ez olyan kis bájosan egyszerű, mert az „érdekes" könyvek komolyak és bonyolultak. Érthető a példa? Láttál már közelről beteg embert úgy, hogy végigkövetted a betegségében, és pontosan ráláttál az életére, a valóságára; mindarra, amit megélt a betegsége előtt, majd aztán e betegség alatt? Minden beteg meg akar gyógyulni, mert a betegség sokszor fájdalmakkal és fizikai szenvedéssel jár. De alapjában véve a beteg ember egy teljesen más tudatállapotba kerül a betegsége révén, mint az egészséges, ezt kell megértenetek; beteg az a világ, ami a beteget az egészséges szemével akarja meghatározni. A beteg ember a betegsége révén *egy világot vált*, megváltoztatja a valóságát, sokszor annak minden elemével együtt. És e tekintetben ő nincs „nehezebb" helyzetben a maga betegségtudatában, mint egy „makkegészséges", stresszes üzletember. Problémája van ennek is, annak is; de valahogy az ember most a betegséget valami olyan rossz dolognak gondolja, amit az egészségesek szemével néz, és emiatt nem is tudja sem megérteni, sem elfogadni annak, ami. S ugyanígy van az öregséggel, mert nem érti, s mert *fél tőle*. S ez a félelem okozza aztán azt, hogy a mai világ másról sem szól, mint egészségmegőrző csodaszerekről és fiatalító módszerekről, kúrákról; és meglepő módon, ennek ellenére ugyannyian betegek, mint más korokban, s az emberek minden igyekezet ellenére megöregednek. Még a járványok sem kerülik el az embert; majd hamarosan meglátjátok, a világ hosszú távon hogyan egyenlíti ki önmagában a folyamatokat, s rá fogtok jönni, csak gyökeres szemléletváltás állíthatja meg azt a folyamatot, amit ti fékezni próbáltok már időről-időre – egyelőre sikertelenül.

Ugyanis én a következőket mondom, és most nagyon-nagyon figyelj, és ígérem, ha ezt megérted, nem kell félned sem betegségtől, sem öregedéstől – és még nem is kell ezért magad másoknak kiszolgáltatnod. Te alapvetően nem ez a test vagy, és nem az elme, hanem az a felhasználó, aki ezt a rendszert *irányítja*. És az, aki ezt irányítja, olyan fiatal, olyan egész önmagában, és olyan gyönyörűséges, hogy ha te erre rálátnál egyben, nem félnél már soha többet semmi ilyen butaságtól, hidd el nekem.

S ez a rendszer, ami előtt te ülsz, ez egyben mutat meg téged önmagadnak; azaz a monitor, amin keresztül most látod ezt az itt-ott „tökéletlen" testet, emellett még számos mást is mutat neked önmagadról; ami márpedig ugyanúgy te vagy (mert ez a te géped így egyben); s ez a valóságod. Ha te azt érzed, „jaj,

öregszem" – ennek csak és kizárólag az az oka, hogy ezt a bájos emberfigurát rosszul határozod meg ezen a monitoron, rossz információt adsz neki, olyat, ami most nem szolgál téged. Azonban ha nem érzed azt, hogy öregszel, vagy nem nagyon szoktad magadat betegnek érezni, akkor ez csak azért van, mert ezt a bájos emberi alakot arra használod, amire az való: *hogy a valóságod megtapasztald általa*. S ha nem érted, ebben a pár egyszerű mondatban hol van az én beígért fiatalító csodareceptem, akkor ezt most leírom neked egy olyan módon, amit érdemes kinyomtatni vagy kijegyzetelni, és magadnál hordani, mert hajlamosak vagytok ám megfeledkezni magatokról!

Tehát mindazok fényében, amit eddig végigvettünk, a recept a következő:

Először is fogadd el, a tested az elméddel együtt egy eszköz ahhoz, hogy te, aki nem vagy azonos ezzel a kettős rendszerrel, meghatározhasd a magad valóságát. Ez egy távcső, amibe belenézel. És mikor jó számodra egy távcső? Ha azt mutatja meg, amit látni szeretnél. Ha a távcső egy ocsmány képet mutat, az nem a távcső hibája, holott a *távcsőben* látod ezt az ocsmányságot. Ha nem teszik az a kép, amit látsz; mert fáj, mert nehézkes, mert nem szép, mert „problémát" okoz – fordítsd másfelé a távcsövet, és ez a távcső azonnal megújul, ezt hidd el nekem! Ha azt érzed: „ó már nem vagyok a régi, oda a szép feszes alakom, romlik a szemem, egyre rosszabb a memóriám" – nincs más dolgod, mint fordítani a távcsövön, mert még egyszer mondom, nem a távcső határozza meg a benne látott képet, hanem az irány, ahová azt fordítják. Szeretnél fiatal maradni? Mi sem egyszerűbb, légy az! Ne csak elképzeld, ne csak, hogy úgy mondjam, ezt akard és kitaláld, hanem valóban *légy az*: soha senki nem mondta azt, hogy neked meg kell öregedned. Mi okozza a testi öregedésedet, mondd meg? A belső változások, hidd el: amikor azt érzed, már nem akarom ezt vagy azt, mint régen, már nem annyira fontos ez vagy az. Fontos a feszes alak? Igen, valóban az? És miért? És ha van rá belülről igaz válasz, és valóban fontos ez neked, mi sem egyszerűbb: élj úgy, gondolkodj úgy, mint amikor olyan fiatal volt a külsőd. Mert ez a fiatal külső egy eszköz volt, a távcső egy neked mutatott képe, s ezt bármikor újra előhívhatod. S hogy ne érezd azt, hogy üres kézzel távozol, mondok egy konkrét példát, amit elolvasva mindig tudni fogod, mit kell tenned, ha valami fizikai „problémád" van, ami számodra valós probléma, és nem egy külső standardhoz képest az.

Állandóan ég és könnyezik a szemed. Már nem tudsz sem olvasni, sem tévét nézni. S már rohannál is gyógyszertárba mindenféle butaságra költeni a pénzed, de ne tedd! Ne tegyél mást, mint abba gondolj bele: mióta fáj a szemed, és mikor nem fájt? Ezt a két pontot megkeresed. És megnézed, a valóságod mely része változott olyan módon, ami ezt a szemproblémát okozhatja. Amikor nem fájt a szemed, akkor nem akartál, mondjuk, még a dolgok mögé nézni, megelégedtél a felszínnel. S azóta fáj a szemed, amióta komolyabb dolgokat olvasol, és néha már érzed is: sok, megterheled ezzel magad. Nincs más dolgod, mint állítani a távcsövön; menj bátran vissza, és nézd egy picit a felszínt, ne akarj most mindent megérteni. És el fog múlni ez a probléma, hidd el, nagyon gyorsan.
Mindig a valóságon változtatunk és nem magunkon, ezt kell ebből a példából megértened.

Ha fiatal akarsz ismét lenni, vagy az maradni; nosza, tedd a valóságodat olyanná, ami megfiatalít! Ne magadat akard megfiatalítani – megsúgom, aki ezen mesterkedik, egyre gyorsabban öregszik –, nem! *Legyen a világod fiatalos,* persze az észszerűség határain belül, s csak addig, amíg erre valóban igényed van! Hallgass fiatalos zenéket, öltözz fiatalosan – ne, mint egy bohóc; azaz *ne akarj fiatalnak látszani*, hanem valóban érezd magad annak! Válassz magadnak fiatalokból álló társaságot; ne akarj te lenni a szigorú apuka-anyuka, legyél egy kis fiatal fivér vagy nővér – sokszor a szülőket a magukra kényszerített szülői szerep öregíti meg! Ne félj sem az öregségtől, sem a betegségektől, egy fiatal ilyesmivel egyáltalán nem törődik. Nevess sokat, de valóban nevess, és ne számold az évek múlását, kezdd el a születésnapjaidat visszafelé ünnepelni, ne törődj senkivel, ez a te szent és csodás életed. Most leszel 42 éves? Akkor most ünnepeld meg

a negyvenedik születésnapodat; lehet, kicsit bogarasnak tartanak majd a szeretteid, de ha valóban azok – mármint szeretteid –, akkor belemennek majd veled ebbe a kis mókába. És ne akard elhinni mindezt, hanem *hidd el*!

„Időtlen” akarsz lenni, azaz se nem fiatalabb, de nem is akarsz már „öregedni”? Állítsd meg az időt a valóságodnál, bátran! Mától minden évben 40 éves leszel, és ne számold, ne törődj semmivel, folyamatosan éld meg a negyvenesek világát szabadon. Ne húzd a távcsövet a többiekkel együtt, akik csak valamit megmutatnak így neked; mert most azt fogják megmutatni, hogy *ők* változnak: öregednek, betegeskednek, míg *te* nem. Mert csak hozzájuk képest lehetsz idős, gyenge, beteg, vagy fiatal, erős és egészséges. Próbáld ki, az egyetlen intelmem: magadból indulj ki e gyakorlat során, és ne külső elvárásokból, mert ahogy változni fogsz, meglátod, ez is megváltozik körülötted. Ahogy megállítod az időt, és valóban életed beteljesült állapotának tartod a negyvenéves korodat; nos, meglátod, idővel azt fogod tapasztalni: a világod úgy tolódik, hogy ez lesz az ideális, divatos kor – higgyél nekem! Csak az riad vissza ennek a megtapasztalásától, aki azt hiszi, kívülről kell valamit tennie magával ahhoz, hogy egészséges és fiatal maradjon, és nem képes elhinni, hogy nem; épp belülről kell *a valóságon* állítani, hogy elérd a célod. Ezért is képesek erre nagyon kevesen – és ezért nem hiszik el, hogy voltaképpen csak ennyit tesznek az „örök fiatalok”, nem többet –, mert nem merészkednek ennek a falnak a tövébe, ahol meg lehet ám találni azokat a réseket, amik segítenek a legbátrabbaknak átjutni oda, ahol már nincsenek falak, s ezért mindaz, amiről mi még e fal árnyékában beszélgetünk – betegség, öregség – ott értelmezhetetlen.

Mutassátok meg, hogy valóban minden veletek kezdődik, és hogy nem kell nektek, hogy úgy mondjam, egy külső standard ahhoz, hogy megállapítsátok, egészségesek, fiatalok vagytok, avagy sem; és ezáltal idővel ti válhattok a sok öregedő és betegeskedő valódi példaképeivé, akik megmutatják: sosem kívülről, mindig belülről kell a dolgokat formálni, alakítani, egy nagyobb perspektívából létrehozott egység talaján.

AD

Fotó: Elena Karneeva

Pánikbetegség – segít a NES

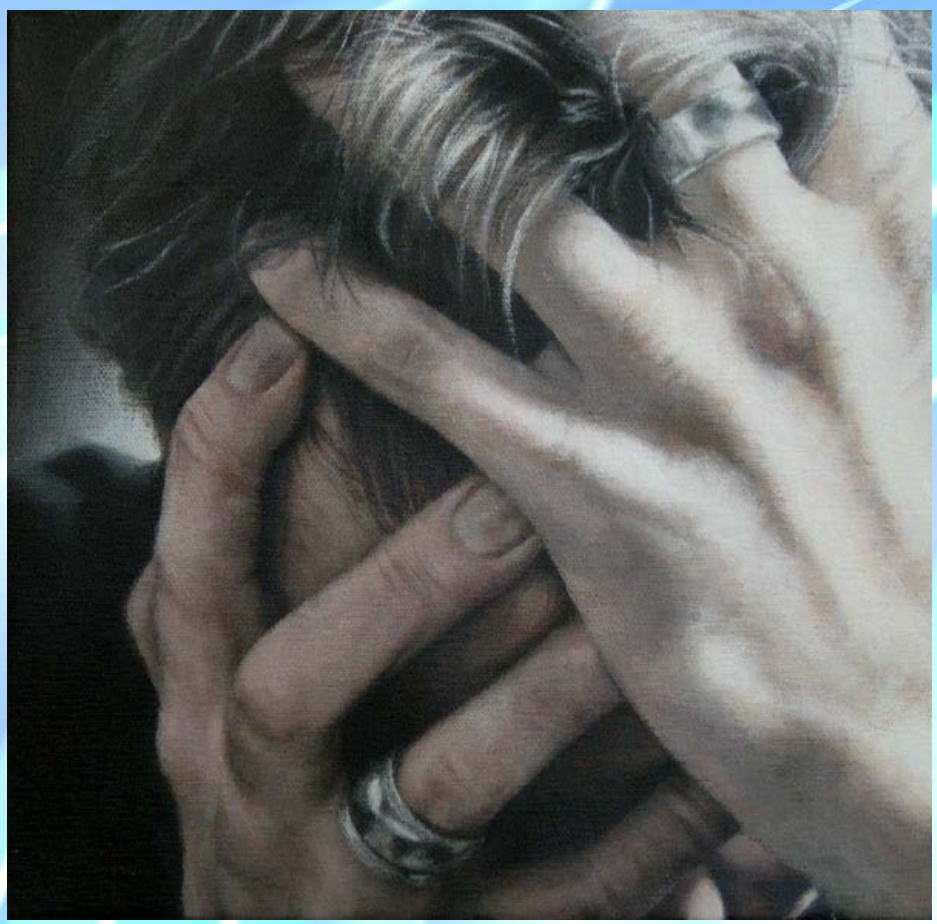

Csaknem egy éve, decemberben a NES tudati hatásai kapcsán már érintettem a pánik szindróma jelenségét. Most ezt szeretném kissé részletesebben kibontani.

A pánikbetegség a szorongással járó pszichés zavarok közé tartozik, rokon betegségei a fóbiák, az általános (generalizált) szorongás, a kényszerbetegségek és a nagy megrázkódtatások után fellépő ún. poszttraumatikus stressz szindróma.

A pánik egy vészhelyzetnek ítélt szituációra adott hirtelen reakció, mely jelenthet félelmet, fejvesztettséget, szorongást, menekülési vágyat, blokkoltságot vagy zavart. Ennek mértéke és hosszúsága személyenként változik, lehet egy pillanat is, de akár órákig is eltarthat. Van, aki csak hirtelen leblokkol, míg mások sírógörcsöt kapnak.

A pánikbetegség lényege az egyénre időről időre hirtelen rátörő intenzív félelem, a pánikroham. Ez az érzés olyan elemi erejű, hogy az érintett eleinte nem is tudja, mi történik vele. Sokan azt hiszik, valamilyen súlyos betegség tört ki rajtuk (pl. szívinfarktust kaptak), mások azzal a hellyel illetve azokkal a körülményekkel hozzák összefüggésbe a pánikrohamot, ahol az jelentkezett.

A pánikroham valóban mutathat valamennyi kapcsolatot helyekkel és szituációkkal, de egyébként bárhol és bármikor kialakulhat: egyedüllét során, társaságban, otthon, nyilvános helyen, sőt akár álmából is felébresztheti a pánikbeteget. Nőnél gyakrabban jelentkezik pánikroham, mint férfinál.

Tünetek:

Heves szívdobogás érzése, szapora szívverés, izzadás, verejtékezés, remegés, reszketés, fulladás vagy légszomj érzése, toroktáji gombócérzés, mellkasi fájdalom vagy diszkomfort érzése, hányinger és/vagy hasi diszkomfort, görcsöl a hasa és a mellkasában is görcsöket érez, szédülés, bizonytalanság- vagy ájulásérzés, a valóság megváltozásának, vagy elvesztésének az érzése, megőrüléstől vagy az önkontroll elvesztésétől való félelem; halálfélelem, zsibbadás, bizsergés, érzéketlenség, hideg-, meleghullámok érzése, hidegrázás vagy kipirulás.

Előfordul még: fejfájás, szapora légvétel, gyengeségérzés, izomgörcsök, izomfájdalom, viszketés, szájszárazság, fokozott bélmozgás, vizelési inger, deperszonalizáció (olyan érzés, mintha elszakadt volna saját testétől).

Visszatérő, váratlanul fellépő pánikrohamok: a roham jelentkezésekor semmilyen objektív veszély, megjósolható, biztos helyzet nincs, a rohamok hirtelen kezdődnek, néhány percen belül elérik a maximális intenzitásukat, majd 10-30 perc múlva oldódnak. Két pánikroham között relatíve szorongásmentes időszak van, bár gyakori a tartós aggódás, félelem az újabb roham kialakulásától; rohamokkal kapcsolatban jelentős magatartásváltozás, félelem olyan helyeken, helyzetekben, ahonnan a menekülés nehéz; félelem attól, hogy nincs kéznél azonnali segítség rosszullét esetén; a munkabíró képesség csökkent; társadalmi kapcsolatok csökkenése, szociális izoláció előfordul; életvitelben kialakult nehézségek.

Mindig meglévő tünet az ismétlődő, súlyos szorongással, intenzív félelemmel és különféle testi tünetekkel járó roham, valamint az anticipátoros szorongás (félelem egy újabb rosszulléttől) kialakulása.

Jellemző még: fokozott készenléti állapot, nyugtalanság, koncentrációzavar, feledékenység, kilátástalanság érzése, hangulati nyomottság, rossz közérzet, fokozott síráskészség, kétségbeesés. Gyakran előfordul a derealizáció, deperszonalizáció érzése, valamint alvászavar, esetleg öngyilkossági gondolatok jelentkezhetnek. A pánikroham gyakran valamely ún. testi betegség kapcsán kialakult rosszullét formáját öltheti, pl. a szívtáji szorító érzés, fájdalom, anginás roham, infarctus lehetőségét veti fel, ennek kizárása érdekében intézeti ellátásra kerülhet a beteg. Ezt követően gyakran alakulnak ki félelmek különféle betegségektől, leggyakrabban szívrohamtól.

Ilyenkor a beteg nagyon erős félelmet érez, mely akár halálfélelemig is fokozódhat. Sokszor gondolja, hogy megőrül, vagy már megőrült, mely tudat csak még jobban fokozza állapotát. Ez különösen akkor jellemző, amikor a tünetek más betegségek tüneteihez – mint amilyen a szívroham vagy valamilyen idegrendszeri probléma – hasonlítanak.

A pánik régen ismeretlen fogalom volt, mára azonban felkerült a leggyakoribb betegségek listájára. Az emberek minimum 30-35%-a élt már át pánikrohamot, és a világ lakosságának mintegy 2%-a szenved ennek valamilyen súlyosabb formájában. Az Országos Pszichiátriai Intézet 2000-es felmérése alapján hazánkban akkor a 18-64 éves korosztály 2-3%-át érintette ez a betegség, és a lakosság mintegy 15%-ának volt már egy-két pánikrohama. A nők körében háromszor gyakoribb jelenleg is ez a kórtünet, mint a férfiaknál. Jellegzetesen a 20 év körüliek betegsége, ritkábban a 15-16, illetve az 50 éveseké.

A pánikbetegség kialakulásának okai:

Az okok ma még nem tisztázottak, csak elméletek vannak.

Mielőtt bárki pániktünetként értékelné a rosszullétet, mindenképpen alapos kivizsgáláson kell átesnie. A pánik kezelése akkor kezdődhet el, ha az orvos egyértelműen kimondta, hogy nem szervi probléma okozza a tüneteket.

Biológiai elméletek:

Katekolaminszint növekedése a központi idegrendszerben (A biológiai elmélet szerint a noradrenalin nevű vegyület hatással van a pánik kialakulására. A noradrenalin hormonként és neurotranszmitterként (üzeneteket szállít az idegsejtek között) is jelen van a szervezetben. Emeli a szívfrekvenciát, glükózt szabadít fel, növeli az izomtónust, része van a menekülési reakció kiváltásában.), locus coeruleus rendellenesség, a központi idegrendszer széndioxid túlérzékenysége, laktátmetabolizmus zavara, GABA-rendszer rendellenessége, kolecisztokininszint emelkedése, noradrenerg vagy szerotonerg neurotranszmisszió változása, diszregulációja, a receptorfunkciók és az intracelluláris jelátvivő rendszer változása.

Pszichológiai elméletek:

Pszichodinamikus elmélet: az elfojtás, mint gyakori elhárító mechanizmus, a tárgykapcsolatok zavarát, a szeparációs szorongás szerepét, a fokozott introceptív érzékenységet hangsúlyozza.

A tanuláselméleti modell szerint a fejlődés során a szorongás a félelmetes helyzetekre adott kondicionált válasz. A kognitív elméletek az információfeldolgozás sajátos zavarát írják le. Eszerint pánikzavarban a betegek szomatikus érzéseiket túlértékelik, a reálisnál veszélyesebbnek tartják. A pszichofiziológiai modell szerint fiziológiai szabályozási zavar – különösen hiperventilláció, helytelen légzési minta – és az ennek következtében megjelenő tünetek katasztrofálissá minősítése, mint kognitív zavar, áll a pánikrohamok hátterében. A két tényező egymást erősítő hatása önrontó kör kialakulásához vezet. A pszichológiai elmélet szerint a pánikbetegség kialakulása elsősorban attól függ, hogy a személy mit gondol a testében lejátszódó folyamatokról. Tény, hogy a pánikroham átélése a megsemmisülés rettegését jelenti, halálfélelmet, mert a betegség hűen utánozza a szívinfarktus, vagy más életveszélyes betegség tüneteit, járhat eszméletvesztéssel is. Természetes, hogy egy roham után tartós és erős szorongás alakul ki, a páciens retteg az újabb rosszulléttől. S a csapda ott zárul, hogy ez az erős szorongás hozzájárul az újabb roham kialakulásához.

Az eredeti okokat vizsgálják a kutatók, de sajnos eddig még nem sikerült tisztázniuk, hogy mi és miért vált ki egyes emberekből pánikrohamot. Éppen ezért sokan azt is kétségbe vonják, hogy a pszichológiai kezelés eredményes lehet.

A ma tapasztalható magas arányt azonban azzal magyarázzák, hogy a mostani társadalom embere vagy szó nélkül tűri az őt érő stresszhatásokat, és egész egyszerűen depressziós, vagy pánikbeteg lesz, vagy pedig fellázad, és agresszívvé válik. Természetesen egyik sem jelenti a megfelelő hozzáállást, azonban a tapasztalatok erősen azt mutatják, hogy a teljesen normális, becsületes, adófizető polgárok közül kerülnek ki a pánikbetegek. A legújabb kutatások pedig azt is bizonyítják, hogy az öröklött tényezők lényegesen kisebb befolyással bírnak a betegség későbbi kialakulásában, mint maga a társadalom.

Ha viszont ez az állítás valóban helytálló, akkor a jövő csak még szomorúbb kilátásokat tár elénk. Az elvárások és a stressz a jövőben egyértelműen nőni fognak, tehát az ember az előző két megoldás mellett – agresszió vagy pánik – választhat majd egy harmadikat is: érzéketlenség mesterséges stimuláció által. Ezt az elméletet követve tehát a pánik után a gyógyszerfüggőség lesz a következő betegség, amely felkerül a világranglistára.

Terápia:

Bár a pánikrohamokat korábban a rossz idegállapotra és a stresszre fogták, napjainkban már általánosan elfogadott, hogy ez egy önálló betegség, amely súlyos, de kezelhető. Számos kezelési mód létezik, melyek két fő csoportba oszthatók: gyógyszeres terápia és pszichoterápia, amelyek kombinálhatók egymással.

A szenvedő ember számára mindig óriási dilemma, hogy gyógyszeres vagy gyógyszer nélküli utat válasszon? Természetesen jobb, ha minél kevesebb mérgező anyag kerül a szervezetünkbe, ezért, ha nem feltétlenül szükséges, ne szedjünk gyógyszereket.

A pszichológussal vagy a pszichiáterrel történő egyéni vagy csoportos beszélgetések során a

személy megtanulja a pánikrohamot megérteni és feldolgozni. A pánik leküzdéséhez elengedhetetlen a kiváltó okok megkeresése, a belső működési mechanizmusok felismerése és megértése, hiszen tisztában kell lenni azzal, hogy milyen tényezők okozzák, illetve súlyosbítják a pánikrohamokat. Ez a terápia kognitív, megértő része.

A terápia második része a viselkedési rész, ahol a páciens megtanulja, hogyan kell átvészelni a pánikrohamot. Átértékeli a pánikot megelőző helyzetet, megtanulja kezelni a szorongását, kialakít egy olyan védelmi mechanizmust, amellyel a korai stádiumban leállíthatja a kezdődő rosszullétet.

Vannak azonban helyzetek, amikor olyan nagy a szenvedés-nyomás, hogy érdemes elkezdeni a gyógyszeres kezelést annak érdekében, hogy a szenvedő ember szorongása enyhüljön, és képes legyen egyáltalán elkezdeni azt a pszichoterápiás kezelés sorozatot, amelynek bizonyos pontján biztonsággal le lehet állítani a gyógyszereket.
Meg kell érteni, hogy a pánikroham nem valamilyen betegség jele, hanem maga a betegség.

Pszichoterápia:

Elsősorban ajánlott pszichoterápiás módszerek a kognitív és viselkedésterápiák. Ezeken kívül hatékonyan alkalmazhatók a dinamikusan orientált, a személyközpontú, a relaxációs terápiák, valamint a hipnoterápia és a csoportterápiák is. A szupportív, támogató pszichoterápia végzése minden esetben indokolt. Megemlítendő a pánikzavar esetén sikerrel alkalmazott pszichofiziológiai kontroll terápia is.

Biológiai terápia:

Elsőként választandó szerek az SSRI-k (selectiv serotonin reuptake inhibitorok). Az SSRI-szerek pániktünetekre kifejtett hatása nem jelentkezik kb. 10 napnál korábban, ugyanakkor az adás korai szakában figyelembe kell venni az átmenetileg jelentkezô feszültséget, ingerlékenységet. Mivel a pánikbetegek erre fokozottabban érzékenyek, ezért fokozatos dóziseszkalációra van szükség. Másodikként választandó szerek a triciklikus antidepresszánsok (TCA), amennyiben a beteg nem reagál a megfelelő dózisú, megfelelő ideig tartó SSRI-kezelésre. A TCA-k közül elsősorban a clomipramin alkalmazása indokolt. Szerotonin és noradrenalin reuptake inhibitorok (SNRI-k) is használhatók az SSRI-kezelésre nem reagáló esetekben, valamint reverzibilis MAO-A inhibitorok (RIMA). Benzodiazepinek alkalmazása a pánikzavar kezelésében abban az esetben indokolt, amennyiben a súlyos szorongásos tünetek hirtelen, gyors enyhítésére törekszünk. A pániktünetek kezelésére a nagypotenciálú szerek jönnek szóba (clonazepam, alprazolam). Fontos, hogy a benzodiazepineket mielőbb hagyjuk el (dependencia kialakulásának veszélye!) fokozatosan csökkentve a dózisukat az ún. rebound tünetek (szorongás, alvászavar) megelőzése miatt. Augmentáció: SSRI-kezelés mellé benzodiazepin állítható be. SSRI-re mutatkozó részleges válasz esetén adjuváns szerként szóba jöhet TCA adása kis dózisban.

NES terápia és a pánikbetegség:

Számos pánikbeteg paciensem volt, akik szinte kivétel nélkül NES-terápia segítségével egy-két hónap alatt panaszmentessé váltak, ráébredtek, mi volt a kiváltó oka a problémának. A kiváltó ok nagy valószínűséggel NEM a jelenben keresendő, sőt, nem is feltétlenül közeli időszakban, véleményem szerint a tünetek megjelenését megelőző legalább egy éves időszakot érdemes boncolgatni a gyökerek után. A tudatosulás

folyamata időben csúszik – mint amikor valaki megijed. Ez mindig egy utólagos megállapítás – hú, de megijedtem! Az adott szituációban adekvát viselkedés történt, majd az utóhatás a megijedés. Ugyanez a helyzet egy megterhelő izommunkánál, az izomláz csak később jelentkezik. De itt legalább tudatosul az összefüggés. Másik példa – és itt már kevesebben látnak kapcsolatot -: karácsonyi megbetegedés. Az egész évi hajtás, stressz, helytállás, bevásárlások után az ember „leereszt", és ekkor jön a betegség. Azért ekkor, mert szó szerint korábban, amíg tenni kellett a dolgokat, nem volt rá időnk. A pánik esetében mindig keressünk élethelyzeti változásokat – nagyobb elvárások megjelenése, iskola befejezése, kilépés a „nagybetűs életbe", magánéleti változások, családon belüli változások – a sor szinte végtelen. Lehet, hogy szinte jelentéktelennek tűnő dolog a kiváltó ok, de a paciens nem annak éli meg. A stressz is lehet egyénileg változó, egy adott helyzetet van, aki súlyos stressznek él meg, és egy másik személy egyáltalán nem. Aki fel tudja dolgozni a problémát, ott nincs stressz.

A pánik „betegség" – nevezzük így, bár én nem tartom annak – hátterében érdekes dolog állhat. Az ember az öt érzékszervén túl is fog információkat, és ha ezeket nem tudja értelmezni, nem tudja a maga valóságába, az általa megélt realitásba beilleszteni, ez egy szakadást okoz. Megbontja az eddig stabilnak megélt realitást. Nagyon sokszor a pánikroham alatt a realitás eltűnéséről, irrealitás-érzésről számolnak be. Tudatmódosító szerek fogyasztását követően is előfordulhat a jelenség, itt is a probléma az, hogy az illető képtelen feldolgozni a beérkező információkat, nincsenek meg a megfelelő „fiókok", ahová be tudná azokat illeszteni, esetleg rosszul értelmezi azokat.

Álláspontom szerint a NES segít a problémák kibogozásában, a tudati szint emelésével ezeknek az értelmezhetetlen információknak a helyretételében, és ezáltal segít ezen az állapoton. Segít abban is, hogy rájöjjünk, mi lehetett az a bizonyos helyzet, ami kiváltotta az egész folyamatot. A problémák tudatosulásában, a felismerésekben, a nagyobb kép megpillantásában, a helyzetekre rálátásban nagyon komoly segítséget jelent. Mindemellett az, hogy nem gyógyszeres terápiáról van szó, óriási jelentőségű. A fizikai síkon az embernek egyetlen eszköze van a problémák megoldására – az agy. A gyógyszeres kezelések kivétel nélkül az agy működését befolyásolják, azt, hogy hogyan éljük meg az eseményeket. De ettől az események, problémák adottak, csak nem foglalkozunk velük, nem tudatosulnak, így az ezáltal kiváltódó tüneteket elkerüljük. A NES rendszer pontosan a feldolgozási, tudatosítási folyamatot támogatja, segíti a tudati kapcsolatok helyreállítása útján. A gyógyszeres terápia ezzel szemben a problémák szőnyeg alá söprését, figyelmen kívül hagyását, a fejünk homokba dugását eredményezi, nem beszélve a benzodiazepin típusú nyugtatók esetében fellépő addikcióról, amely a többi kábítószerrel vetekszik.

A pszichoterápiák folyamán ugyanúgy saját válaszainkat keressük – és jó esetben meg is találjuk – a problémákra, mint a NES esetében. Nincs külső segítség, helyettünk senki nem tudja a problémáinkat megoldani, a pszichiáter és a pszichológus sem, legfeljebb rá tud vezetni a megoldás felé vezető ösvényre. A NES a lehető leginkább személyre szabott és megfelelő módszer, senki nem lát rá jobban a dolgainkra, mint mi magunk.

Az elmúlt öt év tapasztalatai alapján csak ajánlani tudom ilyen esetekben a NES terápiát.

Dr. Kontár Gábor, Illusztráció: trulsespedal

A hónap idézete – Clifford D. Simak: A város

A könyv, amiből most idézünk, mélységes kritika az emberről az embernek – a történet alapján a kutyáktól. Akkoriban játszódik ugyanis a mű alapjául szolgáló kerettörténet, amikor már régesrég nem él ember a földön, hanem a kutyák azok, akik úgyszólván a helyükre léptek, és az ő mondavilágukban szerepel már csak az ember, mint hajdan létezett afféle mitikus lény. Önmagában már ez a keret sokat sejtet, ám a regényben szereplő nyolc monda, mely egy család történetén keresztül mutatja be az emberiség utolsó korszakát. Van itt minden, ami a mai világunk figyelmének középpontjában áll: világkormány, egyre élethűbb robotok, űrutazás, hosszantartó hibernáció és többdimenziós létforma, az emberi korlátoltságból kitörő mutánsok, és még folytathatnánk a sort. Ennél aktuálisabb már nem is lehetne Simak műve, holott 1952-ben írta. Egyfajta identitás-kereső műként is tekinthetünk a regényre, amiben az ember keresi helyét a világban, aztán, hogy megtalálja-e, kiderül a végére…

A mondákból kirajzolódó történet röviden az, hogy az emberiség, amikor már képtelen tovább elviselni a szupercivilizált városok zsúfoltságát, de az elért tökéletességtől sem szeretne megválni, úgy dönt, elhagyja a földet, és egy másik bolygóra települ át. Van azonban néhány ember, aki valamiféle kitörölhetetlen, ősi nosztalgia folytán mégsem képes megtenni ezt a lépést, és nem kér a csábító álomból. Ők ott maradnak a városban, s az elburjánzó tájakat a kutyák veszik birtokukba. A még tovább élő néhány humanoid robot segítségével ekkor egy másik civilizáció kezdődik, mely évezredek múltán kutatni kezdi saját eredetét.

***

„A társadalmi nyomás volt az, ami az emberi nemet együtt tartotta évezredeken át, ugyanúgy, mint ahogyan az éhség kényszere társadalmi rendszerük rabszolgáivá tette a hangyákat. Az emberi lénynek az az igénye, hogy kivívja embertársai helyeslését, a társadalmi hovatartozás kultusza – pszichológiai, sőt majdnem fiziológiai szükséglete annak, hogy gondolat és tett helyeslésre találjon. Erő, amely visszatartotta az embereket a korlátok átlépésétől, erő, amely a társadalom biztonságát és az emberi szolidaritást produkálta, az ember családjának együttműködését. Hányan mentek halálba ezért a helyeslésért, hányan áldozták fel magukat, hányan éltek olyan életet, melyet utáltak és megvetettek, ezért a helyeslésért? Mert nélküle magára maradt, számkivetett lett volna az ember, mint a csordából kivert állat. Mindez természetesen szörnyű dolgokhoz vezetett: csőcselékpszichológiához, faji üldözéshez,

tömeges atrocitásokhoz a patriotizmus vagy a vallás nevében. De ugyanakkor ez a kapocs tartotta össze a fajt, ez tette lehetővé kezdettől az emberi társadalmat.
És Joe-ból mindez hiányzik. Joe egy fikarcnyit sem törődik ezzel. Nem érdekli, hogy mit gondolnak róla. Nem érdekli, hogy helyeslik vagy sem azt, amit tesz.

(…)

Visszapillantott a kupolára, amely apró, fekete valamivé törpült a távolban.

Ott emberek vannak, akik képtelenek látni a Jupiternek nevezett szépséget. Emberek, akik azt hiszik, hogy gomolygó felhők és záporozó esők sötétítik el a bolygó felszínét. Látásra képtelen emberi szemek. Nyomorúságos szemek. Szemek, melyek nem látják a szépséget a felhőkben, szemek, melyek nem látnak át a viharon. Testek, melyek képtelenek érezni a szétporladó folyadék szilaj rohanásából áradó csodálatos zene varázsát. Emberek, akik egyedül járnak, szörnyű magányban, és nyelvükkel beszélnek, mint ahogyan a cserkészek karjelekkel közlik üzeneteiket. Emberek, akik képtelenek kinyúlni és kitapintani egymás szellemét, mint ő most a Towserét. Emberek, akik örökre ki vannak zárva ebből a személyes, bensőséges érintkezésből más élőlényekkel.

Ő, Fowler, idegen dolgokból áradó borzalmat várt itt a bolygó felületén, azt várta, hogy fedeznie kell magát ismeretlen fenyegetésekkel szemben, és fölvértezte magát a nem földi szituációk ellen. És ehelyett olyasmit talált, ami nagyszerűbb mindennél, amit az ember valaha is ismert. Gyorsabb, biztosabb testet. A gyönyör érzését, az élet mélyebb átélését. Élesebb agyat. A szépség világát, melyhez hasonlót még a Föld álmodói sem képzeltek el.

(…)

Fokról fokra, ahogy a mondakör kifejlik, az olvasó egyre pontosabb képet kap az emberi fajról. Fokozatosan kialakul meggyőződésünk, hogy ilyen faj nem létezhet másutt, csak a tiszta fantáziában. A valóságban ilyen faj nem emelkedhetett volna az alacsony kezdettől a kultúrának arra a fokára, amellyel a mondák megajándékozzák. Túlságosan szegényesek az eszközei. Az előbbiekben már nyilvánvalóvá lett instabilis volta. Elfogultsága, mely a technikai civilizációhoz vonzotta az egészségesebb, józanabb koncepción alapuló kultúra helyett, jellemének alapvető gyengeségére mutat.

Most pedig a következő mondából megtudjuk, hogy a kommunikációs képesség milyen korlátozott volt, és ez a körülmény semmiképpen sem segíti a fejlődést. Azt a nehézséget, hogy az ember képtelen volt megérteni és

elismerni egy másik ember gondolatát és szempontjait, a technikai készség semmilyen mértéke sem oldhatta volna meg.

Tisztában volt ezzel maga az ember is, mint kitűnik a juwaini filozófia utáni aggodalmas vágyakozásból, de látjuk, hogy azt sem a megértésért kívánta, melyet megkaphatott volna, hanem a hatalomért, a dicsőségért és a tudásért, melyet lehetővé tett volna. Juwain filozófiáját az ember úgy tekintette, mint eszközt, amely két nemzedék életén belül százezer évvel viszi előre.

A mondákból világossá válik, hogy az ember állandóan versenyt futott, és ha nem önmagával, akkor valamilyen képzelt lénnyel, amely már a sarkában van, és amelynek leheletét már a hátán érzi. Az ember vad mohósággal törekedett a hatalomra és a tudásra, de sehol sem található egyetlen célzás arra nézve, hogy ha eléri őket, mit tett volna velük.

A mondakör szerint az ember egymillió évvel ezelőtt a barlangokból jött. És mégis csak a következő monda kora előtt alig százegynéhány évvel küszöbölte ki a gyilkolást mint életmódjának egyik alapvető jellemzőjét. Ebből látható vadságának igazi mértéke: egy millió év után szabadította meg magát a gyilkolástól, és ezt nagy teljesítménynek tartja.

E monda elolvasása után a legtöbb olvasó könnyen magáévá teheti Kóbor elméletét, mely szerint a mesemondó az embert mitikus szalmabábként, szociológiai tanmese hőseként kezeli, szinte antitéziseként mindannak, amit a kutyák képviselnek.
Aláhúzza ezt az ember céltalanságának mindig visszatérő bizonyossága és az, hogy folyton kapkod egy életmód után, amely mégis állandóan kisiklik a kezéből, valószínűleg azért, mert sohasem tudja pontosan, hogy mit akar.

(…)

Hacsak elérhető volna az egyezség. Ha a mutánsok és az emberek együtt tudnának dolgozni. Ha el tudnák felejteni ezt a félig rejtett háborút, ami zsákutcába torkollt, akkor hármasban, az ember, a kutya és a mutánsok, messze juthatnának.

Webster megrázta a fejét. Túl sokat nem szabad várni. A különbség túl nagy, a szakadék túl széles. Az emberek gyanakvása és a mutánsok toleráns, lenéző gúnya elválasztja őket egymástól. Mert a mutánsok más fajta, változat, amely túl nagyot ugrott előre. Emberek, akik igazi individuumokká váltak, akiknek nincs szükségük a társadalomra, nincs szükségük az emberek helyeslésére, rokonszenvére, akikből végképp hiányzik a fajt összetartó nyájösztön, akik immúnisak a társadalmi nyomással szemben. És a mutánsok miatt a kutyamutánsok kis csoportja sem volt gyakorlatilag sok hasznára idősebb fivérének, az embernek. Mert a kutyák több mint egy évszázada csak vigyáznak, mint rendőrök szolgálnak, megfigyelés alatt tartják az emberi mutánsokat.

(…)

- Furcsa história - mondta Joe -, de valahogy sohasem törődtünk valami sokat azzal, hogy elfogadnak-e bennünket vagy sem.

És szavai mögött ismét ott volt a rejtett hatalmas gúnykacaj, a teljesen független ember kacagása, azé, aki az emberi közösség egész szövevényét egyetlen óriási tréfának tekinti. Valakié, aki egyedül jár, és így érzi jól magát. Egy emberé, aki az egész emberi nemet mulatságosnak és talán kissé veszedelmesnek látja - de csak annál mulatságosabbnak, mert veszedelmesebb. Egy emberé, aki nem érzi szükségét az emberek testvériségének, aki elutasítja ezt a testvériséget, mint végtelenül provinciális és patetikus dolgot, mint a XX. századi hazafias klubokat. …

- Alapjában véve - mondta Joe - maguk, emberek, roppant magányosságban élő népség. Embertársaikat sohasem ismerik meg. Nem tudják megismerni, mert nem rendelkeznek a megértés közös alapjával. Persze vannak maguknál is barátságok, de ezek tisztán emóción alapulnak, sohasem igazi megértésen. Meg is vannak egymással, de ennek is a tolerancia az alapja, és nem a megértés. A problémáikat egyezmények alapján oldják meg, de az egyezmények lényege egyszerűen az, hogy az erősebb karakterek leverik a gyengébb ellenállását.

(…)

- Nincs többé - gondolta. - Az utolsó kulcs is megsemmisült. A térkép nélkül, a város ismerete nélkül, amely húszévi munkáját vette igénybe, senki sem fogja megtalálni a rejtett helyiséget a kapcsolóval, a kerékkel és a számlapokkal az egyetlen lámpa alatt. Senki sem fogja tudni pontosan, hogy mi történt. És ha valaki sejtené is, nincs semmilyen mód a megbizonyosodásra. De még ha valaki biztosan tudná is, nem tehet ellene semmit. Ezer évvel ezelőtt nem így lett volna. Annak idején az ember a legcsekélyebb utalás alapján is megfejtett bármilyen problémát.
De az ember megváltozott. Régi tudását és képességeit elvesztette. Elméje petyhüdtté vált. Egyik napról a másikra élt, minden cél nélkül. De régi hibáit megtartotta - a hibákat, melyeket saját szempontjából érdemekké szépített. Megtartotta rendületlen hitét, hogy ő az egyedüli faj, és övé az egyedüli lét, amely számít - a beképzelt egoizmust, amellyel megtette magát a teremtés urává.

Futó lábak zaja hallatszott az utcáról, és Webster felugrott a kandalló mellől. A magas, keskeny ablakhoz lépett.

Felkavartam őket - gondolta. - Most futnak. Izgatottak. Csodálkoznak, hogy mi van. Évszázadokig nem mozdultak ki a városból, de most, hogy nem tudnak kijutni, habzó szájjal igyekeznének kifelé. Szélesen elmosolyodott. Lehet, hogy annyira felkavarodnak, hogy talán még tesznek is valamit. A patkányok néha furcsa dolgokra képesek a csapdában, ha előbb meg nem vesznek. És ha mégis kijutnak - nos, akkor joguk van hozzá. Ha kijutnak, megszerezték a jogot, hogy ismét kezükbe vegyék az irányítást.”

Illusztráció: Broad Street Studio

Modus Vivendi Magazin

Szerkesztőségi cím: MED-ESSENCE Kft, Bp-1036, Bécsi út 85
modusvivendimagazin@gmail.com
Telefon: +36 20 921 1661
Szakmai konzulens: Dr. Kulin Sándor; Dr. Kontár Gábor
Főszerkesztő: Lendvai Dóra

© Modus Vivendi Magazin,
Minden jog fenntartva, 2012-2013

Támogatóink:
NES Health
Med-Essence kft
GaiaClub